

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Министерство образования и науки Республики Казахстан

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы
Национальная академия образования имени И. Алтынсарина

«100 жаңа есім» жобасының қаһармандары – ұлттың «алтын» қоры»

Әдістемелік ұсынымдар

«Герои проекта «100 новых лиц» – «золотой» фонд нации»

Методические рекомендации

Астана
2019

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы Ғылыми кеңесімен баспаға ұсынылды (2019 жылғы 14 наурызында № 3 хаттамасы)

Рекомендовано к изданию Ученым советом Национальной академии образования им. И. Алтынсарина (протокол № 3 от 14 марта 2019 года)

«100 жаңа есім» жобасының қаһармандары - ұлттың «алтын» қоры». Әдістемелік ұсынымдар. - Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2019. – 69 б.

«Герои проекта «100 новых лиц» - «золотой» фонд нации». Методические рекомендации.- Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2019. – 69 с.

Әдістемелік нұсқаулықта орта мектептердің оқу бағдарламасы шеңберінде жекелеген пәндерді оқыту кезінде, сондай-ақ білім алушылармен сабақтан тыс жұмыстарды ұйымдастыру барысында ғылым, бизнес, мәдениет, медицина және спорт саласында керемет жетістіктерге жеткен «Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобасының жеңімпаздары туралы материалдарды пайдалану бойынша ұсыныстар берілген.

Бұл материалдар педагог қызметкерлерге, әдістемелік кабинеттерге және балаларға қосымша білім беру орталықтарына әдістемелік көмек көрсетеді.

В методических разработках представлены рекомендации по использованию материалов победителей проекта «100 новых лиц Казахстана» о выдающихся достижениях в области науки, бизнеса, культуры, медицины и спорта при изучении отдельных предметов в рамках учебной программы общеобразовательной школы, а также при организации внеклассной работы с обучающимися.

Эти материалы окажут методическую помощь педагогическим работникам, методическим службам и центрам дополнительного образования детей.

© Ы. Алтынсарин атындағы
Ұлттық білім академиясы, 2019.

© Национальная академия образования
им. И. Алтынсарина, 2019.

Кіріспе

«Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобасы – Қазақстандықтардың шынайы өмірін бейнелейді. Президент Н.Назарбаев өзінің «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты мақаласында біздің замандастарымыздың тарихына қоғамның назарын аударуды және әрбір адам олармен танысуға болатын жаңа мультимедиялық алаң құруды ұсынды.

Әлемде бұндай тәжірибе бұрыннан бар. Халықтың кең ауқымы арасында позитивтік бейнелерді насихаттауға бағытталған осындай жобаларды жүзеге асыру бірқатар шет елдердің белсенді пайдаланады.

Бұған дәлел, *австралияның «The 100 leaders» жобасы, ресейдің «Рейтинг успешных молодых предпринимателей» және «58 молодых и успешных» жобалары және басқалары.*

«Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобасының мақсаты Тәуелсіздік жылдарында бүгінгі, заманауи Қазақстанның келбетін қалыптастыруға айтарлықтай үлес қосқан нақты адамдардың нақты тағдырлары мен өмірбаяндары арқылы бәсекеге қабілеттілік, прагматизм және білімнің салтанат құру идеяларын жүзеге асыру болып табылады.

Бұл жоба әр түрлі салалардың көрнекті өкілдерін елге таныстырды. Бұл Тәуелсіздік жылдарында танымалдылық пен табысқа жеткен әншілер, спортшылар, ғалымдар және басқа да мамандықтың майталмандары болып табылады.

Қазақстанның әрбір аймағында өзінің өмір тарихымен белсенді болуға ынталандыратын және өз күшіне сенімділігін арттыратын табысты адамдары бар,

«Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобасының қаһармандарының жетістіктерін зерделеу мектеп бағдарламасы шеңберінде білім алушыларға рухани-адамгершілік тәрбие беру мүмкіндігін арттыруға мүмкіндік береді.

Олардың ерен еңбегі білім алушылардың ар-намыс, қадір-қасиет, өзгелердің мүддесі үшін жанқиярлық туралы ойлауға, патриоттық сезімін қалыптастыруға, тарихымыздың қаһармандық беттерін толтыруға ықпал етеді.

Бұл жоба:

- білім алушыларды жоба қаһармандарының ерлік өнегесімен мемлекеттік мүдделерді қорғай алатын өз Отанының патриоты етіп тәрбиелеу;
- белсенді азаматтар пен патриоттардың образында қазіргі заманғы білім алушыларды ынталы және тартымды етіп қалыптастыру;
- білім алушылардың бойындағы өз еліне деген мақтаныш сезімін, оның тарих мен заманауи жетістіктерін, біздің замандастарымыздың даңқты ерліктерін құрметтеуді сақтау мен дамыту.

Мұғалімнің міндеті, жүрісі жылдам, өзгерістерге толы дәуірде болашақтың көшбасшыларын тәрбиелегенде өскелең ұрпақты нақты адамдардың өнегесімен бағыттау, жалпыұлттық және аймақтық жобалардың көрнекті тұлғаларын танымал ету.

Авторлар «100 жаңа есім» жобасы шеңберінде танымалдылық пен табысқа жеткен қазақстандықтардың өнегесімен білім алушыларды тәрбиелеу бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлеген.

Әдістемелік құралда қазіргі заманғы жаңалықтар мен қазақстандық ғалымдардың өнертабыстары, оқу бағдарламасының жеке пәндерін оқып-үйрену кезінде, сондай-ақ оқушылармен сабақтан тыс жұмысты ұйымдастыру кезінде кәсіптік, мәдениет, медицина және спорт саласындағы жобаға қатысушылардың жетістіктері туралы материалдар ұсынылады.

«Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобасының стратегиясы білім беруді, білімді, үздіксіз өзін-өзі жетілдіруді және жаңаша өмір салтын қалыптастыруды белсенді түрде насихаттайды.

1 «100 жаңа есім» жобасы шеңберінде жетістіктерімен танымал болған қазақстандықтар

Қазақстан Республикасының қазіргі кездегі білім беру жүйесі бәсекеге қабілеттіліктің тұрақтылығына, жаңа енгізілімдерді дамытуға бағытталуымен сипатталады. «Рухани жаңғыру» бағдарламасының кіріктірілген тұлғалық құндылық жобалары білім беру ұйымдарында тәрбиені жетілдірудің діңгегі болып табылады.

Мектепте тәрбие беру мәнмәтінінде жобалар нақты мақсаттар мен міндеттерді жүзеге асырады, қоғамның дамуына өзінің қосатын үлесін және жауапкершілігін өзіне алатын, ерекше және қайталанбас тұлға ретінде адамның жаңа қырларын көруге мүмкіндік береді.

«Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобасы – өз ақыл-ойын, талантын, еңбекқорлығын біздің Отанымыздың көркеюіне салатын адамдардың тарихы туралы жоба. Олар Қазақстанды бейнелейтін, өздерінің өмірлік іс-әрекеттерін тәжірибеге айналдыра алу, өздерін шығармашылықпен жүзеге асыру қабілеті бар адамдар және қазіргі кездегі мектеп білім алушыларының замандастары болып табылады. Тез өзгеретін әлемде болашақ көшбасшыларды тәрбиелеу барысында, өскелең ұрпақты осы адамдардан үлгі алуға бағыттау, жалпыұлттық және аймақтық жобалардың белгілі замандастарын көпшілікке тарату мұғалімнің міндеті болып саналады.

Сонымен қатар, *«Қазақстанның 100 жаңа есімі»* жобасы мектеп түлектерінің бойында *рухани жаңғырудың негізгі 6 бағытында көрсетілген бәсекеге қабілеттілік, прагматизм, ұлттық бірегейлікті сақтау, білімнің салтанат құруы, эволюциялық даму, сананың ашықтығы сияқты ХХІ ғасырға лайықты ерекшеліктер* қалыптастыруға жағдай жасайды.

Бәсекелік қабілеттіліктің компоненттері:

- *өздігінен білім алу* мақсат қоя білу, оларға қол жеткізудің құралдары мен тәсілдерін анықтау, алға қойылған міндеттердің мәнін түсіну, өз іс-әрекетіне талдау жасау және баға беру, мағынасына қарай бөле білу; айналадағы шындықты қабылдау, өзінің және маңайындағы адамдардың іс-әрекеттеріне сыни көзқараспен баға беру; таңдауды саналы жүзеге асыру және ол үшін жауапты болу; өзігінен білім алу іс-әрекетінің осы уақытта бар тәсілдерін қолдану және жаңа әдістерін табу, осы негізде өзіне-өзі әсер ету мен өзін-өзі қолдаудың ұтымды құралдарын жасау; жеке білім алу қызығушылығы мен қажеттіліктерін кеңейту білігі ретінде;

- *іс-әрекеттің түрлі салаларында көрініс табатын, бірақ кез-келген әрекеттер үшін қажетті: мақсатқа жетуге ұмтылыс, дербестік, жауапкершілік, тұрақтылық және т.б. қасиеттерді дамыту және ынталандыру;*

- *дербестік* нақты мақсат қоя білу, оның орындалуына өз күшімен қол жеткізу, өз іс-әрекетіне жауапкершілікпен қарау, сонымен қатар әдеттен тыс шешім қабылдауды талап ететін таныс жағдайда ғана емес, жаңа жағдайларда да саналы және бастамашыл әрекеттер жасау ретінде;

- *әлеуметтік жауапкершілік* адамның саналы және идеялық кемелденген тұлға; өзінің іс-әрекеттері мен қылықтары үшін жауап беруге дайын болуы; қоғамдық-пайдалы қызметке және қоғамға пайда әкелуге ұмтылысының айқын байқалуы ретінде;

- *икемділік* көпдеңгейлі танымдық және жан-жақты түсінушілік қабілет ретінде.

Прагматизмнің компоненттері:

- *іскерлік*, яғни күрделі проблемаларды жеңіл шешу білігі, өмірлік, тәжірибелік істерді жақсы түсіне, күнделікті тұрмыстық міндеттерді шеше, өзінің іс-әрекетінде нақты нәтиже беретін бастамашылық пен іскерлікті көрсете білу қабілеті;

- *іскерлік* мүдделерге нақты бағытталған, тиімді ұйымдастырылған белсенділік; жұмыста іскерлік қалпын, іскерлік тәсілін, зейінін, ептілігін және тапқырлығын көрсету қабілеті ретінде;

- *тапқырлық* – өздігінен іс-әрекет жасау, тәуекелге бару, қажетті және оңтайлы шешімді жылдам табу білігі.

Ұлттық бірегейлікті сақтау:

- *ұлттық құндылықтар* өз халқы үшін мақтаныш, өз мәдениеті мен тарихына сүйіспеншілік сезімі, өз ұлтының қазіргісі мен болашағы үшін жауапкершілік, басқа халықтардың алдында өз ұлтын таныстыра білу қабілеті ретінде;

- *толеранттылық* – басқа адамды түсінуге және онымен сөйлесуге дайын болу, оның ерекшелікке құқығын қабылдау мен құрметтеу;

- *ынтымақтастық белсенділік* пікірлестікке негізделген моральдық құндылықтар мен іс-әрекеттер, мүдделердің ортақтығы мен бірлескен жауапкершілік ретіндегі белгілерді қамтиды.

Білімнің салтанат құруы (қазақстандықтардың ментальды құндылықтары):

- *сауаттылық* – қажетті деректерді табу білігімен, сондай-ақ шексіз ақпараттық ағымнан қажетті бағытты таңдау, алынған білімді талдау және жинақтау, оларды тәжірибеде қолдану мен пайда алу қабілетімен;

- *функционалдық сауаттылық* – алынған білім негізінде адамның өмірдің түрлі салаларында және іс-әрекеттерінде өмірлік әдетті және стандартты емес міндеттерді шешу қабілетімен, яғни тұлғаның әлеуметтенуімен;

- *білімдарлық* – өзінің өмірлік іс-әрекеттері саласындағы білімінің тереңдігі мен ауқымдылығы бойынша ақпараттық хабардарлық, көп оқығандық, тәртіптілік және құрылымдылықты таныту, түрлі әдебиеттерді жүйелі зерделеу мен түсіну қабілетімен;

- *құзыреттілік* – жалпы мәдени құзыреттілігімен (маңайындағы адамдармен сұхбаттасу формасындағы қарым-қатынас); *әлеуметтік құзыреттілігімен* (білім алушылардың білім салаларының негізгі идеялары, ұғымдары, тұжырымдамалары туралы хабардар болуымен); *коммуникативтік құзыреттілігімен* (шетел тілдерін меңгеруімен); *ақпараттық құзыреттілігімен* (жаңа білімдерді өздігінен меңгерудегі интеллектуалдық

қабілеттерімен, танымдық іс-әрекеттердің құралдарымен және тәсілдерімен) сипатталады.

Білім алушының эволюциялық дамуының мақсаты «Рухани жаңғыру» бағдарламасында көрініс тапқан моральдық-этикалық платформаға қол жеткізу болып табылады. Білім алушылардың Қазақстандағы эволюциялық процеске қатысушы болуына ықпал ету әр мұғалімнің кәсіби борышы болып табылады.

Эволюциялық даму дегеніміз – бұл:

- *эволюциялық бейімделу* – сыртқы ортаның өзгермелі жағдайларына бейімделу;

- *сана-сезімнің өсуі* – бұл қоғамда болып жатқан өзгерістердің көрініс табуының белсенді процесі;

- *рухани тәрбиедегі саналылық* – адами қарым-қатыныстардың негізгі реттеушісі ретінде адамның адамгершілігінің жалпы негізін, моральдық таңдауын іздеу.

Сананың ашықтығы келесі критерийлер арқылы берілген:

- *өзгерістерге дайын болу* – бұл тұлғаның серпінді тұтас жағдайы, нақты тәртіпке іштей дайын болуы, осы сәтте барлық күш-жігерін белсенді және мақсатқа сәйкес іс-әрекеттерге жұмылдыруы, жүйелі деңгейде – инновациялық өзгерістерге ашықтығы;

- *тұлғаның әлеуметтенуі (қоғамдық тәжірибе)* – әлеуметтік сапалардың, ерекшеліктердің, құндылықтардың, идеалдардың, нормалардың және әлеуметтік мінез-құлықтар принциптерінің қалыптасуы, білім, білік және дағдыларды меңгеру процесі, яғни аталған көрсеткіштердің негізінде адам өзінің қабілеттік алғышарттарын әлеуметтік қарым-қатыныстарда, институттарда және бірлестіктерде әрекет істеуге бейім қатысушы ретінде жүзеге асыра алады, ал қоғам аға буынды жаңа ұрпақпен алмастыру арқылы өзінің өмірлік жолын жаңартуды қамтамасыз етеді;

- *жеке тұлғаның өзіндік әлеуметтік тәжірибесі* – адамның білімі мен ұстанымының мазмұнын, оның біліктері мен дағдыларының даму деңгейін анықтауға, өмірді түсінуге және оның әрқилы көріністеріне қатысты көзқарас қалыптастыруға байланысты адамның түрлі іс-әрекеттерге қатысу және кешенді әлеуметтік рөлдерді орындау барысында тұлғааралық қарым-қатынас жасау тәжірибесі.

Әлеуметтік-экономикалық өзгерістердің басталуына байланысты қазақстандық жастардың алдында жаңа міндеттер пайда болды, олардың шешімі әр жас адамнан әлемді түсінуді және өзінің өмірінде оларды ұстануды талап етеді.

1. *«Жарқын, сапалы білім»* тренді – қазақстандық қоғамның ұлттық жобасы. Білім – ең жоғары құндылық, жас ұрпақтың дүниетанымдық көзқарасының алғышарты, бұл әлеуметтің уәждемелі де, мәдени де құрамдас бөлігі, адами капиталы, қаржылық және рухани дағдарысты жеңудің жолы.

2. *«Жасампаз, икемді тұлға»* тренді – жаңа құзыретті идеяларды түрлендіруге және жүзеге асыруға қабілетті, әдеттен тыс шешімдер табатын және қабылдай алатын, адамның ішкі ресурстарын шығармашылықпен жүзеге

асыру және оны өмірлік іс-әрекетте қолдану ықыласы бар креативті, бейімделгіш тұлғалар тәрбиелеу негізінде Қазақстанның табысты, серпінді, инновациялық экономикасы құрылады.

3. «*Бәсекеге қабілетті, кәсіби тұлға*» тренді – мемлекеттің стратегиялық міндеті. Бұл тренд табысқа жетуге бағытталған жаңа көзқарасты адамдар тәрбиелеуді болжайды. Нарықтық қарым-қатынас жағдайында – нақты саланың кәсіпқой маманы, бәсекелесу қабілеті жоғары, қызметінің мақсатын нақты анықтай алатын, нұсқаларды болжай алатын, неғұрлым тиімді және өнегелік орынды жолды таңдай, кәсіби және өмірлік мансабының өсуін дамытуға әсер ете алатын тұлға.

4. «*Жоғары ақпараттық мәдениет*» тренді – ақпараттық жаңа технологияларды меңгерудің қазіргі кездегі деңгейі, ХХІ ғасырдың адамына қолжетімді күрделі ақпараттық базаны өңдеу, жүйелеу, талдау, оның деректерін моральдық-этикалық аспектіде тұлғалық және кәсіби өсу үшін қолдана білу білігі.

5. «*Өмірлік нақты стратегия*» тренді – жеке тұлғаның дүниетанымдық бағдарын құруға қажетті компоненттердің біртұтас және көпаспектілі құрылымы, оған: негізгі бағдарлардың өмірлік мақсаттары, адамның өмірлік нақты тұжырымдамаларын құруы, нақты құндылықты бағдардың болуы, өмірлік қиындықтар мен қайшылықтарды жеңуге дайындығы, уақытша сәтсіздіктерден сабақ алу тілегі, нәтижені дұрыс бағалау және т.б. білігі жатады.

6. «*Жоғары құзыреттілік*» тренді – бұл трендтің мазмұнында келесі аспектілер қамтылған: проблемалық-тәжірибелік – әр адамның жағдайды дұрыс түсінуі, нақты бір кәсіби салада мақсат, міндеттер, нормалар қоюы және оларды орындауы; мағынаның мазмұндылығы – тұлғаның өмірлік стратегияны мазмұнды жүзеге асыру қабілеті, тұлғалық өсуі үшін өзінің шексіз мүмкіндіктерін үздіксіз анықтап отыру ықыласы; аксиологиялық – тұлғаның өзінің көзқарасы және жалпы мәнді құндылықтар тұрғысынан өмірлік жағдаяттарды дұрыс бағалау қабілеті.

7. «*Тұлғалық өсу*» тренді – ішкі өзгерістер, өзін-өзі жетілдіру, дау-жанжалдарды (ішкі, сыртқы) жеңіп шығу, логикалық шегі жоқ өз әлеуетін анықтау, алға қойылған міндеттерді жүзеге асыру процесі.

Осыған байланысты, рухани жаңғырудың негізгі бағыттары мәнмәтінінде «100 жаңа есім» жобасы аясында физикалық, зияткерлік, кәсіби мүмкіндіктерді көрсететін қазақстандықтардың жетістіктері мен көпшілікке танылу тарихы туралы айтуға болады [1].

Тренд	Жетістік тарихы
1. « <i>Жарқын, сапалы білім</i> »	Ернұр Рысмағамбетов 1986 жылы Жезқазған қаласында дүниеге келген. Физик, жаттықтырушы, оқытушы, Халықаралық қаржы орталығы бюросының басшысы. Ернұр 11-сынып оқып жүрген кезінде Кембридж университетінде оқуға шақыру алды. Физика пәні бойынша

халықаралық олимпиадалардың (IPhO) алтын және күміс медальдарының иегері - Бали, Индонезия, 2002 және Тайбэй, Тайвань 2003; 2000-2004 ж.ж. физика бойынша республикалық олимпиаданың төрт мәрте жеңімпазы және 2003 жылы республикалық мектеп олимпиадасының абсолютті чемпионы. 2007 жылы Калифорния Технологиялық Институтын «Бизнес, Экономика және Менеджмент» мамандығы бойынша аяқтады, Лондон Колледжі Университетінде студенттік алмасу бағдарламасы бойынша оқыды. 2006 жылдың жазында Нью-Йорк қаласындағы «JP Morgan Chase» Инвестициялық Банкінде тағылымдамадан өтті. 2007 жылдан бастап 2009 жылға дейін Wilshire Associates қаржы-талдау корпорациясының талдаушысы және құрылымдалған қаржы құралдары бөлімінің бастығы болды

ҚР Ұлттық құрама командасының жаттықтырушы ретінде 5 жылдың ішінде Ернұрдың жетекшілігімен оқушылар 25 мүмкін медальдің ішінен 24 медальді жеңіп алды, оның ішінде 6 алтын, 15 күміс және 3 қола.

Есенов Қуат - Қуат Павлодар қаласындағы дарынды балаларға арналған №8 мектеп-лицейдің түлегі. 2002 жылғы Халықаралық математикалық олимпиаданың күміс (Глазго қаласы, Шотландия) жүлдегері, 2003 жылғы (Токио қаласы, Жапония) және 2004 жылғы (Афины қаласы, Греция) жеңімпазы. АҚШ-тағы Массачусетс технологиялық университетінің түлегі. PhD докторы, Google компаниясының (АҚШ, Калифорния) қызметкері. Осының бәрі Есенов Қуат туралы.

Қазақстан Президенті «Алтын бала» деп атаған және ғаламшардың ең лауазымды мектеп оқушысы ретінді Гиннестің рекордтар кітабына енген Қуат Есенов, математика бойынша халықаралық олимпиадаларда 9-сыныптан бастап 11-сыныпқа дейінгі аралықта алты алтын, бір күміс және бір қола медальға ие болды. Ұстазы Ганелиннің еңбегінің нәтижесінде Қазақстанның әнұраны салтанатты түрде әлемнің 11 елінде 30 рет шырқалды. Оның қабілеттері өте ерте байқала бастады, үш жасында оқып үйренді. Мектеп пәндерін меңгеру өте жеңіл болды, ал математикалық дарын оған тумысынан біткен дейді ұстазы Давид Ганелин.

Калыкова Саïда Тұрарбековна – Астана қаласы Мемлекеттік академиялық филармониясының солисі, Қазақстан Республикасының мәдениетін дамытудағы үлесі үшін «Жан шуақ» сыйлығының иегері.

Саïда балалық шағынан бастап ерекшелігімен көзге түседі. Алты жасында бірінші сыныпқа барған кезінде әкешесіне айтпай-ақ музыка мұғаліміне жазылады. Нота сауаттылығын тез меңгеріп алады және фортепианода ойнауды үйрене бастайды. Бірақ 1994 жылы операциядан кейін, орта мектептің және музыка мектебінің үздік оқушысы көру қабілетінен айырылады. Басына түскен қиындыққа қарамастан, Саïда музыкамен айналысуды да, жалпы білім беретін мектепте оқуды да жалғастыра берді. 12 жасында өзінің алғашқы музыкалық концертін береді. 15 жасында алғашқы музыкалық шығармаларын жазған еді.

Мектепті аяқтағаннан кейін Орал қаласындағы музыкалық колледжге оқуға түседі, осы оқу орнын үздік аяқтап Саïда Ұлттық өнер университетіне түсті.

Университеттің екінші курсына Италияның Киоджи қаласына шеберлік-сыныбына барады. Мектептің бағдарламасы бойынша ол Сан-Бартоломеода болған конкурсқа қатысып, жүлделі екінші орынға ие болады. Конкурстан кейін Румыния консерваториясының ректоры оны жабық конкурсқа қатысуға шақырады. Бұл пианист-композиторлардың өз туындыларын орындайтын сайыс болып табылады. Бүгінгі таңда Саïданың 15-20 шақты жеке шығармалары бар.

Қаз ҰӨУ соңғы конкурсында ол Италияда тағлымдамадан өту грантына ие болды, италия тілін үйренеді. Ал содан кейін, 2011 жылы Саïда республикалық «Болашақ» стипендиясының иегері атанады. Бұдан әрі ректордың шақыруымен Флоренциядағы Л. Керубини атындағы консерваторияға, көне музыкалық жоғары оқу орнының магистратурасына оқуға түседі.

Дарынды қыз Бетховен және Дебюсси бойынша итальян тілінде екі ғылыми жұмысты өте жоғары деңгейде қорғап шығады және магистратураны ерекше үздік «Laude» белгісімен аяқтайды, музыка Академигі атағын алады.

Бүгінгі күні Саïда Қазақстанда, Ресейде және Италияда жеке концерттер береді.

Саïда қазақ, орыс, ағылшын, итальян тілдерін жетік біледі, ал испан және француз тілдерінде сөйлесу деңгейінде меңгерген. Ол еліміздің қоғамдық өміріне белсене араласады және әлемнің түкпір-түкпіріндегі қайырымдылық

<p>2. «Жасампаз, икемді тұлға»</p> 	<p>концерттеріне қатысады.</p> <p>Чернуцкий Максим – Павлодар облысынан. Отансүйгіш, қоғамдық-саяси қайраткер, меценат, кәсіпкер. 2011 жылдан бастап көмір өнеркәсібінің жұмысшысы.</p> <p>«Өзімнің жеке қаражатыма БЦП диагнозымен ауыратын мұқтаж жас жігітке мүгедек креслосын әпергенімді басты жетістігім деп санаймын. Ол жігіттің көзіндегі қуаныш – 2016 жылдан менің есімде қалаған ең жарқын естелік».</p> <p>Республикалық түрлі форумдер мен конференциялардың қатысушысы, көптеген грамоталардың, алғыс хаттардың иегері. 2014 жылдың желтоқсанында «Халық Таспасы - Народная Лента» халықтық-отансүйгіштік жобасын жүзеге асырды. Өз қаражатына Қазақстан Республикасының азаматтарына 25 000 халықтық таспа сыйлады.</p> <p>2017 жылдың мамыры – көптілді білім беру ZhasProject жобасы аясында «TILKHAN ATA» жобасының авторы. Оның негізгі міндеті Қазақстан Республикасында «Тілдердің үштұғырлығы» идеясын дамыту және көпшілікке тарату болып табылады.</p>
	<p>Сергей Ан – NOMAD MMA ұлттық стилінің негізін қалаушы, жаттықтырушы.</p> <p>Сергей әлемнің 12 елінде танылған аралас жекпе-жектің өз стилін құрып, негізін қалады. Ол 29 жыл бойы жаттықтырушылық және қоғамдық қызметпен айналысып келеді.</p> <p>«Біз аралас жекпе-жектің ережесін он екі жыл жасадық. Бізде шет елдерден келген шығыс жекпе-жегінің басқа түрлері жетерлік. Сол үшін де солармен бәсекеге түсе алатын өзіміздің жеке, қазақстандық түрінің болғанын қаладық. Қазір Номадты Кореяда, Қытайда және бүкіл дүниежүзінде таниды. Енді біздің міндетіміз – спорттың осы түрімен айналысатын адамдарды көбірек тарту және танымалдығын одан әрі арттыру. Егер алғашқы жарыстарда 100-ден сәл артық қатысушы және 150-200 шақты көрермен жиналатын болса, қазіргі кезде 600-ге жуық қатысушы және бір жарым-екі мың көрермен залды толтырады. Бұл, түрдің көпшілікке танымалдығының артып келе жатқандығын дәлелдейді» – дейді Сергей.</p> <p>Сергей негізгі жұмысынан бөлек атқарушы органдармен бірлесіп, саябақтарды қалпына келтіру бойынша бірқатар жұмыстар жасап, гүлзарлар, спорт және аула алаңдары, футбол алаңдары салынды. Жаңа бала бақшалар салынды және ескілері қалпына келтірілді.</p>

Мәулен Бектұрғанов – MBionics компаниясының негізін салушы.

Қазақстандағы қолдың бірінші бионикалық протезін әзірлеген және жасаған. Аталған протез ІІІ топтағы мүгедектердің өмір сүру салтын жақсартуға арналған. Протез адам қолының қызметін неғұрлым дәл орындайды. Мәулен қазақстандықтарға шетелдерге шықпай-ақ толыққанды өмір сүрулеріне жағдай жасайтын ғылымдағы ерекше жаңалық жасады.

2015 жылы Халықаралық ақпараттық технологиялар университетіне есептеу техникасы және бағдарламалық қамтамасыз ету мамандығы бойынша оқып жүріп, Мәулен бұлшық еттердің импульстерінің, басқаша айтқанда ойдың күші арқылы адамның техникамен қарым-қатынас жасауына мүмкіндік беретін құрылғыны бірінші рет көреді. Ол бұлшық еттердің импульсінің көмегімен басқаруға болатын, қолдың бионикалық протезін жасау туралы шешім қабылдайды.

Алдымен дипломдық жұмысының аясында Мәулен өз қолының қозғалыстарын қайталайтын протездің түптұлғасын жасады. Одан әрі 2016 жылдың күзінде Мәулен өз ісінде алға қарай қадам жасады және қолдың протезіне неғұрлым ұқсайтын екінші түптұлға әзірледі. Ізінше үшіншісін, жұмыс нұсқасын ойлап шығарды, ол басқару жүйесі бойынша екінші түпнұсқаға ұқсас болып шықты.

2017 жылдың сәуірінде Мәулен бионикалық протездің төртіншісін немесе жұмыс нұсқасын жасады, ол ойдағыдай орнатылды және тәжірибе жүзінде тестілеуден сәтті өтті.

Осыдан кейін Мәулен әріптестестерімен бірлесіп бионикалық протездердің жаңа нұсқаларын әзірлеумен айналысатын, өзінің MBionics компаниясының негізін қалады. Отандық бионикалық протездер шығаруды жолға қою, оларды шет елдерге экспортқа шығару, сонымен қатар, мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін мүмкіндігінше көп жаңа ашылулар жасау жоспары бар.

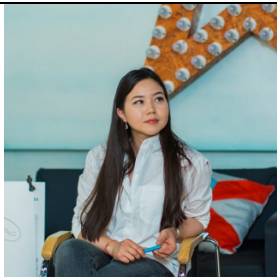
Санжар Мырзағалым – өнертапқыш.

2014 жылы Санжар Мырзағалым және оның курстастары EcoSocket технологиясы шеңберінде – электр қуатын үнемдеуге жағдай жасайтын розетка әзірлеу бойынша жұмыс істей бастады. Бұл стартап Орталық және Оңтүстік-Шығыс Азия өнертапқыштарына арналған Echelon Asia Summit 2015 – ірі технологиялық конференциясында ең үздік ондыққа кірді. Қазір Мырзағалым, өзінің балғын

	<p>жасына қарамастан Microsoft Kazakhstanда ірі лауазымдардың біріне ие.</p> <p>Әзірлемелер кез келген ауданды, оның шаршы метріне, түріне және салынған жылына қарамастан ақылды үй деп аталатын құрылысқа айналдыруға мүмкіндік береді. Тұрмыстық техника дүкенінен EcoSocket сатып алу жеткілікті. Жас жаңалық ашушылардың жобасы бойынша осындай құрылғылардың бірін техниканың бір бірлігіне қосуға болады, бірақ әзірлеушілер ең өнертапқыш қолданушылардың тәжірибесінде Экосокетті үшбөлімді розеткаға немесе ұзартқышқа қосу арқылы бірнеше аспапты қосқан жағдайлар болғанын және олардың бәрі смартфон арқылы басқарылғанын айтады.</p> <p>Жүйенің әр қолданушысы аспаптардың электр қуатын қаншалықты тұтынатынын өзінің смартфоннан бақылай алады. Әзірleme сонымен қатар, жеке параметрлерді дәлдеуге мүмкіндік береді, яғни арнайы дәлдегішке өз тарифін енгізуге болады және бағдарлама осы сәтте сіздің қанша ақшаны тектен-текке жұмсайтыныңызды санап береді. Бұл Айти әзірлеменің талдау қабілеті қоршаған ортаны сақтауғы бағытталған Жасыл жобаға айналдырады.</p>
	<p>Әсемгүл Уразаева – USC Travel компаниясының негізін қалаушысы. Әсемгүл Аликовна 22 жасында Атырау қаласындағы «USC» ЖШС негізін қалаушы және құрылтайшысы болды. Оның компаниясы мұнай компанияларын құрылғылармен, арнайы киімдермен және инерттік материалдарды тасымалдау үшін көліктік қызметпен қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, бизнестің тағы бір бағытын USC TRAVEL туристік компаниясы жүзеге асырады, ол корпоративтік туристік қызметтер көрсетеді, компаниялар үшін топтық турлар (көрмелер және семинарлар) рәсімдейді, БАӘ өтетін Халықаралық Балалардың шығармашылық фестивалін өткізу бойынша жобаны, БАӘ-де Канаданың және Ұлыбританияның оқытушыларының қатысуымен өтетін жазғы балалар лагерін ұйымдастырады. Шетел азаматтарын қолдау жұмыстарымен, жұмыс істеуге рұқсат қағаздарын рәсімдеу, шетел азаматтарын тіркеу жұмыстарымен айналысатын жоба жүзеге асырылды.</p> <p>Әсемгүл Әлікқызы 2013 жылы Қазақстан Республикасының «Бірінші сыбайлас жемқорлыққа қарсы медиа-орталық» республикалық қоғамдық бірлестігі төрағасының орынбасары болып тағайындалды. 2015 жылы Қазақстан психологтар қауымдастығының мүшесі болып, кеңес</p>

берумен айналысатын «Жетістіктер академиясы» жобасын жасады, халықаралық деңгейдегі жаттықтырушылардың қатысуымен жеке тұлғаның дамуы және отбасылық қарым-қатынас тренингтерін өткізді. 2016 жылы әйел құқығын қорғау және қолдау жұмыстары мен мүгедек балаларға көмек көрсету жұмыстары жүргізілетін халықаралық орта Азия әйелдер қауымдастығының Президенті қызметіне тағайындалды. Атырау облысының экологиялық мәселелері бойынша бағдарламалар іске асырылды және прокуратурамен бірлесе отырып мүгедектер мен балалар арбасының қозғалысының қолайлы болуы үшін жол жиектері мен пандустарды қайта жабдықтау үшін арнайы жұмыс тобы құрылды.

2017 жылы «Smart Delivery LTD» ЖШС-нің ортақ құрылтайшысы болды, аталған компания интернет порталдар әзірлеу және қызмет көрсету саласындағы іс-әрекеттерді жүзеге асырады.

Зарина Саутбаева – ғалым – биомедик, Назарбаев Университетінің оқытушысы, биология магистрі, Халықаралық қатерлі ісікке қарсы күрес ұйымы (UICC) грантының иегері. Ол Манчестер Университетінің (University of Manchester) түлегі болып табылады, Швейцарияның Базель қаласында және АҚШ-тың Бостон қаласындағы Гарвард медицина мектебінде тағылымдамадан өтті.

Биомедицина – тым ерекше мамандық, ғылым әлемінің ізбасары болу тілегі қалай пайда болды және бұл мамандықты таңдауыңызға кім себепкер болды?

Биомедицинаны мен емес, ол мені таңдады деп айтуға болады. мен балалық шағымнан дәрігер болуды аңсадым, алайда, «Болашақ» бағдарламасы бойынша оқуға түсу барысында шетелде оқуға арналған тізімде бұл мамандық болмай шықты, бірақ онымен байланысты және өте маңызды мамандық – биомедицина бар екен. Сол сәтте осы жолды таңдағаным және шешім қабылдағанымға қуаныштымын. Қазақстанда ғылым қарқынды дамып келеді, сондықтан жаһандық ғылыми зерттеулердің бастауында тұратындардың бірі бола алатындығым туралы ой маған жақсы бағыт берді.

Мен үшін биомедицинаның екінші жағымды жағы, науқасты емдеп шығу ғана емес, ауруды түп нұсқасынан жою үшін, адам өзінің ауыратын жерін емдемесін, ол мүлдем ауырмасын деп еңбек ететіндігімде.

Оқытушы ретінде мен үшін студенттерімнің бәсекеге

	<p>қабілетті болғандары, болашақта олар лайықты зертханаларда жұмыс істей алғандары өте маңызды. Бірінші курстың оқытушысы болғанымна қуанамын, себебі бакалавриатта олардың ғылыми өмірінің барысында қажетті болатын мамандықтың қыр-сыры (мейлі ол қолында мөлшерлеуішті дұрыс ұстау болсын немесе жасушалық дақылдармен жұмыс істеу болсын) беріледі ғой – дейді Зарина.</p> <p>Ал маған келетін болсақ, мен қазір ғалым ретінде онкологиялық ауруды диагностикалаумен байланысты жобада жұмыс істеп жүрмін. Менің арманым қатерлі ісікті неғұрлым ерте анықтауды үйренумен байланысты. Өкінішке орай, қазіргі сәтте адам өзінің диагнозын ауру үдемелі сатыда болғанда ғана біле алады. Ал егер оны ерте сатыда диагностикалау мүмкін болғанда, онда емдеудің оң нәтижесіне және организмнің жақсы қабылдауына мүмкіндік көп болар еді.</p>
<p>3. <i>«Бәсекеге қабілетті, кәсіби тұлға»</i></p> 	<p>Төлеген Бахаргүл – танымал топтамашы-этнограф, Қазақстандағы түркі халықтарында сирек кездесетін алтын және күміс бұйымдарының бірден-бір жеке мұражайының иегері болып табылады. Қазақ ұлттық кәдесыйларын жасап шығаратын «Әдемі-Ай Plus» компаниясының президенті.</p> <p>Төлеген Бахаргүлдің тек кәдесыйлар саласындағы жалпы еңбек өтілі 20 жыл. Ол 2000 жылы ұлттық кәдесыйларды дайындау және сату бойынша компаниясының негізін салған болатын. «Әдемі-Ай Plus» ЖШС негізін қалаушының және жетекшісінің, сонымен қатар кәсіпқой команданың мақсатқа талпынушылығының және көпжылдық қажырлы еңбегінің арқасында, компанияның өнімдері тек Қазақстанда ғана емес, шет елдерде де танымал болып отыр.</p> <p>2009 жылдан бастап Бахаргүл Мемлекеттік Ә.Қастеев атындағы өнер мұражайында (2009 ж.), Қазақстан Республикасы Орталық музейінде (Алматы қаласы 2010 ж.) және Қазақстан Республикасы Бірінші Президенті музейінде (2014 ж.), Қазақстан Республикасы Ұлттық кітапханасында (2013 ж.), Мемлекеттік алтын және асыл металдар музейінде (Астана қаласы 2010 ж.), Қазақстан Республикасы Ұлттық музейінде (Астана қаласы 2015 ж.) жыл сайын «Ұлт жауһары» және «Жүрегімде Отаным» көрмелерін өткізеді.</p> <p>2011 жылы Төлеген Бахаргүлдің бастамасымен «Әдемі-Ай» өнер музейі ашылды және қолданысқа тапсырылды. Музейде топтамашы, өнертанушы, Қазақстан</p>

	<p>Республикасына еңбегі сіңген мәдениет қайраткері Төлеген Бахаргүлдің 1000-нан асаэкспонаттан тұратын топтамасы қойылған.</p>
	<p>Тұрқұлов Беркін Көшербаевич. Беркін Тұрқұловтың жетістіктерінің ішінен келесі фактілерді айтуға болады: 2013 жылдан және бүгінгі күнге дейін туа біткен жүрек ақауы бар балалардың ашық жүрегіне 400 ота жасады және 800-ден аса отада ассистент болды. Ол жаңа туған сәбилердің жүрегінің қалтқысыз жұмыс істеуіне септігін тигізіп жүрген ең жас балалар кардиохирургі. Салмаға бір килограмнан аз уақытынан бұрын туған балалардың жүрегіне ашық оталар жасаған. Алматы қаласының перинатология және балалар кардиохирургиясы орталығында Ресейден, Италиядан, Кореядан, Швейцариядан келген әріптестерімен бірлескен оталар жүргізді. Ерте жастағы балаларға магистральдық тамырлардың транспозициясы, өкпе көктамырларының жаппай ауытқымалы дренажы, өкпе артериясының бітеулілігі, жүректің функционалдық жалғыз қарыншасы, жүректің рабдомиомасы, Фонтен операциясы, Росс операциясы, Росс-Кон операциясы және т.б. ота түрлерін жасауға қатысты. Беркін Тұрқұлов білікті дәрігер ғана емес, сонымен қатар ғылыми іс-әрекетпен де айналысады. 2014 жылы «Туа бітті жүрек ауруларымен ауыратын балаларға кардиохирургиялық көмек көрсетуді оңтайландыру» тақырыбындағы магистрлік диссертациясын қорғап шықты. Халықаралық журналдар мен конференциялардың жинақтарында баяндамалары мен басылымдары жарық көрген.</p>
	<p>Рафикова Хадичахан Сабиржановна – Қ.И. Сәтбаев атындағы (ҚазҰТУ) Қазақ ұлттық зерттеу ғылыми-зерттеу университеті мен Қазақ-Британ техникалық университетінің (ҚБТУ) аға оқытушысы</p> <p>Мұнай үшін бірегей родий-иридий катализаторын әзірледі. Бұл жұмыс жасыл технологиялар категориясына кіретін мұнай өңдеуге арналған бәсекеге қабілетті технологияларды құрудың негізі болып табылады.</p> <p>2011 жылы Қазақ-Британ Техникалық Университетінде докторантураға түсуден маңызды ғылыми мансабын бастады. Оның мақсаты тек академиялық атаққа ие болуға ғана емес, ең алдымен Қазақстанда ғылымның дамуына үлес қосу. Сонымен қатар, ол ғылыми процестің әрбір</p>

	<p>кезеңінде (идеяны өзінен, эксперимент арқылы заттардың іріктелуінен бастап, соңғы өнімді алуға дейін) қоршаған ортаға зиян келмес үшін жұмысының «жасыл» химия талаптарына жауап беретінін бірден анықтады.</p>
	<p>Тастанбеков Диас Бахытжанович. «Болашақ» бағдарламасы бойынша магистратураны аяқтаған соң бір жылдан кейін Диас Назарбаев Университет – Nazarbayev University Research and Innovation System (NURIS) зерттеу орталығына кіші ғылыми қызметкер болып орналасты, бұнда күн қуатымен жүретін батареяға арналған полимердің медициналық табиғи жолмен ыдырайтын және жартылай өткізгіш деген екі түрімен айналысты.</p> <p>4 жылдан соң ол NURIS-ден кетіп бір жылдан соң ҚБТУ-де «Альтернативтік полимер материалдары» жекеменшік зертханасының меңгерушісі болады, ҚБТУ мен ҚазҰТУ (Политех) біріктірілгеннен кейін зертхана жаңадан құрылған университет – ҚазҰЗТУ-ге көшеді, ол осы жерде бүгінге дейін жұмыс істейді. Кіші ғылыми қызметкер болып істеген кезінде Диас өз жобаларымен айналыса бастайды: сөйлейтін қоқыс жәшігі (жоба Армана Сулейменовтің I Startup School-да 1-орын алды), бейне-ашық хаттар, тапсырыс бойынша 3D-басып шығару, аэропоника (өсімдіктерді топырақсыз автоматтандырылған өсіру). Соңғы жобасымен Диас Startup Bolashak-ге (1-маусым) қатысып, жеңіледі. Бірақ 2016 жылы қайта (2-маусым) қатысып, 2-орын алады: жобаны жүзеге асыруға жеке инвесторлардан грант және инвестициялар алады. Қазір жоба Алматыда және Қарағандыда жүзеге асырылуда. Бүгінде Диас өзінің докторлық жұмысына арнауды жоспарлап отырған ең ірі жобасы – остеосинтез үшін табиғи ыдырағыш импланттарға тапсырыс дайындауда.</p>
	<p>Абдысагин Рахат-Би Төлегенулы – жас композитор, пианист, халықаралық конкурстардың лауреаты, 100-ден аса музыкалық шығармалардың авторы.</p> <p>Шығармашылық жолды бастағаннан бастап, «ең жас» ұғымы Рахат-Бимен бірге келеді. Ол – «Дарын» мемлекеттік сыйлығының ең жас иегері. Тәуелсіз Қазақстан тарихындағы 17 жасында ТМД парламентаралық Ассамблеясының «Мәдениет пен өнерді дамытудағы ерен еңбегі үшін» құрмет белгісімен марапатталған ең жас және жалғыз мәдениет қайраткері. Ол – Бах, Моцарт, Гайднадан бастап, қазіргі классиктерге дейінгі әлемдік классикалық шедеврлерді жинайтын Оңтүстік Иллинойса университетінің (АҚШ) «Discography» оркестрімен</p>

	<p>фортепианоға арналған туындыларды орындайтын әлемдік қордың қоржынына туындылары енген Тәуелсіз Қазақстандағы ең жас әрі жалғыз композитор. Ол – заманауи музыкаларды орындаушылар мен композиторлардың халықаралық академиясының ең жас қатысушысы: Impuls (Грац, 2013, 2015, 2017), ISA (Мюрццушлаг, 2015), KlangZeitMünster (Мюнстер, 2016), ең жас лектор ICTM 2015.</p> <p>Сонымен қатар ол – жан-жақты білімді интеллектуал, математиканы зерттеуге қызыққан математик-зерттеуші. 14 жасында «Математика және қазіргі заманғы музыка» (Алматы, 2013) және «Mathematics and Contemporary Music» (Almaty, 2013) ғылыми еңбектерін жариялады. «Гармонияның шеттері» атты шығармашылық жұмыстар жинағының авторы (Алматы, 2011).</p> <p>Бүгінде оны «Қазақтың Моцарты» деп атайды. Ол аса ұғымтал, 12 жасында музыка жаза бастады.</p> <p>Мәскеу қаласындағы аты аңызға айналған «Композитор» баспа үйінен Рахат-Би Абдысагинның «God’s dwelling» («Жилище Бога») мен «Over the vault of depth» («Над сводом глубины») атты симфониялық картиналарының партитуралары шықты. Дәл қазіргі уақытта Рахат-Би Абдысагин әр жыл сайын 24 елден 200-ге жуық әлемге әйгілі музыканттар мен педагогтар қамтылған П.И.Чайковский атындағы жасөспірімдер конкурсының әділқазылар мүшесі болып табылады.</p>
<p>4. «Жоғары ақпараттық мәдениет»</p> 	<p>Арман Сулейменов – Zero To One Labs және nFactorial Incubator компаниясының бас директоры әрі негізін қалаушы. Арман 20 аса мобильді өнімнің авторы. Ал, nFactorial Incubator аясында екі жылдың ішінде 100 жуық мобильді өнім жасап шығарған. Ол Пердью университетінде «Информатика» мамандығын меңгерген. Ал, магистратураны Принстон университетінде оқыды. Арман АСМ ICPC жүйесін бағдарламалау бойынша 2009 жылы әлем чемпионанда (Стокгольм, Швеция) және 2011 жылы АҚШ-тың Орlando қаласында өткен әлемдік додада финалист болды.</p> <p>Принстон университетінің (АҚШ) магистратурасын аяқтаған. Қазақстанда «TheSummerStartupSchool.com: идеядан шынайы iPhone қосымшасына 8 аптада жету» стартап мектебін құрды. Назарбаев Университетінде «Стартап өнері: 4 аптада идеяны жүзеге асыру» курсы құрды. «App Store» ғаламдық қосымшалар дүкеніне қосымшаларды көптеп енгізіп, Қазақстанды әлемнің</p>

	<p>технологиялық картасынан көруді мақсат тұтады. Өзінің бірінші Being Beethoven — команда Zero To One Labs жобасын 2014 жылдың күзінде, компанияны құрғанға дейін әзірледі. Бұл «Daily Rituals: How Artists Work» кітабына негізделген, табысты және белгілі адамдардың күнделікті әдеттері туралы қосымша, олардың салт жораларын қолданушыға күнделікті кестеге енгізулеріне мүмкіндік береді.</p> <p>2015 жылдың маусымында Арман өзінің серіктестерімен бірлесіп Zero To One Labs стартап-студиясының негізін қалады. Бір жылға жетпейтін уақыт аралығында компанияның 8 өнімнен тұратын Kelin қосымшасымен бірге алынған портфолиосы шықты.</p>
	<p>Тимур Рыспеков – Алматы қаласындағы М.Мәметова атындағы №28 мектеп-лицейінің білім алушысы.</p> <p>Тимур жас өнертапқыш, физика, информатика, математика саласындағы 28-ден астам патент пен авторлық құқықтың иесі.</p> <p>Ол 2014-2016 оқу жылдарында информатикадан аудандық және қалалық олимпиадалардың жүлдегері. «Инновациялар» номинациясында Рыспеков Тимур Гран-приді және 100000 теңге көлеміндегі сертификатты жеңіп алды. Тимур 2015 жылы «Microsoft DreamSpark» бағдарламасының, 2016 жылы «Skolkovo Startup Tur» байқауының еуразиялық кезеңінің жеңімпазы атанған.</p> <p>2016 жылдың маусымында Мәскеу қаласында өткен Шығыс Еуропаның Startup Village ірі инновациялық конференциясына қатысты. Оның соңғы әзірлемелерінің бірі қоршаған ортаның талдамасын жасауға арналған робот, әлемде оған ұқсас туынды жоқ. Бұл робот метеостанцияларды, экологияның талдамасын жасауға арналған станцияларды, аномалияларды зерттеуге арналған жабдықтарды және т.б. алмастыра алады, сонымен қатар ол күзет жүйесінің функцияларын атқара, виртуалды шындық форматындағы видеоағымдарды көрсете алады. Тимурдың қоршаған ортаның талдамасын жасау бойынша жобасын Microsoft корпорациясының, Қазақстан Республикасы Кіші Ғылым Академиясының және Қазақстан робототехника федерациясының, AlmatyTechGarden сарапшылары ең жақсы жүйе деп таныды.</p>

Нұржан Жолдыбалинов – IT маман, кітапханашы, ақпараттық жүйелер бойынша маркетинг, «Кітапхана саласының үздігі» төсбелгісінің иегері.

Сонау ертедегі 1995 жылы №63 Шар мектебіне 8 разрядты «Корвет» дербес компьютерін әкелген еді, осы компьютерде жұмыс істеуге алғаш отырғандардың бірі және сабақ арасында ұрлана кіріп мұнда шұғылдануға келетіндердің бірі тоғыз жасар Нұржан Жолдыбалинов болатын. Балалық қызығушылық оның мамандығын ақпараттық технологиямен байланысты айқындап бергендей. Таңдаған мамандығының барлық жолынан өткен: 2001 жылы Семей электротехникалық колледжіне «Станция бойынша кезекші» мамандығы бойынша оқуға түсті. 2004 жылы осы колледжде «есептеу техникалары мен автоматтандырылған жүйелерді бағдарламалық қамтамасыз ету» мамандығы бойынша оқуын жалғастырады. 2010 жылы Шәкәрім атындағы Семей мемлекеттік университетін «Есептеу техникасы және бағдарламалық қамтамасыз ету» мамандығымен бітіреді.

Еңбек жолын Қазақстанның бас кітапханасы – Астана қаласындағы Қазақстан Республикасы Ұлттық кітапханасында бастайды. Өткен жылдан бері Ақпараттық ресурстар бойынша жетекшінің орынбасары болып қызмет істейді. Қазіргі таңда Нұрлан Нұржанұлы Қазақстандық ұлттық электронды кітапханасы бірыңғай технологиялық форматында Қазақстан кітапханаларының біртұтас каталогін «ҚазҰЭК бірыңғай автоматтандырылған кітапханалық ақпараттық жүйесі» жұмыс үстелін құрумен айналысуда. Мұның нәтижесі Бірыңғай онлайн-каталог, Бірыңғай электронды толықмәтінді мәліметтер базасы, құжаттарды электронды жеткізу, корпоративті виртуалды анықтама қызметі және басқалардың жасалуы болып табылады.

5. *«Өмірлік нақты стратегия»*

Баялышбаев Елдос Қайыркенұлы – «Асар» мүгедектерді реабилитациялау орталығының директоры.

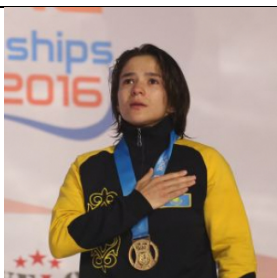
Балышбаев Елдос Қайыркенұлы жол апатынан қатты жарақат алып, соның салдарынан басын көтере алмай, бір жыл төсек тартып жатып қалады. Массаж бен кешенді тренажерлік жаттығулардың арқасында Елдос аяққа тұрып, ақырындап арнайы құрылғының көмегімен жүре бастады.

Елдос еңбек жолын 2013 жылы Талдықорған қаласының «Ерлік» мүгедектер қоғамында бағдарламашы болып бастады. 2014 жылы Елдос қозғалуы қиындық тудыратын адамдарға қолдау көрсетем деп шешеді. Талдықорған

қаласы әкімдігінің қолдауымен «Мүгедектерді спортпен оңалту орталығы» АҚ ашып, қазірге дейін соны басқарып келеді.

2014 жылы Жол картасы – 2020 аясында 3 млн сомаға грант ұтып алып, оны арнайы тренажерлар жасауға жұмсады. 2014-2016 жылдары бұл орталықта мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс аясында 260-тан астам адам оналтудан өтеді. ДЦП-мен ауыратын кішкентай Радамираның емделуі үшін қайырымдылық концертін ұйымдастырды. 2016 жылы «Startup Bolashak» конкурсының нәтижесі бойынша Елдос екінші орынға ие болды. Алакөл көлінің жағалауында мүгедектер үшін алғашқы және жалғыз арнайы пансионат салды.

Елдос Қайыркенұлы осы жылы ақпанда Жапонияның Қазақстандағы елшілігінің «Шөп тамыры» атты республикалық байқауға қатысып, 26 млн теңгенің грантын ұтып алды. Қазіргі уақытта шетелдік мамандарды шақырып, орталық мамандары сатып алынған тренажерларды қолдану бойынша біліктілік курстарынан өткен.

Жоламан Дина 2007 жылы Жақсы қаласының балалар мен жасөспірімдер спорт мектебіндегі жаттықтырушы А.А.Высоцкийдің қол астында бокспен айналыса бастады. Сол жылы ол Көкшетауда өткен облыстық жарыста және Қазақстан Республикасының жастар арасында болған чемпионатының қола жүлдегер атанды.

Дина 2008 және 2013 жылғы Қазақстан Республикасының жастар арасындағы біріншілікте чемпион атанды; Челябинск қаласында өткен жастар турнирінде бірінші орынды жеңіп алды және ең үздік боксшы ретінде хрустальды қолғаптың иегері атанды. Ал 2015 жылы Шымкент қаласында өткен Қазақстан Республикасының ойындарында халықаралық дәрежедегі спорт шебері атағы берілді, бұл турнирде ол екінші орынды иеленді. Барбадос аралында (2010 ж.) өткен Әлем Чемпионатының қатысушысы, КХДР чемпионатта (2014 ж., 5-орын); 2011 жылы бокстан ҚР Спорт шебері атағына ие болды; Халықаралық класс деңгейіндегі спорт шебері (2014 ж.).

2015 жылы Атырау қаласында өткен халықаралық турнирде тағы да ең жақсы көрсеткішке жетті. 2016 жылы Қазақстан Республикасының чемпионатында жеңіске жетіп, осы жылы Астана қаласында болған әйелдер арасындағы бокстан Әлем чемпионатына қатысуға мүмкіндік алды. Аталған Әлем Чемпионатында төрт кездесу өткізіп әйелдер арасында екінші орынды иеленді. Қазақстан

	<p>Республикасының Еңбек сіңірген спорт шебері атағына ие болды.</p> <p>Нұр Отан партиясының мүшесі. Қазақ, орыс, ағылшын тілдерін еркін меңгерген.</p>
	<p>Серік Есматов – туризм және спорт академиясының студенті, волейболдан Қазақстан жастар құрамасының капитаны.</p> <p>Ол 1998 жылы Алматы қаласында дүниеге келген. Бала кезінен бастап спортпен белсенді айналысып бастаған. Көптеген қазақстандық балалар тәрізді, ол да спорттың жекпе-жек, бокс түрлерімен айналысады. Көп ұзамай-ақ, ол жақсы нәтижелер көрсетіп, жасөспірімдердің олимпиада резервіне қабылданды. Сонымен қатар, жүзу мен велосипед спортымен шұғылданып, тіпті Қазақстанның жасөспірімдер біріншілігінде велосипед жеңіп алған. 2011 жылдың 30 тамызында қайғылы жағдай орын алып, Серік қос аяғынан айырылып қалды.</p> <p>Оның болашақ өміріне екінші әкесіндей болып кеткен бапкері Сергей Хохловтың әсері зор болды. «Ол ержүрек адам, ауған соғысының ардагері. Ауғанстанда болған кезінде екі аяғынан бірдей айрылған, бірақ бұл оның сағын сындыра алмаған. Ол менімен көп жұмыс жасап, жүруді қайтадан үйретті, аяғы жоқ адамдардың білуі тиіс көп нәрселерді ұғындырды, Осы жасқа келіп, мойымаған жаттықтырушымды көріп, жап-жас боп менің еңсем түскені дұрыс емес екенін ұғындым».</p> <p>Қазірде Серік көптеген спорт түрлерін меңгеріп алды. Волейбол ойнап, жеңіл атлетикамен де айналысып жүр. Арбамен жүгіруге қатысып, ядро мен найза лақтырады. Соңғы уақытта ауыр атлетика мен жүзу спортымен шұғылданып жүр.</p> <p>2013 жылдың қазан айында 16 жасар Серік Малайзияда өткен ірі халықаралық жарысқа қатысып, волейболдан паралимпиадалық турнирдің қола медалын жеңіп алды. Осы жетістіктен соң елімізде паралимпиаданың командалық спорт түрлеріне назар аударыла бастады. Серік Есматов көптеген бағдарламаларға шақырылып, тіпті Қазспорт арнасының жарнамалық ролигине де түсті.</p>
	<p>Бауыржан Исламхан «Қайрат» футбол командасы мен Қазақстан ұлттық құрамасының жартылай қорғаушысы.</p> <p>Небәрі 24 жасында Қазақстанның футбол тарихында үлкен жетістіктерге жеткен Бауыржан Исламхан 2016 жылғы Қазақстан чемпионатының үздік футболшысы атанды. Бауыржан тіпті жасы әлі жиырмаға да ілікпей тұрғанда</p>

	<p>ұлттық құрамаға шақырылып, жастар құрамасы сапында «Достастық кубогінің үздік ойыншысы» атанған еді. Бауыржан 1993 жылы Жамбыл облысы, Байзақ ауданында дүниеге келген. Футболмен он жасынан бері ай налысады. «Тараз» сапындағы алғашқы маусымында – 27 ойын өткізіп, 2 гол соққан.</p> <p>Бауыржан Исламханды футбол сүйер қауым интеллектуал ойыншы деп те атайды. Жаттықтырушылардың пікірінше, 24 жасар Жамбыл футболының түлегі Исламхан алаңдағы ойынды тез оқиды, іркілмейді. Жылдам шешім қабылдайды. Аяғына доп тисе қарсылас команданың бірнеше футболшысы қоршап алады. Неге десеңіз, ешкімнің миына қонбайтын құйтұрқы пас шығару ол үшін түк те емес. Кейде жалғыз өзі ойынның тағдырын шешіп жатады.</p> <p>2016 жылы британдық BT Sport телеканалы Еуропа лигасы Уефадағы Бауыржан Исламханның голы ең әдемі гол деп жариялады. BT Sport сайтында оның голы 86 пайыз дауыс жинаған.</p>
	<p>Сағымбаев Мағжан Талапович – велосипедпен Қазақстанның туын көтеріп, 22 елді аралаған алғашқы Қазақстандық азамат, атақты саяхатшы, революционер Жангелдин Әліби Тонжанұлының ұрпағы.</p> <p>Бірінші рет 1991 жылы Геленджик шатқалындағы Қара теңізге саяхат жасайды. 1998 жылы Ыстықкөлге төрткүндік сапар шегеді. Осыдан кейін саяхат, тау, спортқа деген құштарлығы тіптен арта түседі. 2013 жылы бірінші үлкен саяхатқа аттанады. Жаяу, автокөлікпен 8 елді (Қазақстан, Өзбекстан, Ресей, Грузия, Армения, Түркия, Украина, Молдова) аралады. 2014 жылдың 1-мамырында Мағжан Алматы қаласының орталығынан старт алып, 380 күннен кейін тура сол нүктеге қайтып оралды. Ол осы аралықта 28 мың километр қашықтықты жүріп өтті және 22 – Қазақстан, Өзбекстан, Түрікменстан, Иран, Азербайджан, Грузия, Түркия, Болгария, Сербия, Венгрия, Австрия, Германия, Швейцария, Франция, Испания, Колумбия, Эквадор, Австралия, Таиланд, Камбоджа, Лаос, Қытай елдерін аралады.</p> <p>2016 жылдың ақпанында Мақсұт Жұмаевпен бірге Қазақ Географиялық қоғамының экспедициясы барысында Оңтүстік Американың биік нүктесі Аконкагуа шыңына (6962 м) шықты.</p> <p>2016 жылдың маусымында актриса Айсұлу Әзімбаевамен бірге Еуропаның биік нүктелерінің бірі Эльбрус шыңына (5642 м) көтерілді. Сол жылдың желтоқсанында</p>

	<p>Қазақстанның туы Антарктиданың Винсон (4892 м) шыңына ілді.</p>
	<p>Гүлмира Абдрашева - «Клуб Добряков» еріктілер қозғалысының негізін қалаушы.</p> <p>Ол екі жыл бұрын Instagram әлеуметтік платформасының жоғары тиімділігін пайдаланып, көмекке мұқтаж жандардың базасы орналастырылған ашық топ құрады. Қайырымдылар клубының ұраны: «Қайда болсаң да, пайдаң тисін!».</p> <p>«Клуб добряков» атты қайырымдылық қозғалысын өз қалаларында көргісі келетін тұрғындардың сұрауы бойынша сол қалада клуб ашылады. Басқа 4 клуб солай пайда болды.</p> <p>Клубтың арқасында 30-дан астам адам жұмысқа орналастырылды. Отбасында бір немесе одан да көп мүгедек баласы барлар, көп балалы отбасылар, жалғызбасты зейнеткерлер, жетімдер клубтың тұрақты қамқорында. Сонымен қатар, өмірдің қиын жағдайына ұшыраған адамдарға да көмек көрсетеді.</p> <p>Гүлмира әлеуметтік жағдайы төмен адамдарға, мұқтаж жандар мен үйі жоқ жануарларға тегін көмек көрсетеді. Қайырымдылық шаралары Гүлмираға ешқандай қаржылық пайда әкелмейді. Гүлмира Абдрашева қоғамға нағыз әкпейіл жанның қандай болатынын үлгі етіп жүр.</p>
	<p>Ғалымжан Алиуханов – әскери қызметкер.</p> <p>Ефрейтор Ғалымжан Әлеуханов – 61993 әскери бөлімі десанттық-шабуылдау батальонының әскери қызметкері. Ғалымжан өртке оранған пәтерден екі баланы алып шыққан қайсар жан. Бірде жауынгерлік кезекшіліктен шығып, үйіне бет алған ефрейтор Ғалымжан Әлеуханов бес қабатты үйдегі пәтерлердің бірінің терезесінен шыққан будақтаған түтін мен отты көріп қалады. Дереву оқиға орнына жетіп, өрт сөндіру сатысымен үйдің шатырына шығып, шатыр қаптамасын жұлып алып, подъезге кіреді. Үйдің есігі ашық болғандықтан ол еш кедергісіз пәтерге енеді. Алдымен айқайлап үйде адам бар ма соны білуге тырысады. Ешкім жауап қатпағаннан кейін, әр бөлмені тінтіп, мұқият қарай бастайды. Түпкі бөлмеден 4-5 жас шамасындағы екі баланың ес-түссіз жатқан жерінен тауып алады. Дереву балаларды сыртқа алып шығады.</p> <p>«Мен ешқандай ерлік жасаған жоқпын, - дейді Ғалымжан қысылып. – Бұл әр азаматтың парызы. Мейлі әскери, мейлі қарапайым азамат болса да кез-кел адам осылай жасайды деп ойлаймын. Командирлеріме зор алғыс айтамын. Олар</p>

	<p>бізді шынықтырып, физикалық күйде болуымызды қадағалайды. Бабымда болуым осы жолы да маған көмектесті».</p>
	<p>Үмбетов Қайрат Жарылқасынұлы - полковник, ҚР Ұлттық гвардиясының «Орталық» аймақтық қолбасшылығының 6505 әскери бөлімі командирінің бірінші орынбасары.</p> <p>2016 жылдың 7-сәуірінде Қарағанды облысының Қарабас кентіндегі оқу-жаттығу орталығында жедел қызметтің жеке құрамымен бірге граната лақтыру барысында 6505 әскери бөлімінің бастығы Қайрат Үмбетов өз өмірін қатерге тіге отырып, жас жауынгерді өз денесімен қалқалап жапты және оны өлімнен құтқарды.</p> <p>Жарылыс салдарынан офицер жарқыншақ тиіп жарақатты, қатардағы жауынгер А.Сұлтанқұлов бірнеше болмашы жарақат алды. Полковниктің өзі болса, бұл әрекетін ерлікке бағаламайды.</p> <p>Қайрат Үмбетов жауынгермен таныс болмаған. Жасақта 3 мыңға жуық адам бар, олардың барлығын тану мүмкін емес. Соған қарамастан өз өмірін қатерге тіге отырып, көмекке келген. Қайрат Үмбетов 38 жыл ғұмырының 21 жылын Отанға қызмет етуге арнаған. Осы уақытқа дейін оның тәжірибесінде бұндай жағдай болмаған.</p> <p>Полковник өмірін құтқарған он тоғыз жасар жауынгер Абзал Сұлтанқұлов әскерге 2015 жылы шақырылған. Ол гранатаны лақтырғанда, тапсырманы дұрыс орындауға тырысқанын, бірақ сол мезетте қатты қобалжығанын айтты. Кейінірек, жауынгер жауынгерлік жаттығуларды орындау кезінде гранатаны жеткіліксіз күшпен лақтырғаны анықталды.</p>
	<p>Кузин Денис Валерьевич – конькимен жүгіруден әлем және Азия чемпионы, қазақстандық конькимен жүгіруші, спринттік көпсайысшы, Қазақстан Республикасының халықаралық дәрежедегі спорт шебері. Коньки спорт түрінен әлем чемпионы атағына ие жалғыз қазақстандық.</p> <p>1998 жылы оны әжесі бапкер Пастушенко Николай Петрович жұмыс істейтін коньки тебу секциясына алып келеді. 2008 жылға дейін облыстың коньки тебуден құрама командасының болды. Осы жылы Қазақстан Республикасының ұлттық құрама командасына мүше болды.</p> <p>2012 жылы жарақат алуына байланысты спортта үзіліс алуға тура келді. Емделіп келген соң, жаттықтырушының өтінішімен спортпен айналысуды қайта жалғастырады.</p>

	<p>Алты айдан кейін Әлем чемпионатында жеңіске жетеді. Қазақстанның коньки тебу сорты тарихындағы бірінші Әлем чемпионы.</p> <p>2010 жыл - Ванкувердегі (Канада) қысқы Олимпиада ойындарының қатысушысы;</p> <p>2011 ж. - 1500 м қашықтықта VII қысқы Азия ойындарының жеңімпазы (Астана, Қазақстан);</p> <p>2012 ж. - 1500 м қашықтықта Азия чемпионатының жеңімпазы (Астана, Қазақстан);</p> <p>2013 ж. - 1000 метр қашықтықта әлем чемпионатының жеңімпазы (Сочи, Ресей);</p> <p>2014 ж. - Сочидегі (Ресей) қысқы Олимпиада ойындарына қатысушысы; Әлем кубогының жеңімпазы; Әлем чемпионатында кіші алтын және кіші қола медаль иегері;</p> <p>2017 ж. - 1000 метр қашықтықта өтетін VIII қысқы Азия ойындарының күміс жүлдегері, Саппородағы (Жапония) командалық жарыстың қола жүлдегері.</p>
<p>б. «Жоғары құзыреттілік»</p> 	<p>Әлімханова Роза Сейтқалиқызы – медицина ғылымдарының докторы, профессор.</p> <p>30 жылдан астам уақыт ерте жастағы балалардың тірек-қимыл аппараты патологиясын (майтабан, буын кемістіктері, ортан жіліктің сынуы) отасыз емдеумен айналысып келеді. Балалармен көп жылғы жұмыс істеуінің және туа бітті деформация мәселесін зерттеу нәтижесінде әлемде ұқсастығы жоқ емдеудің ғажайып әдісін ойлап тапты</p> <p>Қазақстандық зерттеушінің жұмысы әлемдік қоғамдастықтың назарынан тыс қалған жоқ. Роза Сейтқалиқызы Дүниежүзілік зияткерлік меншік ұйымның Алтын медаліне лайық деп табылды. Оның осы саладағы жетістіктері мен жаңалықтарын Қытай және Еуропаның тәжірибелі дәрігерлері мен ғалымдары мойындады. Ол – 30-дан астам өнертабыстың, 120 ғылыми еңбектің, 5 оқу әдістемесінің және 6 монографияның авторы.</p> <p>Қазақстанның үздік өнертапқыш әйелі деп танылған Роза Әлімханова Қарағанды мемлекеттік медицина университетінің түлегі. Аспирантура мен докторантураны Мәскеу қаласында бітірді. Біліктілігін Қытай мен Еуропада (Франция, Бельгия, Италия) арттырды.</p>

Дмитриенко Елена Александровна – «Жұлдыз» балалар қоғамдық ұйымы республикалық одағының президенті, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, Қазақстанның балалар және пионерлер ұйымы одағы сыйлығының лауреаты, ҚР Білім беру ісінің үздігі, «Құрмет» орденінің кавалері, балалар қозғалысын зерттеу ассоциясының «балалар қозғалысының теориясын, әдістемесін әзірлеудегі, әлеуметтік кинетика жаңа білім саласының негізін салудағы еңбегі үшін Алтын патент» иегері (Мәскеу қ., 2002 ж.).

«Жұлдыз» авторлық бағдарламасы көп жылдан бері балаларды тәрбиелеудің тиімді құралы ретінде Астана, Алматы, Қарағанды, Қостанай, Өскемен, Ақмола, Павлодар, Солтүстік Қазақстан облыстарында және басқа да өңірлерде кеңінен қолданылып келеді.

Акулов Владимир Иосифович – «Қамысты» ШҚ басшысы, «Қамысты-2» ЖШС директорының басқаруымен қалыптасқан шаруақожалық асыл тұқымды мал асырау саласында жоғары көрсеткіштерге қол жеткізді, селекциялық жұмыстардың қорытындысы ретінде – «Алтын белгі» алтын медалін алды - 2010 жылы сүтті қызыл ала малды өсіру бойынша ең үздік шаруашылық.

Шығыс-Қазақстан облысы бойынша ең жоғарғы сауын және салмақ өсімін алуы, шаруашылықты электронды басқаруы, заманауи, жоғары технологиялы сүт-тауарларының фермасы мен сиыр сауу орындары бар кешендерді салуы, агрономиядағы озық инновациялық амалдарды қолдану арқылы жемшөп базасында өсірілген құрама жем зауыдының жұмысын жүргізуі, егін шаруашылығында жаңа техникларды пайдалануы, қызметтің басқа да салаларындағы қызметі шаруа қожалығына және жауапкершілігі шектеулі серіктестікке абырой мен танымалдылық әкелді.

Балалар мен жастардың тәрбиесіне ерекше назар аударады. Шаруашылықтың еңбек ұжымының жұмысында жазғы каникулдық мерзімде кәмелетке толмағандардың құқықтарын қорғау жөніндегі аудандық комиссияның шешімі бойынша ұлдар мен қыздар әке-шешелерімен бірге егін алқаптарында және фермаларда, асханаларда және басқа да құрылымдарда ата-аналарынан үлгі ала отырып жұмыс істейді, еңбектің алғашқы дағдыларына қол жеткізеді, мамандықтардың ерекшеліктерін көреді және сезінеді.

Жерлестерінің өмір сүруіне қолайлы жағдай жасау

	<p>мақсатында көптеген жұмыстар жасалды: жолдар мен ауыл көшелері асфальттандырылды, олар қысы-жазы күтіп-ұсталады, бау-бақшаларды жырту және арамшөптерді өңдеу бойынша өтеусіз көмек көрсету ұйымдастырылған, сол себептен тұрғындар ультразаманауи тұрмыстық құралдар мен санитарлық техникаларды пайдалану мүмкіндігіне ие. Әр қайсысы ұялы байланыстың әр түрлі операторларын таңдауға және қызметтерін алуға және кеңжолалық Интернетті пайдалануға құқылы.</p>
<p>7. «Тұлғалық өсу»</p> 	<p>Алексей Лодочников - қазақстандық жас домбырашы-әнші. Алексей өзінің іс-әрекетімен сенім арқылы алдына қойған мақсаттарына жету керектігін дәлелдеп жүр. Алексей қазақ тілінде жетік сөйлеп қана қоймайды, домбырада керемет ойнайды және де өзінің жастығына қарамастан кітап жазады.</p> <p>1999 жылы Ақсу қаласында дүниеге келген. Қашыр балалар үйінің тәрбиеленушісі. Соңғы 14 жыл бойы Алексей балалар үйінде тәрбиеленді. «Дарынды балаларға арналған музыкалық мектеп-интернат – музыкалық колледж» кешені» ММ «Домбырамен халық әндерін орындау» бөліміне түседі.</p> <p>2014 жылы Алексей Екібастұз қаласында бірінші рет Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың алдында өнер көрсетеді. Бұл өнер көрсету оқушының өміріне үлкен ынта берді. Көп кешікпей ол республикалық және облыстық музыкалық конкурстарға қатысып, жүлделі орындар алады. Музыкалық колледжде оқып жүрген уақытта Алексей өзінің оқу орнындағы «Жас Отан» ЖҚ жетекшісі болады.</p>
	<p>Наталья Григорьевна Дементьева - Көкшетау гуманитарлық-техникалық лицейінің директоры.</p> <p>Ол «Нұр Отан» партиясының белсенді мүшесі. 2009 жылы Астана қаласында өткізілген партияның кезектен тыс съезінде еліміздің жастары мен мұғалімдерінің атынан Елбасының алдында сөз сөйлеу құрметіне ие болды.</p> <p>2009 жылдан бастап 2016 жыл аралығында лицейдегі мұғалімдік жұмысын «Қазақстан-Көкшетау» Ақмола телерадиокорпорациясының тележүргізушісі қызметімен қатар алып жүрді. «Біз үйрендік!» (тақырыбы – өзге ұлт өкілдері арасында мемлекеттік тілді насихаттау), «Мың бір сөз» (қазақ тілінің теледидарлық сабағы), «Живой родник» (Қазақстанның танымал тұлғалары туралы), «Бір шағырақ астында» (Ақмола облысының Ассамблеясымен бірлескен жоба) атты өзінің авторлық жобалары бар, 2012 жылдың қыркүйек айынан бастап эфирге «Танымал» жобасы шықты.</p>

	<p>Наталья Григорьевна мемлекеттік тілді білудің әр түрлі деңгейі бойынша өткен конкурстардың бірнеше мәрте жүлдегері болды, олардың ішінде: 2002 ж.- «Государственный язык – мой язык» қалалық, облыстық конкурстарда 1-орын, 2003 ж. «Тіл – халықтың қазынасы» республикалық конкурсында 1-орын, осы жылы – «Ұстаз» номинациясы бойынша сертификат иеленді. Наталья Григорьевнаның оқушылары 15 жыл бойы өзге ұлт өкілдерінің арасында мемлекеттік тілді білу бойынша өткен конкурстардың бірнеше мәрте жүлдегерлері болып табылады.</p>
	<p>Майышев Қайрат Әлембайұлы - «Жас Қанат 2006» құс фабрикасының директоры 2007 -2016 жылдар аралығында «Жас-Қанат 2006» ЖШС құс фабрикасы жаңарудың үш кезеңін өткерді, кәсіпорынның өнімділігі 2857%-ға артты, құстар саны – 2857 %-ға артты, 249 жұмыс орны құрылды. «Жас Қанат 2006» ЖШС-нің нарықтық экономикадағы дамуы – мемлекеттік қолдаудың, бизнесті дамытудың жаңа инновациялық тәсілдерін дұрыс қолдану мен маркетингтік стратегияны оңтайлы қолданудың арқасында мүмкін болды. Кәсіпорын құру мақсатында директор К.А.Майышев үлкен тәуекелге баруды қажет ететін несие бағдарламаларына қатысуға шешім қабылдай білді. Өзінің ойларын жүзеге асыруда Қайрат жауапкершілік, еңбекқорлық, жауапкершілік, білімін арттыру тәрізді жеке қасиеттерді жетекшілікке алады. 2011 жылдан қазіргі уақытқа дейін К.А. Майышев «Нұр Отан» ХДП мүшесі, сондай-ақ Қазақстанның құс өсірушілер одағының мүшесі болып табылады. 2016 жылдан бастап - Қостанай облыстық мәслихатының депутаты.</p>

Осылайша, «Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобасы білім алушылардың тұлғалық дамуына, мектепте білім және тәрбие беруде ерекше маңыздылыққа ие болады. Замандастарымыздың жетістіктері мектеп оқушыларының мүмкіндіктерін, сонымен бірге мақсатқа жету үшін уақытты тиімді пайдаланулары үшін де қажет.

«Қазақстанның 100 жаңа есімі» ұлттық жобасының жеңімпаздары өз істерімен заманауи трендтерді бейнелейді, инновациялардың жасампаздығына ынталандырады.

2 «100 жаңа есім» жобасы қаһармандарының өнегесімен оқушыларға тәрбие беру бойынша әдістемелік ұсыныстар

Жалпы білім беретін мектепте «Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүзеге асыру аясында оқушыларды тәрбиелеудің басым бағыттары:

- жаңа қазақстандық патриотизм және азаматтық тәрбие;
- рухани-адамгершілік тәрбие;
- ұлттық тәрбие;
- зияткерлік тәрбие;
- еңбек тәрбиесі және кәсіби өзін-өзі анықтау;
- экологиялық тәрбие;
- көпмәдениетті тәрбие;
- көркем-эстетикалық тәрбие;
- көшбасшылық қасиеттерді дамыту.

Тәрбиенің тұжырымдамалық негізі болып табылатын бұл бағыттар білім беру ұйымдарында «100 жаңа есім» жобасы қаһармандарымен жүргізілген жұмыстардың тәрбиелік мазмұнын құрайды.

«100 жаңа есім» жұмыстарының мақсаттары

Білім беру ұйымдарында жүргізілетін жұмыстар келесі мақсаттарды қамтиды:

1. «Рухани жаңғыру» бағыттарын түсіндіру.
2. «100 жаңа есім» жобасын насихаттау.
3. Ұлы Даланың 7 кереметін насихаттау.
4. Өскелең ұрпаққа патриоттық тәрбие беру.
5. Жеңімпаздардың жетістіктерін ғылыми тұрғыда түсіндіру.
6. Оқушыларға кәсіптік бағдар беру.
7. Едәуір сұранысқа ие кәсіппен таныстыру.

«100 жаңа есім» жұмыстарының міндеттері:

Нәтижеге бағытталған жұмыстарды жүзеге асыру жолында өзіндік міндеттер бар. Аталған міндеттер мазмұнына қарай бірнеше салаға жіктеледі.

1. *Әлеуметтік-педагогикалық міндеттері:*

- «100 жаңа есім» қаһармандары өнегесімен тәрбиелеу;
- азаматтық көзқарас қалыптастыру;
- «Кіші Отан» қаһармандары өмірінен өнеге алуға тәрбиелеу.

2. *Білімділік міндеттері:*

- «100 жаңа есім» қаһармандары өмірімен таныстыру;
- «Рухани жаңғыру» жолында елдің даму бағыттарын түсіндіру;
- қажетті ақпаратты іріктеу дағдысын меңгеру;
- коммуникабельді тұлға қалыптастыру.

3. *Танымдық міндеттері:*

- «100 жаңа есім» қаһармандарының жетістікке жету жолын түсіндіру;
- еңбек нарығында сұранысқа ие жаңа мамандықтармен таныстыру;
- мамандыққа қызығушылығын ояту;

- «100 жаңа есім» жеңімпаздары қаһармандарының жасау арқылы кәсіпорындар мен өндіріс орындарына таныстыру;

- болашақ мамандықты болжауға мүмкіндік туғызу, өзіндік қорытынды, түйін жасауға баулу;

- оқушылардың заманауи сұранысқа ие жаңа мамандықтар бойынша танымын арттыру, қызығушылығын ояту, кәсіби бағдарлау жұмыстарын қамтамасыз ету.

4. *Тәрбиелік міндеттері:*

- ашықтық, жоғары адамгершілік, толеранттылық, Отанға деген сүйіспеншілік сезіміне тәрбиелеу;

- бос уақыттарын тиімді пайдалануды, салауатты өмір салтына қалыптастыру;

- өзінің туған өлкесіне, туған елі Қазақстанға деген патриоттық сезімін, сүйіспеншілігін тәрбиелеу;

- төзімділікті, өлкенің көпұлттылық және көпмәдениеттілік жағдайында төзімді мінез-құлық қалыптастыру;

- пәннің мазмұнымен тек оқушыны ғана емес, оның ата-анасын да қызықтыру;

- көшбасшылық қасиеттері бар, жаңа демократиялық қоғамда өмір сүруге қабілетті азаматты және патриотты тәрбиелеу;

- мектеп оқушыларын қоғамдық пайдалы жұмыстарға қатыстыру.

5. *Дамытушылық міндеттері:*

- Отандық экономиканы дамытуға үлес қосуға ынталандыру;

- білім алушыларға кәсіптік бағдар беру;

- жаңа кәсіптерді өз бетімен үйренуге деген қызығушылығын дамыту, оқушылардың шығармашылық қабілетін өз бетінше іздестіру-зерттеу жұмысына үйрету арқылы шеберліктерін шыңдау;

- болашақта білімді жалғастыру, мамандық және жұмыс орнын таңдау сұрақтарын шешуге бағыттау;

- туған елдің экономикасын дамытуға үлес қосуға деген ұмтылысты дамыту.

6. *Зерттеушілік сипаттағы міндеттер:*

- Ұлы Даланың 7 кереметін түсіндіру;

- «100 жаңа есім» жобасы жеңімпаздары туралы білімін кеңейтуді қамтамасыз ету, ақпараттық іздестіру-зерттеу жұмысының негізін үйрену;

- жоба жеңімпаздары өмірбаянына қызығушылық қалыптастыру;

- білім алушылар арасында мамандықты таңдауға, зерттеуге, зерделеуге қызығушылығын тудыру;

- білім алушылар арасындағы экскурсиялық – кәсіптік бағдар беру жұмыстары шеңберінде оқушылардың іздестіру және оқу-зерттеу әрекеттерін белсендіру.

«100 жаңа есім» бойынша сабақ түрлері

Білім алушыларға «100 жаңа есім» жобасы жеңімпаздары арқылы тәрбие беру жұмыстарын дәстүрлі немесе дәстүрлі емес сабақтар арқылы таныстыра

аламыз. Дәстүрлі сабақтарға пән бойынша күнделікті сабақтар жатады. Дәстүрлі емес сабақтар – қалыптан тыс, күнделікті сабақтан өзгеше сабақтың жаңартылған түрлері. Дәстүрлі емес сабақтарды өтілу нұсқасы мен мақсат-міндеттеріне қарай 3 топқа бөлуге болады: *ой қорыту сабағы, ойын сабағы, жарыс сабақтары.*

«100 жаңа есім» жобасы жеңімпаздары арқылы тәрбие беру жұмыстарын пән мұғалімдерінен басқа кітапханашы, әлеуметтік-педагог, психолог, тәлімгер тағы басқа мамандар жүргізе алады. Жоба жеңімпазының саласына қарай тәрбие жұмыстары әртүрлі бағытта өрбиді. Атап айтқанда:

1. Оқу пәндері бойынша.
2. Қосымша білім беру сабақтарында.
3. Мектеп кітапханасында.
4. Мектеп сайттарында.
5. Сынып сағаттарында.
6. Оқушылар ұйымында.
7. Кәсіптік бағдар беру жұмыстарында.
8. Ата-аналармен жұмыс барысында.

Оқу пәндері бойынша

«100 Жаңа есім» жобасы жеңімпаздарымен тәрбиелеу жұмыстарын мынадай оқу пәндеріне енгізуге болады.

1. *Жаратылыстану-математика пәндері.*
2. *Қоғамдық-гуманитарлық пәндер.*

Оқу жылы басында жоғарыда көрсетілген пәндер бойынша күнтізбелік жоспарына «100 Жаңа есім» жеңімпазын кіріктіруге ыңғайлы тақырыптар таңдалады. Жоспарды мектеп әкімшілігі бекітеді. Жоспарда сабақтың қонағы, тақырыбы, уақыты, сыныбы көрсетілгенін ескереміз.

Кіріктірілген сабақтарда пән мұғалімі жеке педагогикалық шеберліктеріне қарай түрлі әдіс-тәсілдерді қолдана алады. Оның ішінде мына әдістер тиімділігі зор деп есептейміз:

- презентациялар;
- зерттеу сабағы;
- пікірталастар;
- блиц-сұрақтар әдісі;
- іскерлік ойындар;
- рөлдік ойындар;
- топпен жұмыс т.б.

Төменде кіріктірген сабақ өткізуге болатын бөлімдер мен тақырыптар бірнеше пәндер бойынша берілген.

Пән бойынша таңдалған бөлімдер мен тақырыптар:

Сынып	Пән бойынша тақырыптары	«100 жаңа есім»
	Жаратылыстану	
5	Адам. Жер. Ғалам	Рыспеков Тимур Олегович
	Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер	

	Экология және тұрақты даму	Хон Юрий
6	Энергия және қозғалыс	Сағымбаев Мағжан
	Экология және тұрақты даму	Талапұлы
	Әлемді өзгертетін жаңалықтар	
География		
7	Зерттеу және зерттеушілер	Сағымбаев Мағжан Талапұлы
	Литосфера	Мырзагалым Санжар
	Атмосфера	
	Гидросфера	
	Биосфера	Подольских Александр
	Дүние жүзі елдері	Николаевич
8	Зерттеу және зерттеушілер	Сағымбаев Мағжан
	Литосфера	Талапұлы
	Атмосфера	Рыспеков Тимур Олегович
	Гидросфера	
	Биосфера	
	Халық географиясы	Хон Юрий
	Қазақстан және жақын шетел елдері	
9	Табиғи ресурстар	Подольских Александр Николаевич
	Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	
	Дүние жүзі елдері	
Өлкетану		
5-7	Қазақстан тарихы	Тосқанбаев Арман
	Музыка	Бекарыс Ақсақалұлы
	Қазақ әдебиеті	Шойбеков
	География	Хон Юрий
Физика		
7	Қысым	Сағымбаев Мағжан Талапұлы
	Жұмыс және қуат	
	Жер және Ғарыш	Ернұр Рысмагамбетов
8	Тұрақты электр тогы	Жилкашинова Альмира Михайловна
	Электр және магнетизм	
	Жарық құбылыстары	Нұрхат Қуандықұлы Жәкиев
9	Кинематика негіздері	Сергей Николаевич Лукашенко
	Астрономия негіздері	Мырзагалым Санжар
	Динамика негіздері	Серик Нуркенов. Ядерная медицина
	Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі	Тимур Рыспеков
	Экологиялық мәдениет	Хон Юрий

Биология		
7	Экожүйелер	Алмаз Ибрагимов
	Тыныс алу	Рафикова Хадичахан Сабиржановна
	Микробиология және биотехнология	Мыңжылқы Бердіходжаев
8	Жасушалық биология	Саутбаева Замира
	Молекулалық биология	Бауржановна
	Биосфера, экожүйе, популяция	Подольских Александр Николаевич
	Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Хон Юрий
	Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Подольских Александр Николаевич
	Молекулалық биология	Болат Сұлтанқұлов
	Көбею	Салтанат Байқошқарова
	Өсу және даму	
Математика		
5	5-сыныптағы математика курсы қайталау	Маулен Бектурганов
6	6-сыныптағы математика курсы қайталау	Олег Пименов
Алгебра		
7	7-сыныптағы алгебра курсы қайталау	Олег Пименов
8	8-сыныптағы алгебра курсы қайталау	Татьяна Кучер
9	9-сыныптағы алгебра курсы қайталау	Мәулен Бектұрғанов
Химия		
7	Химиялық элементтердің периодтық кестесі	Серік Нұркенов
	Адам ағзасындағы химиялық элементтер	Махамбаев Ғабит
	Геологиялық химиялық қосылыстар	Джандильдинович
8	Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары.	Рафикова Хадичахан Сабиржанқызы
	Генетикалық байланыс	Серик Нуркенов
	Су	Тосқанбаев Арман Айдосович
9	Органикалық химияға кіріспе	
	Көмірсутектер. Отын	
	Оттекті және азотты органикалық қосылыстар	Мырзағалым Санжар
Информатика		
5	Интернеттегі қауіпсіздік	Қуат Есенов
6	Компьютерлік ойындарды құру	Қуат Есенов
7	Шешімдерді программалау	Арман Ерғалиұлы Сүлейменов

8	Программалар жасаудың кіріктірілген орталары	Ғалым Нұрланов
9	Ақпаратпен жұмыс	Иван Крепак
Көркем еңбек		
5-7	Визуалды өнер	Исламбек Салжанов
	Сәндік-қолданбалы өнер	Әлібек Ибраев
	Дизайн және технология	Мая Жұманбекова
	Жұмысты қорғау.	Айдос Мирамбекұлы Есмағамбетов
Құқық негіздері		
9	Еңбек құқығы түсінігі	Айдос Есмағамбетов
	Еңбекті қорғау	Әмір Қуат
	Еңбек шарты	Исламбек Салжанов
«Қазақстан тарихы»		
5	Ежелгі көшпелілер өмірі	Тұрсынов Алмат
	Өлкетану	
	Ежелгі Қазақстан тарихына шолу	
6	Өлкетану	Тұрсынов Алмат
	Қазақ халқының қалыптасуы	
	Біртұтас қазақ мемлекетінің құрылуы	
7	Қазақ-жоңғар соғыстары	Тұрсынов Алмат
	XIX ғасыр - XX ғасырдың басындағы Қазақстанның мәдениеті	
8	XX ғасырдың басындағы Қазақстан	Айдарбеков Айдие
	Қазақстанда кеңестік биліктің орнығуы	Уланбекулы
	Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: білім мен ғылым	Жудебаев Арман
	Қазақстан Ұлы Отан соғысы жылдарында	Адильханович
9	Қазақстан қайта құру кезеңінде (1986-1991 жылдар)	Акулов Владимир Иосифович
	Қазақстан мемлекеттілігінің қайта жаңғыруы (1991 – 1996 жылдар)	Евдаев Рашбиль Ильхананович
	Қазақстан Республикасының дамуы (1997 жылдан бастап бүгінгі күнге дейін)	Газдиева Белла Асланбековна
	Қазіргі заманғы Қазақстан мәдениеті (1991 жылдан бүгінгі күнге дейін)	Анвара Садықова
Қазақ әдебиеті		
5	Таза, мінсіз асыл сөз	Ержан Жұмабек
6	Туған жерім-аялы алтын бесігім	Қуаныш Жұмабек
7	Толғауы тоқсан қызыл тіл	Бекарыс Ақсақалұлы
8	Дананың сөзі – ақылдың көзі	Шойбеков

9	Атадан қалған асыл сөз	
Қазақ тілі мен әдебиеті		
5	Отбасындағы дәстүр мен мерекелер	Александр Пупенко
	Ежелгі көшпелілер мәдениеті	Елена Дмитриенко
	Менің Тәуелсіз Қазақстаным	
6	Отан отбасынан басталады	Назгүл Кенжетай
	Менің туған өлкем өлеңдер мен прозада	Ақжүрек Таңатаров
	Олимпиада жеңімпаздары – Қазақстан мақтанышы	
7	Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі - қазақ тілін оқып-үйренеміз. Үштілді білу – үлкен өнер	Иван Крепак Сымбат Әбдірахманова
	Музыка. Қазақтың киелі домбырасы	Әлібек Әлмәдиев
	Ғылым мен техниканың соңғы жаңалықтары	Арман Жолдыбалинов
8	Кәсіп – бақыттың шырағы, Еңбек – ырыстың бұлағы	Әмір Қуат
	Қазақтың айтыс өнері мен сөз мәдениеті	Бекарыс Ақсақалұлы Шойбеков
9	Қазақ жазуының даму жолы	Евгений Чуриков
	Биотехнология жаңалықтары	
	Болашақ энергия көздері.	Мырзагалым Санжар
Дене шынықтыру		
5	Өзгертілген командалық ойын	Никита Амоскин
	Гимнастика арқылы денсаулықты нығайту	Тамила Муридова
	Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	
6	Командалық спорттық ойындар	Әсел Дәлиева
	Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	Есматов Серик
7	Жеңіл атлетика арқылы белсенді өмір салты	Ержан Сәлімгереев
8	Ойын арқылы мәселелерді шешу дағдылары	Бейсенов Алмас Серикович
9	Команда құру ойындары	Кузин Денис Валерьевич
	Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулық және фитнес	
Өзін-өзі тану		
5-9	Таным қуанышы	Ердос Төлегенов
	Адам болам десеңіз...	Мақпал Тәжмағамбетова
	Адам және әлем	Дементьева Наталья Григорьевна

	Адамзаттың рухани тәжірибесі	Бахтияр Базарбеков
Музыка		
5	Музыка тыңдау және талдау	Жүдебаев
	Музыкалық сауаттылық	Арман Әділханұлы
	Шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау	Ерлан Бақтыгерей
6	Классикалық музыканың үздік туындылары	Абдысагин
	Орган музыкасы	Рахат-Би Төлегенұлы
	Музыка шығару және импровизация	Калыкова Саида
	Шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау	Тұрарбекқызы

Мектептегі музыка сабақтарының «Қазақ халқының музыкалық мұрасы», «Қазақ халқының дәстүрлі тұрмыс-салт әндері және заманауи музыкасы», «Әлем халықтарының музыкалық дәстүрі» және басқа да тақырыптарында жас композитор, пианист, халықаралық конкурстардың лауреаты, 100-ден аса музыкалық шығармалардың авторы – Абдысагин Рахат-Би Төлегенұлының, ерекше талант иесі, музыка академигі, Қазақстан Республикасы мәдениетінің дамуына қосқан үлесі үшін «Жан шуақ» сыйлықақысының иегері, Астана қаласы Мемлекеттік Академиялық филармониясының солисі – Қалықова Саида Тұрарбековнаның, Ш.Қажғалиев атындағы 1-ші Республикалық дирижерлар конкурсының лауреаты, Астана қаласындағы Академиялық филармония симфониялық оркестрінің бас дирижеры және көркемдік жетекшісі – Ерлан Бақтыгерейдің өмірімен және шығармашылығымен таныстыра отырып қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтауды, олардың жұмыстарының негізінде өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу мақсаттарын жүзеге асыруға болады [1].

Музыка

1-жоба. Пән: музыка. Сынып: 5

Бөлім «Классикалық музыканың үздік туындылары»

Тақырып: Симфониялық музыка

Оқу мақсаты: Тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі және жанларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлерімен байланысын анықтау *Бағалау критерийі* Білім алушы

• Музыкалық шығармадағы аспаптың, өнердің түрлерін, стилін, жанрын және үндестік ерекшеліктерін анықтайды

Сабақтың түрі: Шеберлік сабағы

Кездесу қонағы: Абдысагин Рахат-Би Төлегенұлы

Мұғалімнің кіріспе сөзі: «100 жаңа есім» жобасына еліміздің түкпір-түкпірінен білімі мен қоғамға сіңірген еңбегі және ерекше қасиеттерімен дараланған азаматтар таңдалған. Соның бірі – жас композитор, пианист, халықаралық конкурстардың лауреаты Абдысагин Рахат-Би Төлегенұлы.

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Кездесу қонағы туралы слайд-шоу көрсетіледі. Сөз беріледі.

- Музыка әлемінің кереметі. Өнер туралы не білеміз?
- Оркестрмен орындалатын танымал классикалық шығармалар.
- Оркестр мен эстраданың қоғамға тигізер әсері қандай?

Осы сұрақтар төңірегінде маманның пікірі тыңдалынады, ол күйсандықта ойнап музыкалық шеберлігімен бөліседі. Вена классиктерінің музыкалық шығармаларындағы жанрды, стилді түсіндіріп, ерекшеліктерін көрсетеді.

Тапсырма: Берілген шығарма бойынша жанрды, стилді түсіндір.

Дескриптор Білім алушы:

- Вена классиктерін анықтайды;
- шығармалардың ұқсастығы мен айырмашылығын ажыратады;
- музыкалық жанрын, стилін анықтайды.

Сабақ қорытынды бөлімі сұрақ-жауап түрінде өтеді.

Оқушылар музыкантпен естелік суретке түседі.

2-жоба. Пән: музыка. Сынып: 6

Бөлім «Классикалық музыканың үздік туындылары».

Тақырып: Симфониялық музыка

Сабақтың түрі: Шеберлік сабағы

Оқу мақсаты:

Оркестрлер түрлеріндегі музыкалық аспаптардың дыбысталуын ажырату, оларды топтар бойынша жіктеу

Бағалау критерийі Білім алушы

•Оркестр түрлерін анықтап, музыкалық аспаптардың дыбысталуына қарай ажыратады, жіктейді

Кездесу қонағы: Шамқон Қажығалиев атындағы 1-ші Республикалық дирижёрлар конкурсының лауреаты – Ерлан Бақтыгерей.

Сабақтың барысы:

Мұғалімнің кіріспе сөзі: «100 жаңа есім» жобасына еліміздің түкпір-түкпірінен білімі мен қоғамға сіңірген еңбегі және ерекше қасиеттерімен дараланған азаматтар таңдалған. Соның бірі – Ерлан Бақтыгерей.

Ерлан Бақтыгерейдің үздіктердің қатарына ілінуі бекер емес. Себебі, сахна киелі жер. Мұнда таланты таудай, еңбегі ерен адамдардың ғана өнері өрге жүзіп, биік шыңдардан көрінеді. Гастрольде әлемдік жұлдыздармен бірге өнер көрсетіп, талайды таң-тамаша еткізген. Енді кеш қонағына сөз кезегін беремін.

- Ұлттық өнерімізді неліктен ұмытып бара жатырмыз?
- Оркестр сахнада қалай ойнайды?
- Оркестр түрлері қандай?
- Симфониялық оркестрде аспаптар қалай жіктеледі?
- Оркестрде қандай ұлттық аспаптар ойналады?
- Ұлттық өнерді көрсету мен ұлттық әнді шырқаудың ерекшелігі не?
- Концерт вариантында қалай шығу? Қалай отыру керек?
- Оркестрдегі дирижёрдің қызметі қандай? т.б.

Ойлау дағдыларының деңгейі: Қолдану .

Сұхбат барысында мектептегі жас домбырашылар үйірмесіне дирижерлік шеберлік көрсетеді. Оқушылар орындаған шығармаларға баға беріп, жіберген бірқатар кемшіліктерін көрсетеді. Жеке шеберлігін көрсетеді.

Тапсырма:

1. Симфониялық оркестр орындауындағы аспаптарды жіктелуіне қарай топтастырып, постер қорғаңыз.

2. Бос орынға оркестр түрлерін жазыңыз.

Дескриптор: Білім алушы

— симфониялық оркестр аспаптарын жіктейді;

— топтастырып, постер түрінде қорғайды;

— оркестр түрлерін анықтайды.

Қорытынды бөлімінде:

Оқушылардың сұрақтарына жауап беріп, естелік суретке түседі.

Физика

Сабақтың тақырыбы: «Физика – менің өмірім».

Сабақтың мақсаттары:

Білімдік: Электр және магнетизм тарауы бойынша алған білімдерін бекіту және физика пәніне деген қызығушылығын арттыру.

Дамытушылық: білім алушылардың шығармашылық ізденісін, тапқырлығын, зеректігін, ойлауға икемділігін дамытуға ықпал ету.

Тәрбиелік: Оқушыларға «100 жаңа есім» жоба жеңімпазын таныстыру. Үлгі алуға тәрбиелеу.

Сабақ түрі: жарыс сабақ

Әдісі. Топ бойынша жұмыс

Көрнекілігі: тұрақты магниттер, фотолар, слайдтар

Пәнаралық байланыс: химия, география, биология

Сабақтың барысы:

I. Ұйымдастыру кезеңі. Оқушылармен сәлемдесу, оқушылардың сабаққа қатысуын түгендеу, назарларын сабаққа аудару, сабақ мақсатымен таныстыру. Слайд-шоу көрсету. Жас ғалымдармен таныстыру.

Альмира Жилқашинова – физик, өнертапқыш. Жас физик 40 градус аязда энергияны өндіретін жел генераторын ойлап тапты. Инновациялық дамудың арқасында Альмира Жилқашинова «Шапағат-2015» республикалық өнертапқыштар байқауын жеңіп алды.

Альмира ұжымдық пайдаланудың ұлттық ғылыми зертханасының Энергияны үнемдеу және альтернативті энергетика зертханасының меңгерушісі болып табылатын жел генераторы қазақстандық инновациялар тізіліміне енгізілген.

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі жел генераторының оңтайлы моделін құру үшін грантты көптеген мәселелерді ескере отырып берді десек болады. Себебі, отандық қондырғылар жергілікті жағдайларға барынша бейімделуі керек, Қазақстан даласының желдің аэродинамикасы мен ауыр Сібір аязын ескеру керек.

Альмира Михайлқызы еліміздің алдыңғы қатарлы ЖОО-нан басқа ғалымдармен бірге жел электр станциясының прототипін жасау бойынша жұмыс жасайды. Альмираның басты мақсаты - бүкіл әлемде теңдесі жоқ және Қазақстан Республикасының патенттерімен қорғалған, отандық компоненттермен жабдықталған үш қабатты шағын гибридті жел электр станциясының (КТГВЭС) прототипін жасау.

Ернұр Рысмағамбетов – физик, жаттықтырушы, мұғалім, Халықаралық қаржы орталығы бюросының басшысы.

Ернұр Рысмағамбетов 1986 жылы 28 сәуірде Жезқазған қаласында дүниеге келді. Ернұр 11 сынып оқып жүрген кезінде Кембридж университетіне оқуға шақыру алады. Физика пәні бойынша халықаралық олимпиадалардың (IPhO) алтын және күміс медальдарының иегері – Бали, Индонезия, 2002 және Тайбэй, Тайвань 2003; 2000-2004 ж.ж. физика бойынша республикалық олимпиаданың төрт мәрте жеңімпазы және 2003 жылы республикалық мектеп олимпиадасының абсолютті чемпионы [1].

Қазақстан Республикасы Ұлттық командасын мектепаралық ғылыми жарыстарының дайындығына белсенді қатысушыларының бірі. 5 жыл бойы жаттықтырушы ретінде Ернұрдың жетекшілігімен оқушылар 25 мүмкін медальдің ішінен 24 медальді жеңіп алды, оның ішінде 6 алтын, 15 күміс және 3 қола.

2007 жылы Калифорния Технологиялар Институтын «Бизнес, Экономика және Менеджмент» мамандығы бойынша тәмамдады, Лондондағы колледждің студенттік алмасу бағдарламасы бойынша оқыды. 2006 жылдың жазында Нью-Йорктегі «JP Morgan Chase» Инвестициялық Банкінде тағылымдамадан өтті. 2007 жылдан бастап 2009 жылға дейін Wilshire Associates қаржы-талдау корпорациясының талдаушысы және құрылымдалған қаржы құралдары бөлімінің бастығы болды.

- Балалар, біздің саяхат сабағымызда Сіздерге таныстырған жас ғалымдарымыз әділ қазы болады. Олай болса саяхатты бастайық.

Мұғалім саяхатты бастаушы болады, оқушылар 2 топқа бөлініп ізіне ереді. Қарама-қарсы столдарға жайғасады. «Дала» слайды көрсетіледі.

Мұғалім: «Дала қандай тамаша, серуенге де күн ашық кезде шыққан екенбіз, жүріңдер!»

Оқушы: Апай, мен жерден магнит тауып алдым, бұл сізге керек қой?

М: Иә, әрине үлкен кесегін тауыпсың ғой. Мұны қытайлықтар не деп атайтынын білесіңдер ме?

О: Иә, мұны қытайлықтар «Сүюші тас» деп атайды. Бұл өз балаларын бауырына тартқан «нәзік анадай» өз бауырына тартады деген мағынаны береді.

М: Өте дұрыс, магнит барлық заттарды да өзіне тартады ма?

О: Жоқ, магнитке нашар тартылатын және одан тебілетін де заттар бар

М. Олар қандай заттар?

О: Марганец, алюминий сияқты металдар нашар тартылады, ал диамагнетик деп аталатын мырыш, висмут, күкірт сияқты денелер күшті магниттерден тебіледі.

М: Оқушылар, біз саяхатымызды зауыттарға барумен жалғастырамыз, бірақ біз адастық, оқушылар енді қайттік?

О: Апай, завод қай жақта деп едіңіз?

М: Солтүстік жақта

О: Сасатын түгі жоқ, менде компас бар, оңай табуға болады

М: Иә, бірақ оны қалай пайдаланамыз?

О: Жер алып магнит. Оның оңтүстік және солтүстік полюстері болады. Оның оңтүстік полюсі солтүстік географиялық ендікпен, солтүстік полюсі жердің оңтүстік географиялық ендігімен сәйкес келеді. Компастың тілшесі жердің магнит өрісі әсеріне сезімтал болғандықтан, ол үнемі солтүстік полюсті көрсетіп тұрады. Міне, солтүстік жақ, кеттік!

М. Жарайсың, компас болмағанда адасатын едік

О: Апай, кеш батып барады, қай жерге аялдаймыз?

М: Күн жылы, тез күркемізді тігіп, тамақтанайық, демалып, таңертең жолға шығамыз

О: Онда мен балауыз шамын жағайын, электр жарығы жоқ қой.

Жағылған шам жалынына екі жағына тауып алған магниттің тақағанда, шам жалынының формасы өзгереді.

Мұны көрген мұғалім: Жаңа ғана түзу жанып тұрған шам жалынының формасы өзгеруінің себебі неде?

О: Апай, күшті магниттік әсерге сезімталдығын көрсетіп тұр

М: Барғанша жол қысқарсын, мына сурет нені білдіреді, қолдың үстіне неге шегелер белгілі бір ретпен орналасқан?

О: Ол электромагнит өрістеріне қойылған қол арқылы магнит күштері өтіп жатыр, ал шегелер магниттің күш сызықтарының сызбасын көрсетеді. Ал қолдың өзі магнит күшін мүлде сезбейді.

М: Сен тауып алған магнит пен мына электромагнит арасында айырмашылық бар ма?

О: Мен тауып алған магнит табиғи магнит және тұрақты магнит деген түрі де бар. Ал мына электромагнит өздерін ораған электр тогымен магниттелген темір массасы.

Слайд арқылы жүк пойыздарына тиелген темір бөшекелер көрсетіледі.

М: Оқушылар ана кетіп бара жатқан бөшекелер, тонналаған темір шегелер, вагондар бір жерден екінші жерге қалай тасымалданады?

О: Мұндай үлкен массаларды ұстап тұру, бір орыннан екінші орынға жылжыту электромагниттік көтергіш крандар арқылы жүзеге асырылады. Орамдарына электр тогын жібергенде ол магниттеліп, бөшкеге тиелген шегелерді, темір кесектерін бір жерден екінші жерге тасымалдайды. Тіпті 1 вагонды да көтеретін қуаты өте күшті электромагниттер де бар.

О: Бұл ғажап екен!

М: Ғажабы ғажап қой, бірақ кенет электр тогы болмай қалса ше, адамдар өліп қалмай ма?

О: Осындай апат жағдайы болған. Сонан кейін осындай қауіпті жағдайларды болдырмау және электр энергиясын үнемдеу мақсатында

электромагниттерге ерекше тетіктер орнатылады. Тасылатын заттарды магнит көтергеннен кейін электромагниттің бүйір жағынан мықты болат қапсырмалар төмен түсіріліп, тығыз етіп жабылады. Бұлар жүктерді өздері ұстап тұрады, ал жүктерді тасу кезінде ток беру тоқталады.

М: Иә, бұл қазіргі техниканың дамығандығының айғағы. Қатты қыздырылған темір болванкаларды да таси алады ма?

О: Жоқ, бұл белгілі бір температурада ғана болуы мүмкін. Қызған металл магниттелмейді. 800⁰қа дейін қыздырылған магнит өзінің магниттік қасиетін жоғалтады.

М: Жарайсың, мұны бәріміздің білгеніміз жөн.

О: Апай, сиқыршылар сиқыр көрсетеді деп жазыпты, сонда баралық!

М: Барсақ, баралық.

Слайд арқылы жердегі темір жәшікті көтерген, сонан соң сол жәшікті көтере алмаған балуан суреті көрсетіледі. Оқушылар сиқырды көріп шыққан сыңай танытады.

М: Балалар, шынымен де сиқыршының сиқыры күшті екен, үлкен темір жәшікті көтеріп тұрған балуанның күшін алып қойды емес пе? Әп-сәтте –ақ көтеріп тұрған жәшігін көтере алмай қалды ғой?

О: Ой, апай, сиқыршының білімі күшті де, білімі жоқ надандарды алдап соқты. Жәшіктің темір түбі күшті электромагнит полюсі болып табылатын тығырық үстіне қойылған. Ток жоқ кезде жәшікті көтеру қиын емес, бірақ орамына ток жіберген электромагнит магниттеліп, олар бір біріне тартылады.

М: Жарайсың!

О. Апай анада біз көмектесіп екен зығыр, жоңышқа алқабын көре кетелік?

М: Көрсек көрейік, жүріңдер, кеттік!

О: Керемет болып өсіп келеді екен! Жақсы суғарылыпты да.

М: Бірақ арамшөптер қаптап кетіпті ғой, мұнан қалай құтыламыз, жұламыз ба?

О: Апай, алқап өте үлкен ғой, сондықтан қолмен жұлғаннан көп уақыт кетеді. Оны ауылшаруашылығы мамандарының өздері бірер минутта-ақ тазалап тастайды.

М: Қалайша?

О: Зығыр, жоңышқаның тұқымдары жылтыр, ал арамшөптердің тұқымдары түкті болып келеді. Шөп арасына ұсақ темір үгінділерін сепсе, жылтыр тұқымға жабыспай, арамшөп тұқымдарына жабысады. Сосын оны арнайы электромагниттер көмегімен тартып алады.

М: Өте дұрыс, жарайсың! Бұл электромагниттерді, индукциялық токтарды басқа қайда пайдалануға болады?

О: Энергияның түрлерін электр энергиясына айналдыратын генераторлар, трансформаторлар мен двигательдердің жұмысы осы электромагниттік индукция құбылысына негізделген. Автокөліктер де генератор өндірген индукциялық токпен жұмыс жасайды. Аккумулятор батареяларынан генератор орамдарына ток беріліп, одан үлкен мөлшерде индукциялық ток алынады.

О: Дене шынықтыруда ауыр атлеттер электромагниттер арқылы жаттығады. Жоғарыға ілінген электромагнит пен қолына ұстаған өтек арасындағы тартылысты жеңуге тырысады. Тартылыс күшін тоққа байланысты тренерлер реттеп отырады.

М: Мына тұрақты магниттің ұштарына жабысқан кілт неге оның ортасына жабыспайды?

О: Оның екі ұшы магниттің полюстері деп аталады, ал магнит полюстерінде магниттік күш күшті де, полюстен алыстаған сайын оның әсері әлсірейді.

М: Жарайсыңдар, оқушылар! Сендер электромагниттік өріс және магнит өрісі тараулары бойынша біраз білім алғандарыңды көріп тұрмын. Алдағы уақытта мұнымен тоқтап қалмай, білімдеріңді шыңдай түсулерің керек. Бүгінгі саяхатымыз осымен аяқталды. Сендерге көп-көп рахмет!

- Әділ-қазылар алқасы қай топ жеңімпаз екендігін анықтап, мұғалім жекелеген оқушыларды бағалайды.

Сабақты қорытындылау. Үйге тапсырма беру [2].

Дене шынықтыру

Гимнастика арқылы денсаулықты нығайту		Мектеп:
Күні:		Мұғалімнің аты-жөні:
Сынып: 5		
Сабақ тақырыбы:	Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	5.2.7.1 жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсету және түсіндіру; 5.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыру бойынша, біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын түсіну және анықтау; 5.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды білу және орындау	
Сабақ мақсаттары	<ul style="list-style-type: none"> • Жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетеді және түсінеді • Қолайлы оқу ортасын қалыптастыру бойынша, біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын түсіну және анықтайды • Басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды білу және орындайды 	
Жетістік критерийлері	<ul style="list-style-type: none"> • Жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетеді және түсіне алады • Қолайлы оқу ортасын қалыптастыру бойынша, біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын түсіну және анықтай біледі • Басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды білу және орындай алады 	
Тілдік мақсаттар	<ul style="list-style-type: none"> • Кешенді жалпы дамыту жаттығуларының негізін құрады және орындай алады <p><i>Пәнге тән лексика мен үш тілдегі терминология:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Патриотизм – patriotism</i> • <i>Ынтымақтастық - сотрудничество - cooperation</i> <p><i>Диалог пен жазу үшін пайдалы сөз тіркестері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Қазақтың ұлттық ойындарына қандай ойындар жатады? 	

	<ul style="list-style-type: none"> Қазақтың ұлттық ойындары мен зияткерлік ойындардың айырмасы қандай? 	
Құндылықтарды дамыту	Өз бетімен және топта жұмыс жасай білу. Патриотизм. Өзін-өзі жетілдіру мен дамыту қажеттілігін сезіну.	
Пәнаралық байланыстар	Дене бұлшық еттердің дамуы ж/е жүрек соғысының өзгерісі туралы биология пәнімен байланыстырып, сабақтастыру	
АКТ қолдану дағдылары	Интернет арқылы қазақтың ұлттық ойындары туралы толық мағлұмат алады	
Сабақ барысы		
Сабақтың жоспарланған кезеңдері	Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет	Ресурстар
Сабақтың басы 10 мин.	<p>1. Ұйымдастыру кезеңі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сапқа тұру, сәлемдесу; - сабақтың оқу мақсатын, сабақтың мақсатын және жетістік критерийін түсіндіріп мәлімдеу; <p>Мұғалімнің кіріспе сөзі: -Тарихы сан мың жылдық тоғызқұмалақ ойыны – қазақ ұлтының әлемдік өркениетке қосқан жарқын үлесінің бірі. Қазақтың ұлттық зияткерлік спортының қазіргі жарық жұлдызы – тоғызқұмалақтан әлемнің 7 дүркін чемпионы 27 жасар Әсел Далиева. Ол – тоғызқұмалақтан Қазақстан еңбек сіңірген спорт шебері атанған жалғыз әрі ұлттық спорт түрлері арасында осы атақты иеленген тұңғыш спортшы. Тоғызқұмалақты тоғыз жасында ойнай бастаған Әсел Далиева он екі жасында - еліміздің ең жас спорт шебері, ал он алты жасында - халықаралық дәрежедегі спорт шебері нормативін орындаған ең жас спортшы атанады. Жиырма жасына дейін жастар арасында республикалық тоғызқұмалақ жарыстарының 6 дүркін жеңімпазы болды. Ал ересектер арасындағы республикалық додаларда 11 мәрте чемпион атанып, көптеген халықарлық жарыстарда жеңіс тұғырына көтеріледі. 2013 жылы Әселге Азияда ойындарының алауын жағу мәртебесі берілді.</p> <p>Тапсырма</p> <p>1. Берілген суреттерде қазақтың қандай ұлттық ойындары көрсетілген.</p> <p>2. Ұлттық ойындарға қазіргі заманауи құралдармен балама ойын құрастырыңыз.</p> <p>Жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастық туралы ақпаратты талқылаңыз.</p> <p>Дескриптор <i>Білім алушы</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ұлттық зияткерлік ойын түрлерін ажыратады; • қазіргі заманауи құралдармен балама ойын құрастырады; • жарыс кезінде әділ ойнауды, өз тобының жеңуіне патриоттық қолдау көрсетуді және ынтымақтастыққа шақыру туралы ақпаратты талқылайды. 	Әр жаттығудың дұрыс орындалуын қадағалау
Сабақтың	Кездесу қонағы шеберлік сағатын өткізеді. Оқушыларға.	

<p>ортасы 25 мин.</p>	<p>«Тоғыз құмалақ» ойынын үйретеді. Берілген ойынның орындалуының тиімді жолдарын топта талқылаңыз. Дескриптор <i>Білім алушы</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ «Тоғыз құмалақ» ойынын ойнайды; ▪ ойынның шартын орындайды; ▪ ойынның тиімді жолдарын топта талқылайды; ▪ өзі алған ақпаратты басқаларға жеткізеді. 										
<p>Сабақтың соңы 5 мин.</p>	<p>1. Оқушылар естелік суретке түседі. Қолтаңба алады. 2. Үйге тапсырма: Тоғызқұмалақ ойыны ережесін жаттау. 3. Кері байланыс. Рефлексия. Оқушылар түрлі- түсті қағаз арқылы сабақ туралы пікірлерін төмендегі «Бағдаршам»таблицасына белгі қою арқылы білдіреді</p> <table border="1" data-bbox="375 712 1209 922"> <tr> <td data-bbox="375 712 762 757">● Нені үйрендіңіз?</td> <td data-bbox="762 712 976 757"></td> <td data-bbox="976 712 1209 757"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="375 757 762 833">● Нені үйрене алмадыңыз?</td> <td data-bbox="762 757 976 833"></td> <td data-bbox="976 757 1209 833"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="375 833 762 922">● Келеш екте не білгіңіз келеді?</td> <td data-bbox="762 833 976 922"></td> <td data-bbox="976 833 1209 922"></td> </tr> </table>	● Нені үйрендіңіз?			● Нені үйрене алмадыңыз?			● Келеш екте не білгіңіз келеді?			<p>Түрлі-түсті қағаз-қалам,толтыру парақшасы</p>
● Нені үйрендіңіз?											
● Нені үйрене алмадыңыз?											
● Келеш екте не білгіңіз келеді?											
<p>Саралау – оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?</p>	<p>Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?</p>	<p>Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы</p>									
<p>-Композициялық тапсырмалар кезінде нәтижесі, тапсырмасы мен жабдығы бойынша айырмашылық. -сөз қорын тереңдету үшін реттіліктерін құрғанда қабілетті оқушыларға қиындау сұрақтар қойыңыз. -Сәл әлсіз оқушыларға көмектесу үшін композициялық тапсырмаларды және де топ мүшелері санын азайту немесе жеңілдету.</p>	<p>-Байқау, тыңдау, сұрақ қою. -Оқушылар қозғалғанда қажет болғанда тоқтап, қауіпсіздік туралы біліп, тапсырмаға қатыса ма? - Оқушылар жаттығу мен жүгіру арасындағы айырмашылықты біле ме? - Оқушылар залдағы кеңістік пен қозғалыс координациясын қалай үйлестіре алады? - Топтық композиция мен талқылау сапасы</p>	<p>- Ғылыммен байланыс – денсаулық пен дене, қауіпсіздік, салмақ/ағын динамикасы</p>									
<p><i>Сабақ бойынша рефлексия</i> <i>Сабақ мақсаттары/оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба?</i> <i>Оқушылардың барлығы ОМ қол жеткізді ме?</i> <i>Жеткізбесе, неліктен?</i> <i>Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме?</i> <i>Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма?</i> <i>Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен</i></p>	<p><i>Бұл бөлімді сабақ туралы өз пікіріңізді білдіру үшін пайдаланыңыз. Өз сабағыңыз туралы сол жақ бағанда берілген сұрақтарға жауап беріңіз.</i></p>										

Жалпы баға

Сабақтың жақсы өткен екі аспектісі (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)?

1:

2:

Сабақты жақсартуға не ықпал ете алады (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)?

1:

2:

Сабақ барысында сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістік/қиындықтары туралы нені білдім, келесі сабақтарда неге көңіл бөлу қажет?

[3].

Қазақ әдебиеті

Сабақ түрі: Онлайн-конференция сабақ

Тақырыбы: «Айтыс өнері»

Конференция қонағы: ҚР Мәдениет қайраткері, мемлекеттік «Дарын» сыйлығының иегері, «100 Жаңа есім» жоба жеңімпазы айтыскер ақын *Бекарыс Шойбеков*.

Барысы: Айтыскер ақын ең алдымен өзінің өмірі жайлы мәлімет берді. Мұнан соң, айтыс өнерінің ерекшелігіне тоқталады. Айтыстың ұлттық бірегейлікті сақтау, ұлттық құндылықтарды насихаттау мақсатын айтып өтеді. Қазіргі айтыс өнерінің өңірлердегі жарқын өкілдері туралы әңгіме қозғайды. Айтыс түрлерінен мысалдар келтіреді. Сонымен қатар, «Рухани жаңғыру» бағдарламасының негізгі 6 басымдылығын (Бәсекелік қабілет, Прагматизм, Ұлттық бірегейлікті сақтау, Білімнің салтанат құруы, Қазақстанның революциялық емес, эволюциялық дамуы, Сананың ашықтығы) түсіндіреді.

Кері байланыста сұрақтарға жауап берді. Онлайн сабаққа бір мезетте бірнеше мектеп оқушылары қатыса алады.

Құқық негіздері

Балаға көбіне әсер ететін орта, ол – достары мен құрбылары екенін ескере келе, оқушылардың бойында өз құқықтары мен міндеттерін жүзеге асыра білуін және айналасындағы құрбы-достарына жас жеткіншектердің заңға сәйкестілігін қадағалау қабілетін қалыптастыру мақсатында тәрбиелік-құқықтық сауаттандыру жұмысын жүргізе білуіміз керек.

Қазіргі уақытта білім алушылар арасындағы девиантты мінез-құлық көріністері елімізде өзекеті мәселеге айналды. Оның алдын алу бойынша өңірлерде кешенді жұмыстар жүргізілуде. Бұл жұмыстарды «100 жаңа есім» жеңімпаздары арқылы да жүргізудің жолы бар. Іскерлік және рольдік ойын түрінде өткізілетін тәрбие сағатында білім алушыларға кәсіптік бағдар беру мен құқықтық тәрбие береді. Ол үшін кездесуге Ішкі істер министрлігі тарапынан 2006 жылы «Үздік қызметі үшін» төсбелгісін иеленген, жоба жеңімпазы *Дәурен Қасымжанұлы Алтаевты* шақырамыз.

Құқықтық тәрбие сағаты. Қатысушылар жоғары сынып оқушылары.

Сабақтың тақырыбы: Әрдайым жақсылық жасауға, мейірімді болуға ұмтыл.

Мақсаты: Кәсіптік бағдар және құқықтық білім беру, оқушылар арасындағы әлімжеттілік, бопсалау, ұрлық т.б қылмыстың алдын-алу.

Сабактың қонағы: Дәурен Қасымжанұлы Алтаев

Қатысушылар құрамы: жоғары мектеп оқушылары. Оқушылар ролдерді өздері ойнап, мамандықпен танысады, құқықтық білім және тәлім-тәрбие алады.

Елдің бетке ұстар абыройлы азаматтары арасында құқық қорғау саласының қызметкерлерінің басым болуы заңды.

Ерлік жасау, өз өмірін тәуекелге тігіп өзге жандардың өмірін арашалау олардың күнделікті жұмысы сияқты. Елбасымыздың бастамасымен қолға алынған «100 есім» жобасының бір кейіпкері – Дәурен Қасымжанұлы Алтаев осындай абыройлы азамат.

Дәурен Қасымжанұлы 1976 жылы Шығыс Қазақстан облысы, Абыралы ауданы, Алғабас селосында дүниеге келген. Бала кезде ғарышқа ұшу, әлемді құтқару, полиция болу керемет асқақ армандар еді ғой. Көп бала армандайтын. Бірақ арманын жүзеге асырғандар көп емес. Бала Дәурен полиция болуды армандаған екен. Мектеп бітірген соң, Отан алдындағы борышын атқару үшін әскерге аттанады. Әскерден кейін, 1996 жылы ішкі істер органдарына қызметке тұрады. Жол патрульдік қызметінің милиционері, кезекші бөлімнің жедел кезекшісінің көмекшісі қызметтерін абыроймен атқарады.

Б.Бейсенов атындағы Қарағанды жоғары мектебінің заңгер мамандығына сырттай түсіп, 2005 жылы аяқтап, офицер атанады. Содан бастап, яғни, 2006 жылдан бері учаскелік полиция инспекторы қызметін адал атқарып келеді.

Дәурен Қасымжанұлы облыстық ІД және қалалық ІБ басшылығы тарапынан бірнеше мәрте марапатқа ие болған, сондай-ақ, мінсіз қызметі үшін ІІ және ІІІ дәрежелі медальдармен марапатталды. Ішкі істер министрлігі тарапынан 2006 жылы «Үздік қызметі үшін» төсбелгісін иеленді.

Дәурен Қасымжанұлының өз ісіне адалдығы, көзсіз ерлігін дәлелдейтін деректер көп. Солардың бірі қызыл жалын арасынан құтқарып қалған төрт бала туралы. Оқиға былай болған еді: оған Майқұдық елді мекеніндегі үйлердің біріне жетуі керектігі туралы хабарлама түседі. Айтылған орынға жетсе, бес қабатты үйдің ең жоғарғы қабатындағы пәтер өртеніп жатыр екен. Шулаған көршілері үй ішінде балалар барын айтады. Сол сәтте тілсіз жаудың алаулаған жалыны менқою қара түтініне қарамастан, Дәурен Қасымжанұлы білек сыбана балаларды құтқаруға кірісіп кетті. Үйге кірсе, кереуеттің үстінде ес-түссіз жатқан төрт бала бар екен. Дереу екеуін иығына салып, сыртқа алып шығады, бұл кезде жалын одан сайын өрши түскен екен.

«Екінші рет кірейін дегенімде, өрт қарқын ала түсіпті. Сонда да жанымды шүберекке түйіп, балаларды алып шықтым», – дейді сақшы.

Осылайша, ол төрт бірдей балаға екінші өмір сыйлады. Айтпақшы, Дәурен Қасымжанұлы төрт бала тәрбиелеп отырған үлгілі әке. Арда азамат туралы жазылатын әңгіме де, сұхбат та әлі алда деген ойдамыз.

Мысалы: мектеп инспекторы мен сынып жетекшілер біріге отырып құқық бұзушылықтың алдын-алу мақсатында композициялы ойын сабақ ұйымдастыруға болады [4].

Ми – сот төрағасы.

Ақыл – прокурор.
Адамгершілік – қорғаушы.
Сабыр – медиатор.
Ашу – жауапкер.
Кек – талапкер.
Ыза – куәгер.

Сценарий желісі. Білім алушылар арасында келіспеушілік туындап, бопсалау, әлімжеттілік орын алады. Оқиға бойынша сот процесі жүргізіледі.

Ми: - бүгін залға не үшін жиналып отырғандарыңызды білетін шығарсыздар. Ендеше сөз кезегі сіздерде.

Ашу: - Мына шіркін, сені шыбын құрлы көріп тұрған жоқ қой. Мынаның сазайын тарттыру керек. Көзіне көк шыбын үймелету керек.

Кек: - Е, қорқақ жүр онда, өзіннен кішкентайлардан сөз естіп.

Ақыл: - жә, жетер тоқтат! Ақылыңнан адастын ба, ол Ашу сені қорғайын демекші. Мені тыңдасаң қор болмайсың. Әлімжеттік ол әлсіздік емес. Егер сен мықты болсаң спорт алаңдарында, спорт сайыстарында дәлелде. Көрейік сенің мықты екенінді.

Кек: - мен сенің орнында болсам. Мынаның көзіне көк шыбын үймелетер едім. Әлде сен одан қорқып тұрсың ба? мен сені осыншалықты әлсіз деп ойламаппын.

Ыза: -дұрыс айтасың, дұрыс айтасың! Мұны сөйтіп сазайын тарттыру керек.

Сабыр: -сәл сабыр ет! Сабаңа түс. Ақыл мен адамгершілікті тыңда. Олар сенің өміріңдегі жол көрсетуші бағдаршамын. Сондықтан да сен бос уақытыңда дұрыс шешім қабылда. Өз өмірің өзіннің қолында. Ашумен өз өміріңе балта шаппа.

Адамгершілік: - о, батыр саған не болды. қасқыр екең, қасқырда жолдасыңа қастық қылмайды. Оның жанында сен Адамсың ғой! Сен сәлде болса осы туралы ойланып көрдің бе?

«Аға алдында пейіліңді көрсет, іні алдында мейіріміңді көрсет» деген. Сенің аға екенін рас, үлкендігің рас. Асығыстық жасап, ағат кетсең сені орны толмас өкініш күтіп тұр. Адам - ұрпағымен ұлы, еңбегмен –ерен, келешегімен – кемел болса оның алтын тамыры тәлім-тәрбиеден басталады. Ұлтымыздың батыр ұлы Бауыржан Момышұлы «Тәртіпке бағынған құл болмайды» - дегендей, Сіз өзіңіздің жақсы қасиеттеріңізді, ақылыңызды тыңдасаңыз және сол ақылыңызды тыңдап дұрыс шешім қабылдаңыз. Жасы кішіге мейірімділік көрсетіңіз. Сіз тәртіпті оқушы деген атаққа лайықты болыңыз.

Сондықтан Ашу мен Ызаның айыптарын негізсіз деп тауып, Ақылдың шешімін күшінде қалдырамыз. Сот аяқталды.

Мұндай құқықтық тәрбие сабақтарын мектеп сайттарына орналастырудың маңызы зор болмақ.

Қосымша білім беру сабақтарында

Жасөспірімдер арасында құқық бұзушылықтың алдын алудың бірден-бір жолы – бұл оқушылардың бос уақытын тиімді өткізуін ұйымдастыру. Егер де

бала өз уақытын тиімді іске арнайтын болса, оған ұстаздары үлкен сенімділік артып, белсенділігін қолдайтын болса, бала тәртіпсіздік жасау түгіл, тіпті жаман әдетке бойын алдырмауға да дағдыланып кетеді. Себебі, балалар бір-бірінің тәрбиешісі, өзгеге ұқсап алға ұмтылудың портретін жасайды.

Мектепте әр түрлі үйірмелер бар. Пән мұғалімдерінен өзге де мамандық иелері де ұйымдастыра алады. мәселен, кітапханашы «Жас кітапханашы» үйірмесін, мектеп инспекторы «Қыран» жас полицейлер тобын, әлеуметтік педагог «Қайырымдылар» клубын ұйымдастыруға болады. Оқушылар өзінің бейімділігіне қарай клубтарға, топтарға, үйірмелерге жазылады. Үйірме жетекшілерінің ұйымдастырумен «100 жаңа есім» жобасы жеңімпаздарымен кездесу ұйымдастырамыз. Бұл кездесулерді мынадай түрде өткізуге болады:

1. Шеберлік сабағы.
2. Тренинг өткізу.
3. Жарыс сабақ.
4. Ойын сабақ.
5. Байқау сабақ т.б.

Елімізге танымал адамдардың өмірі мен кәсібі білім алушыларды қатты қызықтырып, олардың сана-сезіміне, мінез-құлқына үлкен әсер етеді. Білім мен өмірлік тәжірибесі жеткіліксіз білім алушылар танымал адамдардың іс-әрекеттеріне қарап, оларға еліктеп әрекет етуге тырысады.

Қосымша білім беру жалпы білім берудің ажырамас (вариативті) бөлігі болып табылады, ол оқушыға білім мен шығармашылыққа деген тұрақты қажеттілікке ие болуына, мүмкіндігінше өзін-өзі жетілдіруге, өзін-өзі тануына мүмкіндік береді. Үйірмелердегі сыныптан тыс жұмыстар арқылы «100 жаңа есім» жобасы қаһармандарының табысты өмірін пайдалана отырып білім алушылардың ұстанымдарын жақсартуға, өзгертуге және өзін-өзі тәрбиелеуге талпынысын ұйымдастыруды ұсынамыз.

<i>Сыныптан тыс жұмыстар: үйірмелер</i>	<i>«100 жаңа есім» жобасы қаһармандары</i>
<p><i>«Жас математиктер» үйірмесі</i> Пәндік үйірме сыныптан тыс жұмыстардың негізгі түрі. Нақты ғылымдардың бірі математика болса, бұл пәнді жете ұғындыру қажет-ақ. Математикалық үйірменің оқушылардың пәнге қызығушылығын арттырумен қатар, математикалық ой-өрісін, шығармашылық қабілеттерін дамытуға, өзіндік жұмыс жасау қабілеттілігін жоғарылатуға математикалық білімінің сапалылығына ықпалы зор. Математика пәнінен үйірмені ұйымдастыруға мектеп мұғалімдеріне көмек болар деген үмітпен үйірме жоспары мен үйірменің кейбір сабақтарының тапсырма үлгісін, сабақты ұйымдастыру тәсілдерін ұсынып отырмын.</p>	<p>Асан Жолдасов – «Пифагор» қосымша білім беру мектебінің негізін қалаушы. 2006 жылы ешқандай инвесторсыз «Пифагор» қосымша білім беру мектебін ашады (мектеп туралы ақпарат төменде), соның арқасында Алматы мен Астанада білім беруді белсенді дамытады. Бұдан бөлек, Асан Жолдасов университеттегі оқуын бітіріп, бакалавр және магистр дәрежесін алады. Кейін өзінің альма-матері қабырғасында компьютерлік инженерия кафедрасында дәріс оқиды. Білім беруден бөлек, Асан «Ferum Logic» стартапын құруға қатысып, өзі Аналар үйін салған. Қазір Асан Жолдасов өмірін білім берумен байланыстыруды шешкен көптеген жастарға табысты болудың үлгісі болып табылады. «Пифагор» компаниялар тобының бас директоры, бұл қоғамның болашақ зияткер буыны болатын өскелең ұрпақты оқытумен</p>

<p>Үйірменің мақсаты: Оқушыларды математика ғылымына негіз болатын білімдер жүйесімен қаруландыру және алған білімдерін практикада қолдана білудің іскерліктері мен дағдысын қалыптастыру. Әрбір жеке тұлғаның ақыл-ойының дамуына шығармашылық даму мүмкіндігіне жағдай жасау. Оқушылардың сауаттылығын есептер шығару барысында қалыптастыру, оқушылардың математикаға деген ынта-ықыласының тұрақты болуын қамтамасыз ету [5].</p>	<p>айналысатын мектеп. «Пифагор» мектебі Қазақстанның білім нарығында 2008 жылдан бері табысты жұмыс істеп келеді. 10 жыл ішінде 10000-нан аса бала оқытқан, олардың 1000-ы республикалық және халықаралық олимпиадалар жеңімпазы. Мектептің Қазақстанның 3 қаласында 7 офісі бар. Қазір мектепте 136 адам жұмыс істейді және жұмыс орнының саны жылдан жылға көбейіп келеді. Абылайхан Асылбай - қолөнер шебері. 1996 жылы Семей қаласындағы құрылыста қраннан құлап омыртқасы зақымдайды. Дәрігерлер оның енді ешқашан өз аяғын басып жүре алмайтынын айтады. Бірақ, ол өміріне шағым айтып, біреуді кінәлаған емес. Ол қазақ халқының көне өнерін қайта жаңғыртуда.</p>
<p><i>«Хенд-мейд» үйірмесі</i></p> <p>Қазіргі әлемде шеберлердің қолына шыққан бұйымдар бірегей болып табылады, ерекше қабілет иелерінің қайталанбас туындылары адамдарға сұлулық пен әсемдік сыйлайды.</p> <p>Хенд-мейд - бұл шығармашылық- таң тұратын өнер. Керамика, жүн мата, кесте және тоқыма, тастан, шыныдан, полимерлі балшықтан, ағаштан, теріден жасалған бұйымдар, жұмсақ ойыншықтар, табиғи материалдардан жасалған қабырға панельдері, дизайнерлік көйлектер мен аксессуарлар – бұның бәрі де хенд – мейд болып табылады.</p> <p>«Handmade» сөзі ағылшын тілінен аударғанда «өз қолымен» дегенді білдіреді. Адамның шығармашылық қабілеттерін дамытады. Бұл оқушылардың өздерінің жеке қасиеттерін көрсету, өздерінің әуесқойлығын таныту, өздері қалайтын мамандықты табу мүмкіндіктерінің бірі. Өз қолымен бұйымды жасау арқылы бала белгілі бір шеберліктің түрін ғана емес, сонымен қатар қиялы мен стилін, проблемаларды шешуде шығармашылық әдістерін шыңдай түседі.</p> <p>Үйірмеде жұмыс істеу әрбір балаға бірегей даралық қабілеттерін ашуға, сәндік-қолданбалы өнердің түрлерін үйренуге талпынуға, басым бағытты таңдауға және өзінің бар мүмкіншіліктерін жүзеге асыруға мүмкіндік береді.</p> <p>Баланың шығармашылық дамуы сәндік-қолданбалы өнердің заманауи техникаларын дамыту және оларға қолданбалы өнер құндылықтарын енгізу арқылы дамиды [6].</p>	<p>Дулыға, сауыт-сайман, қару-жарак, садақ, кіреуке – бұл қазақ батырының жабдықтары. Осындай жабдықтар Абылайхан Асылбайдың шағын «мұражайында» көрсетілген. Нақтырақ айтсақ, жеке үйдің бір бөлмесінде. Бұл бұйымдарды ол өз қолымен қарапайым қолда бар материалдардан жасап шығарады.</p> <p>Жауынгерлердің сауыт-саймандарынан бөлек ол әйелдердің ұлттық әшекейлері мен тұрмыстық заттарын дайындап, кез келген темір бұйымға екінші өмір сыйлай алады. Материалдардың қатарында тіпті консерві банкілер де бар.</p> <p>«Менің әкем, атам, арғы атам да осы қолөнермен айналысқан. Бұл біздің қанымызда бар, —дейді Абылайхан Асылбай. – Өкінішке орай, бұрын менде өнерге бос уақыт болмайтын. Жұмыс істедім, спортпен шұғылдандым. Сол күнге дейін... Бұл күнді қасіретті күн деп айта алмаймын. Мүмкін ол мен үшін бақытты күн де шығар. Өйткені мен ата-бабамның ісін жалғастырдым».</p>
<p><i>«Робототехника және моделдеу» үйірмесі</i></p>	<p>Қазақстанның жас ғалымдары</p>

<p>Робототехника саласында үздіксіз білім алу үшін қосымша білім беру жүйесінде үйірмелер ұйымдастырылады.</p> <p>Көптеген жасөспірімдер ақпараттық технологиямен байланысты мамандықтарға түседі. Роботтар, дизайн және өнертабыс ойындары қазіргі балалардың басым көпшілігіне тән. «Робототехника және модельдеу» үйірмесінде балалар қозғалтқыштарды, датчиктерді және түрлі техникалық элементтерді пайдаланатын бағдарлама үлгілерді жасау арқылы техникалық дизайнды, программалау, инженерия, электротехника, механика негіздерін үйренеді.</p> <p>«Робототехника және модельдеу» үйірмесінде олардың білімі, дағдылары мен ғылымға деген қызығушылығы қалыптасады, бұл болашақта балалардың болашақ өмірін техникалық шығармашылықпен және бағдарламалаумен байланыстыруға мүмкіндік береді.</p> <p>Жобалау мен бағдарламалау барысында балалар физика, механика, электроника және информатика саласында қосымша білім алады.</p> <p><i>«Физика біздің өмірімізде» үйірмесі</i></p> <p>Үйірме білім алушылардың функционалды сауаттылығын қоршаған айналадағы құбылыстардың мәнін негіздеу, құрылғылардың технологиялық сипаттамалары, соның ішінде тұрмыстық техника, технологиялық құралдарды қолданумен байланысты экологиялық проблемалар, біздің денеміздегі физикалық және биологиялық процестерді қалыптастыруға бағытталған.</p> <p>Үйірмедегі сабақтар өзіндік шығармашылық жұмысқа үйретеді, Білім алушылардың бастамасын дамытады, зерттеу жұмысының элементтерін өз жұмыстарына айналдырады. Бұдан басқа, олар жоғары білім беру құндылығына ие, ол команда мүшелерінің бірі ретінде адамның дамуына ықпал етеді, тағайындалған жұмыс үшін жауапкершілік сезімін қалыптастырады.</p> <p>Сыныпта алынған ақпарат оқушыларға қызықты мысалдар беруге немесе</p>	<p><i>Рысбеков Тимур</i> - жас өнертапқыш, физика, информатика, математика саласындағы 28-ден астам патент пен авторлық құқықтың иесі. Ол 1999 жылы дүниеге келген. Алматы қаласындағы М.Мәметова атындағы №28 мектеп-лицейде білім алған. Күнделікті жұмысына қолданатын қосалқы бөлшектерді «Тастақ» базарынан алып отқан. Ол 8-сыныптың ортасынан бастап оқуын Канада жалғастырды. Сондай-ақ, MIT және Стэнфорд университеті-тетінде онлайн түрде сабақ алды. Тимур 2015 жылы «Microsoft DreamSpark» бағдарламасының, 2016 жылы «Skolkovo Startup Tur» байқауының еуразиялық кезеңінің жеңімпазы атанған. Жас өнертапқыш «RIT Language» деген қазақша бағдарламалау тілін ойлап тапты.</p> <p><i>Иван Кренак</i> – мобильдік бағдарламаларды құрып, ойлап табушы және компьютерлік қауіпсіздік саласында маман.</p> <p>2016 жылы мен «Алғашқы Қазақстандық Ақылды «bLock» құлығын таныстырып, «Zharys» мобильдік бағдарламасын құрастырған ноутбукты ұтып алды. Ым-ишара тілін білмейтін мылқау жандармен қарым-қатынас жасаудағы кедергіні жоюға арналған «Voice-Komek» деп аталатын мобильдік бағдарлама құрастырды. Бүгінде бұл мобильдік бағдарламма 7 тілді «біледі».</p> <p><i>Маулен Бектурганов</i> – Жасанды интеллект, жасанды қол жасау тек шетел ғалымдарының қолынан келеді деп ойлайсыз ба? Бұлай ойласаңыз - қателесесіз. Қазақстанның медицинасы да аяқ-қолынан айырылған адамдарға толыққанды өмір сүруге мүмкіндік бере алады. Оған жас ғалым, MBionics компаниясының негізін салған Мәулен Бектұрғановтың еңбегі дәлел.</p> <p><i>Ержан Нұрединов</i> – Атырау қаласынан шыққан жас өнертапқыш, жасыл энергетика саласында бірнеше инновациялық патенттің авторы.</p> <p>«Бұл қалалық ортада күн мен желдің энергиясын бір мезгілде өндіретін көпфункционалы қондырғы. Жобаның негізгі мақсаты – қаладағы атмосфераға CO2 шығарындыларын және түтінді азайту. Сондай-ақ, қуаттылығы 5 кВт бір Күн-жел ағашының жұмысы жылына 145 кг көмірді немесе 460 мұнай баррелін үнемдейді» – дейді ол. Сондай-ақ Ержан Нұриденов «ақылды жолақты» ойлап тапқан және оны патенттеп алған. Ол бұл жобаны масштабтау кезінде Қазақстан</p>
--	---

<p>эксперименттер жасауға мүмкіндік береді [7].</p>	<p>жолдарында өлім деңгейін төмендетуге көмектесетініне сенімді.</p>
<p><i>Биология бойынша «Жас дәрігер» үйірмесі</i> Физиология, анатомия және басқа да медициналық пәндерге қызығушылық танытқан білім алушылар «Жас дәрігер» үйірмесінде бас қосады. Үйірмедегі сабақтар мектептің медициналық білімін жетілдіруге ықпал етеді. Олар адам ағзасында орын алатын процестермен танысады, адамның денсаулығын сақтауға бағытталған гигиеналық ережелермен, яғни биология сабақтарында бұрын алынған негізгі білімін толықтырады, сондай-ақ оқулықта берілмеген жаңа білімді меңгереді. Бұл үйірменің мақсаты білім алушылардың медицина саласындағы мамандықтарға қызығушылығын арттыру, салауатты өмір салтын қалыптастыру болып табылады</p>	<p>Кардиохирург Гульжан Сарсенбаева күн сайын балалардың өмірін құтқарып қалады. Ол балалардың маңызды органдарына 450 ден астам күрделі ота жасаған. Педиатрия бойынша республикалық жетекші клиникаға мен 17 жыл бұрын жас дәрігер болып келдім. Осы клиникада тәжірибелі дәрігер, ғылыми қызметкер болып қалыптастым. Менің барлық жетістіктерім балалардың денсаулығына бағытталған. <i>Ляззат Айтқожина</i> – гинеколог-репродуктолог. Бізге «Маған бала керек» деп ешкім күліп келмейді. Бәрінде бір мұң, қилы тағдыр бар. Жанары жасаураған әрбір жанның мұңын мұқият тыңдап, ішкі күйзелісін түсінуге тырысамын. Қалай да осы жандардың жүгін жеңілдетіп, өз тарапымнан қандай да бір көмегімді тигізгім келіп тұрады. Пациентім бала көтерсе, өзім де жүктілік бақытына жеткендей бірге қуанамын, мұнайса жұбатуға тырысамын.</p>
<p><i>«Қызықты экономика» үйірмесі</i> Үйірмеде білім алушылар әлеуметтік бейімделу және қоғамдағы жеке адамның кәсіпкер ретінде табысты қызмет ету үшін қажетті практикалық білімді, дағдыларды және қабілеттерді алады. Білім алушылар кәсіпкерлік қызметті жоспарлау арқылы коммерциялық қызметті ұйымдастыру ережелерімен шағын бизнесті құрудың негізгі заңдарын, негізгі ұғымдарды, компанияның қызметіне ықпал ететін нарықтық тетіктермен танысады. Білім алушылардың бизнестік сала туралы идеяларын дамытуда, оның экономикадағы орны мен маңыздылығын, экономикалық ойлау тәсілдерін және экономикалық пәндерді зерттеуге қызығушылығын анықтайтын, кәсіпкерлердің жұмысымен танысу маңызды рөл атқарады. <i>«Бизнес жоспарлау» үйірмесі</i> Сабақтар дәрістерді және экономика негіздерін оқып үйренудің кейс-әдісін біріктіреді, ал соңғы кезеңде білім алушылар презентациялар жүргізеді. «Бизнес-жоспарлау» тобының информатика және коммуникациялық технологиялармен интеграциялануы, заманауи Интернет технологиялары пайдаланылады. Экономикалық ойлау мен экономикалық</p>	<p><i>Маишев Кайрат</i> - кәсіпкерлікті дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын іске асыру, өндіріс қарқынын дамыту және өсіру, құс фабрикасы саласындағы жаңа инвестициялық жобаларды іске асырушы. Жас қазақстандық бизнесмендер үшін өнеге болағн инвестор, қоғам қайраткері, жас кәсіпкерлер қауымдастығының басшысы <i>Тосканбаев Арман Айдосович.</i> Ол бизнестегі әріптестерімен бірге ТОО "TOPFLIGHT" компаниясын құрды. Егер сіз мықты кәсіпкер болғыңыз келсе, жаңа мүмкіндіктерге ашық бол және ешқашан өзінің кішкентай мүмкіндігінді жіберіп алма - дейді ол. Бизнесмен <i>Бернецян Гарик 11 жылдан бері</i> «Титан-Север» жауапкершілігі шектеулі қауымдастықты басқарады. Кәсіпорын құрылғанның бері мыңдаған шақырым жол салды, жүздеген километрге жуық су және жылу желілері салды. Петропавлда «Еркем-ай» балабақшасы салды, бүгінде үш балабақша құрылысы жүріп жатыр. Табысты бизнесмен, кәсіпқой суда жүзуші, Қазақстан чемпионы <i>Шахан Жолдасбаев.</i> Шахан Жолдасбаев төрт жыл бұрын «Атамекен-Startup» бизнес идеялар байқауында алғашқы 2 миллионын ұтып алып, өз құрылыс фирмасын ашқан болатын. Құрылыс саласында табысты</p>

<p>мәдениеттің қалыптасуы белгілі бір құндылық бағдарларын дамытады, сондай-ақ өзінің жеке басын білдіруге, жұмысында рационализмге деген қызығушылық пен талпыныстарды ынталандыруға, әлеуметтік-экономикалық мәселелерді шешудің ең жақсы нұсқасын таңдауға мүмкіндік береді.</p> <p>Үйірменің ерекшелігі мета-дискілік машықтар мен дағдыларды қалыптастыруға мүмкіндік береді (информатика және коммуникациялық технологиялармен интеграция, математика, математикалық модельдеу).</p>	<p>жұмыс жасауына оның инженерлік білімі де ықпал етті. Оның «Пандус-Ок» ЖШС өндірістік және материалды-техникалық базаны дайындаумен айналысады.</p> <p>Осылайша 2014 жылдың маусым айынан бастап компания «Біз үшін бізсіз құрылыс салмаңыз!» ұранымен өз ісін бастап кетті. Осы жылдар аралығында «Пандус.Ок» әлеуметтік жобасы аясына жас кәсіпкер мүмкіндігі шектеулі жандар үшін 20 астам нысандар салды.</p>
<p style="text-align: center;"><i>«Жас химик» үйірмесі</i></p> <p>Мақсаты:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оқушыларды бағдарлама бойынша біліммен химиялық теориямен, заңдармен, ұғымдармен қаруландырып химия пәніне қызығушылықтарын арттыру. 2. Химиялық эксперимент жасату, химиялық реактивтерді қолдана білу арқылы оқушылардың іскерлік дағдыларын жетілдіре түсу, эксперименттік тәжірибелер орындау барысында қауіпсіздік ережелерін үйрету. 3. Оқушыларды ойландыруға, оқулық анықтамалары мен жұмыс жасауға, істеген жұмыстарын қорытындылауға, ғылыми тілде сөйлей білуге тәрбиелеу. 4. Химия есептерін шығарудың түрлі әдістерін үйретіп оқушыларды олимпиадаларға әзірлеу. <p>Міндеті:</p> <p>оқушылардың ғылыми көзқарасын дамыту; оқушылардың ой қабілетін дамыту; заттар туралы білімдерін тереңдетіп, кеңейту және пысықтау; Қазақстанның химия өнеркәсібі және шикізат базасы туралы ұғымды қалыптастыру; Жаңа білім алу және оларды іс жүзінде қолдану мұқтаждығын қалыптастыру. Оқушыларға химиялық дүниетанымды қалыптастыру;</p> <ul style="list-style-type: none"> - заттар мен химиялық реакциялар туралы негізгі біліммен таныстыру; - заттарды тұрмыста, өнеркәсіпте, ауыл шаруашылығында қолдана білу; - білімді адамға қажетті химиялық түсініктерді меңгеретін бағдар беру; <p>Мамандыққа бағдарлау: эколог,</p>	<p><i>Диас Тастанбеков</i> - «Болашақ» бағдарламасы бойынша магистратураны аяқтаған. Күн қуатымен жүретін батареяға арналған полимердің медициналық табиғи жолмен ыдырайтын және жартылай өткізгіш деген екі түрімен айналысты. Бүгінде Диас өзінің докторлық жұмысына арнауды жоспарлап отырған ең ірі жобасы—остеосинтез үшін табиғи ыдырағыш импланттарға тапсырыс дайындауда.</p> <p><i>Малмакова Айгүл Ербосынқызы</i>- А.Б. Бектұров атындағы Химия ғылымдары институтының қызметкері, PhD докторы. Синтетикалық және табиғи дәрілік заттар химиясы зертханасында жүргізіп жатқан зерттеулері еліміздің фармацевтика өнеркәсібін дамытуда маңызы зор.</p> <p>Ғалым зерттеулер нәтижесінде иммунды ынталандырғыш және жергілікті анестезирлеуші қасиетке ие қазіргі медицинада қолданылып жүрген препараттардан биологиялық әсерлілігі жоғары, уыттылығы біршама төмен қосылыстар синтездеп, оларға 5 инновациялық патент және 5 пайдалы модельге патент алған.</p> <p><i>Серік Нұрқенов</i> - Онкологиялық, кардиологиялық және неврологиялық ауруларды ерте диагностикалау және емдеу тиімділігін бағалау, сондай-ақ емдеу тактикасын өзгертуге себеп болатын метастатикалық зақымдануларды анықтау мақсатында иондаушы сәулелердің ашық көздерін қолдана отырып диагностикалық зерттеулерді жүзеге асырып жүрген алғашқы медицина физигі болып табылады. Қазіргі уақытта оның қатысуымен 17 мыңнан аса тексерулер жасалды, олар түрлі «жаңа өспелерді» аурудың ең ерте кезеңінде анықтауға мүмкіндік берді.</p>

<p>фармаколог, химик, химик-технолог.</p> <p><i>«Табиғат» үйірмесі</i></p> <p>Үйірменің мақсаты: - табиғаттың бір тұтастығын, табиғатқа ұқыпты қатынастың қажеттілігі, табиғатқа деген жауапкершілік қатынасты қамтамасыз ету;</p> <p>- қоршаған ортадағы өзгерістерді бақылау, жергілікті экологиялық материалдарды пайдалану;</p> <p>- жергілікті жердегі экологиялық проблемаларды өз бетінше шешуге дағдыландыру;</p> <p>- экологиялық туризм бойынша оқушыларды туризм саласына баулу; - зерттеушілік қабілетімен шығармашылық белсенділігін дамыту;</p> <p>- табиғатты қорғау шараларына өз бетінше қатыса алу үшін практикалық іс қабілетін дамыту.</p> <p>- әр оқушыға экологиялық білімді қалыптастыра отырып, денсаулықты қорғауға, экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жолдарын үйрете отырып, табиғат байлықтарын ұтымды пайдаланып, жанашырлықпен қарауға тәрбиелеу.</p> <p>Үйірменің міндеттері:</p> <p>- экологиялық мәдениеті мен ой – өрісін дамыту, табиғатты қорғау жауапкершілігін қалыптастыру; - жер экожүйесінде өзінің әлеуметтік табиғи орнын философиялық ойлауға дауындау.</p>	<p><i>Александр Николаевич Подольских</i> – Қазақстандағы танымал ғалым-селекционер, ауыл шаруашылық ғылымдардың докторы, Қазақ күрі өсіру ғылыми-зерттеу институтының бас ғылыми қызметкері.</p> <p>Будандастыру көлемін он есе ұлғайтуға мүмкіндік беретін, селекция процесінің нәтижесін ұлғайтатын генетика мен селекцияның заманауи әдістерін қолдана отырып, күріш сорттарын таңдау тиімділігін арттыру мақсатында өзіндік әдісті жасап шығарды. Жаңа әдіс арқасында күріш өсіруде тиімді пайдаланылатын «Арал 202», «Ару», «Арал 69», «Арал 318», «Арал 4», «Арал 6» күріш сорттары өсірілді.</p> <p>Александр Подольских – 150 ден астам ғылыми мақаланың және күріш селекциясының жаңа әдістерін шығарудағы патенттердің авторы. Ол жүйелі түрде селекция мәселелерімен айналысады. Күріштің жаңа сорттары: «ҚазНИИР 5», «ҚазНИИР 6» шығарушылардың бірі болып табылады.</p> <p>Қазіргі уақытта А.Н. Подольских жергілікті жағдайларға бейімделген, жоғарғы өнімді, астықтың жоғарғы сапасымен күріштің жаңа сорттарын өсіру бойынша белсенді зерттеу жұмыстарын жүргізуде.</p> <p>Александр Подольскийдің ғылымдағы ұзақ еңбегі – сүйікті ісіне шексіз берілгендігінің үлгісі болып табылады.</p>
<p><i>Еріктілер қозғалысы</i></p> <p>Білім беру ұйымдарындағы еріктілер қозғалысының жүйелі жұмысы жасөспірімдердің белсенді өмірлік жағдайын қалыптастыруға және салауатты өмір салтын сақтауға әсер етуі мүмкін. Жасөспірімдер өздерін құрметтейді, өзгелерге сенімді және үлгі болады.</p> <p>Еріктілер тобындағы жұмыс бозбалаларды жан-жақты өзгеруіне көмектеседі. Беймарал балалар ынталы, талапты болады. Мектепте еріктілер қозғалысын ұйымдастыру және еріктілерді іс-шараларды дайындауда оқыту үшін мамандар мен басшыларды, мысалы, ГУЛМИРА-дан кеңес алып, олардың тәжірибесін зерделеу керек.</p> <p>Білім беру ұйымдарындағы еріктілер қозғалысының жүйелі жұмысы жасөспірімдердің белсенді өмірлік жағдайын қалыптастыруға және салауатты</p>	<p><i>Гүлмира Абдрашева</i> - 2015 жылы құрылған «Клуб Добряков» еріктілер қозғалысы қазір еліміздің Астана, Алматы, Қарағанды, Шымкент, Қостанай, Ақтөбе сияқты ірі қалаларында жұмыс істейді. Бірлестікті Астана тұрғыны Гүлмира Абдрашева басқарады. «Клуб добряков» атты қайырымдылық қозғалысын өз қалаларында көргісі келетін тұрғындардың сұрауы бойынша клубтар ашылады. Клубтың арқасында 30-дан астам адам жұмысқа орналастырылды. Отбасында бір немесе одан да көп мүгедек баласы барлар, көп балалы отбасылар, зейнеткерлер клубтың тұрақты қамқорында. Гүлмира әлеуметтік жағдайы төмен адамдарға, мұқтаж жандар мен үйі жоқ жануарларға тегін көмек көрсетеді. Қайырымдылық шаралары Гүлмираға ешқандай қаржылық пайда әкелмейді. Гүлмира Абдрашева қоғамға нағыз ақпейіл жанның қандай болатынын үлгі етіп жүр. Бір мысал кетіретін болсақ, астаналық клубқа</p>

өмір салтын сақтауға әсер етуі мүмкін. Жасөспірімдер өздерін құрметтейді, өзгелерге сенімді және тартымды болады. Мұндай тәсіл жасөспірімдердің ұйымдастырушылық, шығармашылық және интеллектуалдық әлеуетін дамыту және іске асыру үшін жағдай жасайды.	жалғызбасты ана хат жазып, қазіргі уақытта кіші баласымен ауруханада жатқандықтан, үйіндегі 8 жасар ұлын мектепке алып барып алып қайтуға көмек көрсетулерін сұрайды. Бұған бей-жай қарай алмаған екі қыз, анасы мен бауыры ауруханадан шыққанға дейін әлгі отбасыны қамқорлықтарына алады.
--	---

Қосымша сабақ үлгілері

Мектептегі «Жас кітапханашы», «Жас оқырман», «Жас әдебиетші» үйірме мүшелерінің өнер және қоғам қайраткерлерімен түрлі іс-шаралар өткізе аламыз. Алдымен оқушылар кездесу қонағы туралы ақпараттар жинайды, сұрақтар дайындайды, кітап көрмесін ұйымдастырады, АКТ көмегімен слайд-презентациялар, бейнебаяндар т.б дидактикалық материалдар әзірлейді. Үйірме қонағы шеберлік дағдысын жетілдіру жолдары бойынша практикалық тәжірибесімен бөлісіп, оқушылардың сұрақтарына жауап береді. Енді, үйірмедегі кездесу сабағынан үлгі берелік.

Сабақ түрі: шеберлік сабағы.

Үйірме қонағы ақын Ержан Жұмабек.

Сабақтың әдістері: миға шабуыл, презентация, пікірталастар, блиц-сұрақтар әдісі, топпен жұмыс, «ұйқасын тап», «кім жылдам» ойындары, бес жолды өлең құру, қолтаңба алу, суретке түсу т.б.

Жетекшінің кіріспе сөзі: Слайд-презентация көрсетіледі.

Ақын Е.Жұмабек өлең жазуды мектеп қабырғасынан бастаған. 2004 жылдан бері жазба өлеңдері қалалық «Семей таңы» облыстық «Ертіс өңірі» республикалық «Қазақ әдебиеті» газеттерінде жарияланып келеді. 2005 жылы жоғарғы оқулар арасында Семей қаласы бойыншы өткен «Жігіт сұлтаны» байқауында бас жүлдемен бірге «Семей серісі» атағын ұтып алды. 2005 жылы Семейде өткен қалалық «Наурыз нақыштары» атты жас ақындар айтысында 3-орын, 2006 жылы 2-орын иемденді. 2005-2006 екі жыл қатарынан қыркүйек айында тіл мерекесіне арналған Оралхан Бөкей атындағы мәнерлеп оқу шеберлігінің қалалық байқауында 2-орынды жеңіп алды.

№1 жүргізушінің сөзі:

2006 жылы М.О.Әуезов атындағы Семей университеті шығарған «Өсер өркен» жинағына бір топ өлеңдері енді. 2006, 2007, 2008 жылдары Қазақстан ұлттық телеарнасының тікелей эфирінде өткен «Қазақстан чемпионаты», «Аламан» айтыстарының жүлдегері.

Ақын айтыс түрлерінен шеберлік сағаты көрсетеді. Топпен айтыс жүргізеді.

№2 жүргізушінің сөзі:

2012 жылы Мәдениет және ақпарат министірлігінің қолдауымен «Шексіздік шұғыласы» атты жыр жинағы жарық көрді. 2015 жылы «Мереке» баспасынан жарық көрген Қазақ поэзиясының 10 томдық «Жыр маржаны» атты антологиясына өлеңдері енді. 2015 жылы Қазақстан Жастар одағы «Серпер» сыйлығын иеленді.

Үйірме мүшелері ақын өлеңдерін мәнерлеп оқиды.

№1 жүргізушінің сөзі:

2017 жылы Мемлекет басшысының «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласы аясында Түркия Республикасындағы Medeniyetin Burçları ұйымының қолдауымен Ыстамбұл қаласы Ezgi баспасынан «Sonsuzluk Şûlesi» атты кітабы түрік тілінде басылып шықты.

Өлеңнің шумақтарын құру мақсатында «Ұйқасын тап» ойыны ойналады.

№2 жүргізушінің сөзі:

Еңбек жолын 2008-2009 жылдары «Радио-7» радиосында музыкалық жүргізуші болып бастады. 2009-2011 жылдары Қазақ инновациялық гуманитарлық –заң университетінде оқытушы, 2011-2012 жылдары Семей мемлекеттік медицина университетінің қазақ және латын кафедрасында оқытушы болып қызмет етсе, 2012-2013 жылдары «Қазақстан Семей» телеарнасының жүргізуші-редакторы болды.

Ақын өмірбаяны мен шығармалары бойынша «Кім жылдам?» зияткерлік ойыны ойналады.

Кері байланыста ақын оқушылардың сұрақтарына жауап береді.

Кәсіптік бағдар беру сабақтарында

Өмірде адам баласы үш нәрседен қателеспеу керек екен. Соның бірі-мамандық таңдау. Бұл мектеп түлектері мамандық таңдау кезінде еңбек нарығындағы жағдаятты ескеру қажет дегенді білдіреді.

Еңбек нарығы – сатушыларға (жұмыс іздеушілерге) жұмыс табуға ықпал ететін тәсілдер, қоғамдық тетіктер мен ұйымдар жүйесі, ал сатып алушыларға (жұмыс берушілерге) өндірістік-коммерциялық қызмет жүргізі үшін жұмыскерлер табу.

Қазіргі заманғы еңбек нарығына тән сипат экономиканың жұмысшы мамандықтарына қажеттілігі болып табылады. Қазіргі уақытта кәсіпорындардың құрылыс, көлік, сауда кадрларына қажеттілігі шамадан артық. Сонымен қатар, еңбек нарығында мұнайды қайта өңдеу, көмір өнеркәсібі мамандықтарына қажеттілік жоғары.

Экономиканың мына салаларына келесі мамандықтар: электрогазпісіруші, қолмен дәнекерлейтін электрпісіруші, ағаш өңдеу станокшы, ұста, аспаз, наубайшы, азық-түлік (азық-түлік емес) тауарларын сатушы, бұрғылау құрылғыларында машинист, эксплуатациялық және барлау ұңғымаларын бұрғылаушы және т.б. жатады. Егер сіз осы мамандықтардың бірін таңдасаңыз, онда жұмыссыз қалмайсыз.

Жұмыс берушілер бірнеше аралас мамандықтарды меңгерген үміткерлерге басым беретінін атап өтіп кету керек. Бүгінде кәсіптік білім беру ұйымдарында бір мезетте бірнеше аралас мамандықтарды меңгеруге болады. Мысалы, сіз әрлеуші және құрылыс жұмыстары шеберіне оқуға шешім қабылдасаңыз, онда оқыту процесінде Сіз: сырлаушы, сылақшы, қасбетші, кафельші деген мамандықтарды меңгересіз.

Кейде мамандықты таңдаушы таңдаудың басқа факторларын ескермей, ересектер үшін маңызды мамандыққа бағыт береді. Табысты адамдармен

кездесулер, тіпті химия мен әдебиет бойынша оқыған қарапайым лекциялар білім алушылардың болашақ мамандығын саналы таңдауына түрткі болуы мүмкін. Бұл қазіргі балалар үшін өте маңызды: олар өздерінің біліміне, қабілеттеріне, мүдделеріне ғана емес, сонымен бірге олар өмір сүрген қоғамға, табысқа қол жеткізген адамдарға еліктеп өмір сүреді.

Мысалы, мектептегі «100 Жаңа есім» жобасы жеңімпаздары қатысуымен өткізілген іс-шараларда оқушылар олардың өміріне қызығушылық танытады. Білім алушыларда кәсіптік құзыреттілікті дамыту технологиялары мынадай іс-шараларда жүзеге асырылады. Мәселен:

- кездесу сабақ;
- тәрбие сағаты;
- сынып сағаты;
- семинар сабақ;
- пресс-конференция сабақ;
- дебат сабақ;
- дөңгелек үстел;
- әкелер кеңесі;
- аналар кеңесі;
- іскерлік және рольдік ойындар;
- кәсіптік тренингтер және т.б. жатады.

Сабақ түрі: кездесу сабақ.

Кездесу қонағы табысты кәсіпкер Исламбек Салжанов.

Мақсаты: оқушыларға еңбек құқығы түсінігі, еңбекті қорғау, еңбек шарты туралы түсіндіру.

Қатысушылар: 10-11 сынып оқушылары.

Мұғалімнің кіріспе сөзінен кейін.

Оқушылар әзірлеген слайд-презентация көрсетіледі.

Исламбек Төлеубайұлы – «Алтын қыран» халықаралық қайырымдылық қорының құрылтайшысы және президенті.

Ол сондай-ақ, қазақстандық кәсіпкер, меценат және қоғам қайраткері. «Алтын Қыран» компаниялар тобының бас директоры және «Altyn Kugan» халықаралық қайырымдылық қорының Президенті.

Қазақстан Ұлттық Кәсіпкерлер Палатасының Президиум мүшесі, Ақтөбе облыстық кәсіпкерлер палатасы өңірлік кеңесінің төрағасы.

«Altyn Kugan» халықаралық қайырымдылық қорының құрылтайшысы және президенті. Қордың басты мақсаты – отандық мәдениеттің, ғылым мен білімнің дамуына үлес қосу, қоғамда мемлекеттік тілді, салауатты өмір салтын насихаттау, сондай-ақ, дарынды балаларды қолдау, ардагерлер мен мүгедектерге, жетім балаларға қол үшін беру. ҚР Президентінің Жарлығымен "Құрмет" орденімен, «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 10 жыл» медалімен, «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 20 жыл» медалімен марапатталған «Алтын жүрек» Ұлттық Қоғамдық Сыйлығының 2011 жылғы «Жыл компаниясы» номинациясының жеңімпазы; ҚР Білім және ғылым министрлігі ұсынатын «Білім Меценаты – 2012» алтын медалінің иегері;

Ernst&Young халықаралық аудиторлық компаниясының Қазақстандағы өкілдігі ұйымдастырған «Жыл кәсіпкері - 2012» (Entrepreneur Of The Year Award) халықаралық байқауының «Экономикалық интеграцияны дамыту» аталымы бойынша жеңімпазы.

Негізгі бөлім. Кездесу қонағы сөз сөйлеп. Өзінің қалай табысты кәсіпкер атанғанын әңгімелейді. Жетістіктерін көрсетеді.

Сонымен қатар мынадай тақырыптарды түсіндіреді:

1. Еңбек құқығы түсінігі.
2. Еңбекті қорғау.
3. Еңбек шарты.

Кері байланыста оқушылар қойған сұрақтарға жауап береді.

Осындай кездесулерді басқа форматта ұйымдастыруға болады. Оны педагог жеке шеберлігіне қарай таңдайды.

Мектеп кітапханасы

Сабақ түрі: онлайн-конференция сабақ

Конференция қонағы: Нұржан Нұрланұлы – IT маман, кітапханашы, ақпараттық жүйелер бойынша маркетинг. «100 Жаңа есім» жоба жеңімпазы.

Сабақ әдісі: ақпараттық-насихаттау сағаты

Сабақ мақсаты: білім алушыларға «Цифрлы Қазақстан» бағдарламасы шеңберінде кітапхана қызметі жүйесіне енгізілген жаңалықтарды түсіндіру.

Мұғалімнің кіріспе сөзі: бүгінде Қазақстандық Ұлттық электронды кітапхананы жасаушылардың бірі Нұржан Нұрланұлы Жолдыбалиновтың жаңалығын оқырман оқушыларға үйрету маңызды. «Цифрлы Қазақстан» бағдарламасы аясында өркениетке ұмтылған жастар үшін кітапхана қызметін цифрландыру аса маңызды. Елімізде осы бағытты жүзеге асырушы, «100 жаңа есім» жобасы жеңімпазы Нұржан Нұрланұлы Жолдыбалинов.

Ол Астана қаласындағы Қазақстан Республикасы Ұлттық академиялық кітапханасы басшысының ақпараттық ресурстар бойынша жетекшісінің орынбасары, Қазақстандық Ұлттық электронды кітапхананы әзірлеуге қатысқан ең жас IT мамандардың бірі.

Еңбек жолында, ақпараттық технология саласында да, кітапхана ісі бойынша да әрқашан өзінің жетістіктерімен және шығармашылық бастамаларымен көзге түсті, осы еңбектері үшін Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі мен мәдениет, спорт және ақпарат қызметкерлері кәсіподақтарының алғыс хаттарымен марапатталды. «Кітапхана саласының үздігі» төсбелгісінің иегері.

Барысы: Онлайн конференция қонағы Қазақстандық ұлттық электронды кітапханасы бірыңғай технологиялық форматында Қазақстан кітапханаларының біртұтас каталогін «ҚазҰЭК бірыңғай автоматтандырылған кітапханалық ақпараттық жүйесі» жұмыс үстелін құру жайында түсіндіреді. Бірыңғай онлайн-каталог, бірыңғай электронды толықмәтінді мәліметтер базасы, құжаттарды электронды жеткізу, корпоративті виртуалды анықтама қызметін үйретеді.

Кері байланыста сұрақтарға жауап берді. Онлайн сабаққа бір мезетте бірнеше мектеп оқушылары қатыса алады.

Кітапханада өзге де жоба жеңімпаздарымен төмендегідей іс-шаралар жүргізуге болады:

1. Тұрақты, жедел және виртуальды көрме.
2. Көрме жанындағы әңгіме.
3. Ақпараттық-танымдық сағат.
4. Шығармашылық кездесу сағаты.
5. Оқырман бенефисі.
6. Пікір алмасу.
7. Дөңгелек үстел.
8. Онлайн-конференция.
9. Викториналық ойын.
10. Виртуалды саяхат.

Сынып сағаты

Мектептегі әрбір мұғалімге оқу процесін ұйымдастырудың негізгі формасы сыныптық-сабақ екендігі түсінікті. Сол секілді орта мектептегі оқушылар мен ұйымдастыратын тәрбие жұмысының негізгі формасы – сынып немесе тәрбие сағаты деп аталады. Сынып сағатын өткізу барысында оқушылардың танымдық белсенділігі артады, іскерлік дағды қасиеттері қалыптасады. Сынып сағаты мынадай тәрбиелік қызмет атқарады: ағартушылық, бағыттаушылық, болжамдылық және қалыптастырушылық.

Сынып сағатының ағартушылық қызметі оқушылардың оқу бағдарламасында қамтылмаған білімдерінің көлемін кеңейтеді. Яғни, онда қарастыратын нысана өмірдің барлық құбылысын қамтиды.

Болжамдылық қызметінде ақиқат өмірге белгілі бір қарым-қатынасты қалыптастыру, оларда белгілі бір заттық және рухани құндылықтарды жасау болады.

Бағыттаушылық қызметі оқушылардың өмірін шынайы практикалық әрекетке бағыттауға көмектеседі.

Қалыптастырушылық қызметі де жоғары аталған 3 қызметтің орындалуымен байланысты және оқушылар ойланып істеу және өздерін, сонымен бірге өздерінің өмірін бағалауды дағдыға айналдыруды, қалыптастыруды, топпен диалог құра білу біліктілігін тәрбиелеу, өзінің пікірін қорғай білуді көздейді.

Сынып жетекшісі, тәрбиешілердің атқаратын қызметтері:

- ұйымдастырушылық (сынып сағаттарын, сауалнамалар, экскурсия, т.б. ұйымдастыру);
- тәрбиелілік (оқушылардың қабілеттерін кез келген әдіспен тәрбиелеу, қалыптастыру, дамыту);
- ынталандыру (балалардың іс-әрекетін ынталандыру);
- коррекциялау (қайта түзету);
- диагностикалау (тәрбиелік деңгейін, қызығушылығын, көзқарасын анықтауға болжамдық зерттеулер жүргізу).

- психопрофилактика (психологиялық кеңестер беру, жеке жұмыс жасау).

Сынып сағатын өткізу әдістемесіне оның мақсатын, міндеттерін, мазмұнын, оқушылардың қабілеттерін анықтаудан басталады.

Сынып сағатына дайындық барысында оқушылар сурет салады, альбом жасайды, слайд-презентация, бейнебаян әзірлейді.

Сынып сағатында әр түрлі әдістер қолданылады:

1. «100 Жаңа есім» жеңімпаздары туралы бейнебаян көру.
2. Жоба жеңімпаздарымен кездесу ұйымдастыру.
3. Әңгіме, сауалнама жүргізу.
4. Тақырыптық газет және журнал материалдарын оқу.
5. Кәсіптік дәрістер тыңдау, талқылау т.б.

Сынып сағаттарын басқа форматта ұйымдастыруға болады. Оны педагог жеке шеберлігіне қарай таңдайды. Мәселен:

1. Дөңгелек үстел.
2. Шығармашылық кездесу сағаты.
3. Насихат сабағы.
4. Ерлік сабағы.
5. Онлайн-конференция.
6. Виртуалды саяхат сабақ т.б.

«100 жаңа есім» жобасы: Табысты адам деген кім?»

Мақсаты:

- білім алушыларға «100 жаңа есім» жобасы жеңімпаздары өнегесімен Қазақстандағы табысты адамдар туралы түсінік беру;
- өмірде табысқа жету үшін қандай асыл қасиеттерді меңгеру керек екенін зерделеу.

Көрнекіліктер: экран, компьютер, слайд-презентация, білім алушыларға арналған «табысқа қарай тоғыз қадам» жадынамасы.

Эксперимент үшін: мөлдір құмыра, ірілі-ұсақ тастар, құм.

«Шуақты күн» - күн, адам шапағатының шұғыласы, желім.

Сынып сағатын жоспарлау:

Ұйымдастыру сәті. Сабақтың мақсаттарын белгілеу.

Теориялық бөлім. Материалды түсіндіру.

Тәжірибелік бөлім. Бизнес ойын.

Сабақтың нәтижесі.

Сабақтың барысы:

- Мен бүгін Қазақстанда басталған «100 жаңа есім» жобасының жеңімпаздарының бірнешеуінің портретін көрсетумен әңгімемізді бастағым келеді.(слайдта жоба жеңімпаздарының портреттері). Сіз әлемде әрқашан табысқа жететін адамдар бар екенін білесіз бе? Сіздерге таңғажайып заманауи кейіпкерлер туралы айтып бергім келеді.

«100 жаңа есім» жобасының жеңімпаздары тізімінде «мүмкіндігі шектеулі» адамдар да аз емес. Олар адамның шын мәнінде өздерінің сүйікті ісімен айналысуға мүмкіндіктері шексіз екенін дәлелдеді.

Ұлы жеңіс тарихы деп Астана қаласы мемлекеттік академиялық филармониясының солисі, композиторы Калыкова Саида Тұрарбекқызының өмірін айтуға болады.

Саида бірінші сыныпқа барған кезінде әке-шешесіне айтпай-ақ музыка мұғаліміне жазылады. Ол аз уақыттың ішінде фартопианода еркін ойнайтын дәрежеге жетті. Бірақ 1994 жылғы операциядан кейін үздік оқушы көру қабілетінен айырылды.

Басына түскен қиындыққа қарамастан, Саида музыкамен айналысуды жалғастыра берді. 12 жасында өзінің алғашқы музыкалық концертін береді. 15 жасында алғашқы музыкалық шығармаларын жазған еді.

Менің әңгімем адамдарды бақытты етуге ынталандырады деп үміттенемін. Ешқашан тоқтамау керек, тек қана алға жүру керек, - дейді ол.

Саида қазақ, орыс, ағылшын, сондай-ақ испан және француз тілдерінде еркін сөйлейді. Бүгінгі таңда ол қоғамдық өмірге белсене қатысып, бүкіл әлемдік қайырымдылық шараларына қатысады. Қазақстан, Ресей, Италияда жеке концерттерін өткізген. Саиданың 15-20 шақты жеке шығармалары бар.

Ол Италияның Киоджи қаласындағы шеберлік сыныбына қатысқан еді. Мектептік бағдарлама бойынша Сан-Бартоломедағы конкурсқа қатысып екінші орын алады. Саиданың өнердегі жетістіктері көп. Мынадай республикалық және халықаралық конкурстардың лауреаттары: «Джованни Таленти» Италия-2008ж., «Шаг навстречу» - Ресей-2009 ж.; Конкурс пианист-композиторларға арналған. К. Филча - Румыния (2009 ж.).

«100 жаңа есім» жобасы жеңімпазы Нұржан Нұрланұлы Жолдыбалинов. «Цифрлы Қазақстан» бағдарламасы аясында өркениетке ұмтылған жастар үшін кітапхана қызметін цифрландыру аса маңызды. Елімізде осы бағытты жүзеге асырушы,

Келесі қаһарманымыз режиссер Азиз Заиров. Азиз кішкентай кезінде дәрігерлер туа біткен жүрек ауруын анықтаған. Балаға шұғыл ота жаслуы тиіс еді, алайда әкесі баласының пышаққа түскенін қаламай, ерікті түрде бас тартып, қолхат жазады. Осылайша, екі жасар Азиз бен оның әпкесі, қарындасы үшеуі балалар үйінен бір-ақ шығады.

Азиз балалар үйінде тәрбиеленушісі, екінші топтағы мүгедек жан, өзінің шығармашылық қабілетімен мүмкіндігі шектеулі балаларға көмектесуде. Азизді студент кезінде-ақ МБАҚ оңалту орталығының (Мүгедек балалардың ата-аналары қауымдастығы) шығармашылық шеберханасы үйлестіруші ретінде жұмысқа шақырады. Сол кезден бастап Азиз мүмкіндігі шектеулі жандармен жұмыс істей бастайды. Олармен тез тіл табысып, достасып кетеді. Азиз аталмыш орталықты жұмыс істеп жүргенде оның ең жақын адамы көз жұмады. Тағдырдың осындай ауыр соққысына төзе алмаған депрессияға ұшырайды. Бірақ, бұл ұзаққа созылмайды. Азиз өз-өзіне келіп, өмірін қайта жөнге келтіреді.

«Сіздің құлағаныңыз маңызды емес, көтерілгеніңіз маңызды. Ең бастысы, жүрегінде сүйіспеншілікпен өмір сүру. Сізге ешкім сенбесе де, алға қарай жалғастыру керек», - деп кеңес береді Азиз.

Режиссёр-сценарист Азиз Заировтың шығармашлығынан туған жұмыстары көп болмаса да, экранға шыққан сәттен бастап, көрермендердің жүрегіне жол таба алды. Тіпті бірнеше беделді фестивальдерде жүлделер иеленді. Азиздің еңбектерінде көрініс тапқан жанр деректі кино емес, бұл – ерекше жанр, бұл – өмірлік фильмдер. Олар жақсылыққа, сүйіспеншілікке үйретіп, мүмкіндігі шектеулі жандар туралы қалыптасқан стереотиптерді бұзуға, зорлық-зомбылық пен немқұрайлылыққа қарсы тұруға көмектеседі.

Жоба жеңімпаздарының басым бөлігі 40 толмаған жастар. Бірақ олардың өмірі өзге адамдардың бүкіл ғұмырында жасай алмайтын табыстар мен жетістерге толы.

Мұғалім:

- Осы адамдарға мұқият зейін аударып, олардың арасындағы ортақ нәрсені айтып беріңізші? Оларды не біріктіреді?

(Оқушының жауабы)

- Жарайсыңдар! Шынында да, бұл адамдардың барлығы да өмірде зор табыстарға қол жеткізді. Бүгін біз табысты адамдар туралы әңгімелестік. Олар не ұнатады? Табысты адам болу үшін.

- Қойылған сұрақтарға жауап беру үшін біз «табыс» деген ұғымның не екенін түсінуіміз керек.

- «Табыс» сөзімен байланыстыратын сөздерді атаңыз.

(оқушылар жауап береді: жеңіс, бақыт, сәттілік, жетістік ...)

«Табыс» (С.И.Ожеговтың сөздігіне сәйкес):

1. Бірденеге қол жеткізудегі сәттілік.

2. Қоғамды тану.

3. Оқу мен жұмыстағы жақсы нәтиже,

Практикалық бөлім. Іскерлік ойын, топтарда жұмыс істеу.

Іскерлік ойын.

- барлық сыныпты 3 топқа бөлуге шақырамын:

- дана адамдар;

- сарапшылар;

- тәжірибешілер.

- әр топ өз міндетін алады.

Данагөйлер тобы үшін тапсырма:

Аңызды сахналандыру мен саралау.

Бір дана бос құмыраны алып, таспен толтырады. Шәкірттерін жинап, оларға:

- Құмыра толы ма? - деп сұрақ қояды. Шәкірттері: - Иә, - деп жауап береді. Дана бұршақ толы банканы алып, түгелдей құмыраға құяды. Бұршақ тас арасындағы бос жерді толтырды. Сонда дана: - Енді толы ма? - деп сұрайды. Шәкірттері бас изеді. Бұл жолы дана құм толып тұрған қорапты алып, құмыраға құйды. Құм бұршақ пен тас арасынан өтіп, бүкіл бос жерді толтырды. Дана шәкірттерінен тағы сұрап, «иә» деген жауап алды. Сонда дана суға толы кесені алып, құмыраға құйды. Шәкірттері мұны көріп, күлді. Дана сонда былай дейді: - Сендерге айтайын дегенім, құмыра — біздің өміріміз. Тас — өміріміздің басты бөліктері: балалар, отбасы, достар, денсаулық. Бұршақ — бізге қуаныш сыйлайтын дүние, бірақ ең маңызды нәрсе емес, яғни үй, жұмыс, көлік, бағалы заттар, т.б. Құм — кез келген адам өмірінде бар ұсақ-түйек нәрселер. Егер басында құмыраны құмға толтырсаңыз, бұршақ түгілі тасқа да орын қалмайды. Өмірде де солай: ұсақ-түйекке уақыт жұмсасаң, бастысына уақытың жетпейді...

- Адам өмірінің мағынасы және бізге табысқа жетелейтін нәрсе туралы ойланыңыз?»

Тәжірибешілер бөліміне арналған тапсырмалар:

-Табысты тұлғаның бейнесін қалыптастыру. Табысты тұлға деген кім ?

- Замандастар немесе сіз табысты деп санайтын кез-келген сыныптастар.

(тәжірибешілер тобы сөйлегенде слайдты көрсетіңіз)

Сарапшылар бөліміне арналған тапсырмалар:

- Табысты болу үшін қажетті қабілеттерді таңдау арқылы «Шуақты күн» жасау.(парта үстіне қабілеттер көрсетілген кесінді қағаздармен). (сарапшылар тобы сөйлегенде слайдты көрсетіңіз)

Ал енді, психологтардың көзқарасы бойынша табысты адам үшін қажетті 5 қабілетті тыңдаңыздар:

1. Амбициялы адамдар.

Олар өздерін үздік санатында сезінеді. Олар шешімдердің дұрыстығына еш күмәнданбайды, өз қабілеттерін дамытады. Сіз өзіңізді жақсы жаққа өзгерте алатыныңызды білуіңіз керек.

2. Батыл адамдар.

Ол адамдардың көпшілігінде кездесетін қорқынышты жеңу үшін жұмыс істейді. Сіздің жетістіктеріңіздің ең ірі екі жауы - қорқыныш пен күмән. Қорқыныш пен күмәнді жою - табысқа жетудің кілті.

3. Олар өздеріне және жұмысына сенеді.

Әр салада табысты адамдар жұмыс істейді, олар өз жұмыстарына толығымен жауап береді. Олар өздеріне сенеді; олар өз компанияларына сенеді; олар өз өнімдері мен қызметтеріне сенеді; олар өз клиенттеріне сенеді; Олар өте үлкен сенімге ие.

4. Олар кәсіби.

Олар үнемі оқып, жетілетіндіктен кез-келген бизнесте кәсіби болып табылады. Олар өмір бойғы шәкірттер. Кәсіпқойлар ешқашан жаңа нәрселерді

үйренуді тоқтатпайды. Олар кез-келген жағдайға дайындалады, әрбір іскерлік кездесулер алдында сұрақтарды қарастырады.

5. Олар жауапты.

Олар өздерін жеке қызмет көрсету корпорациясының президенті деп санайды. Ең үлкен қателік - өзімізден басқа біреуге жұмыс істейтінімізді ойлау. Сіз өзі өміріңіздің президенті деп ойлаңыз.

- Сонымен қатар олар айтады. Әр адам өзіне қажетті деп санаса, өз қалауынша сол қасиеттерді дамытады.

Бір ұлы адам былай деген:

« Табыс 1% сәттіліктен, 99% екпінді еңбекпен келеді».

- Табысты адамдарда мынадай ұран бар:

Жеңімпаз сол – егер құлдыраулардан бір рет артық көтерілген адам.

Бұл сөздерді қалай түсінесіз?

(Табысқа жету жолында өзіңіздің күшіңізге, сеніміңізге сену маңызды)

- Ең бастысын есте сақтаңыз: қателесуден қорықпа. Есіңізде болсын: ештеңе жасамаған адам ғана қателіктер жасамайды.

Дербес ойға шому әдісі:

- Балалар, бірнеше секунд көзімізді алақандарымызбен жабайық және қандай қасиеттермен табысты болу керектігі туралы мұқият ойланып көрейік.

- Табысты тұлға - мақсатшыл адам.

- табысты болу үшін, мен сіздерге көбелек формасында «табысқа қарай тоғыз қадам» жадынамасын таратамын.

1. Өзінді жолы болмаушы адам болғыңыз келмейтінін айтыңыз.

2. Нақты мақсаттарды белгілеп, іс-қимыл жоспарын жасап, алға қарай жылжуды бастаңыз.

3. Уақыт жоқ деп шағымданбаңыз.

4. Бәрі де ойдағыдай екеніне өзіңізді бейімдеңіз ...

5. Қателеріңізді талдап, олардан сабақ алыңыз.

6. Нәтижелерге қол жеткізу сәтінде ғана емес, жұмыс барысында, қиындықтарды жеңуде қанағат алуды үйреніңіз.

7. Өзіңе сеніңіз.

8. Өзіңізді шабыттандырыңыз.

9. Сіздің табыстарыңыз бен достарыңыздың жетістіктеріне шын жүректен қуаныңыз.

- Көбелектерге өз арманыңызды жазыңыз. Және ол міндетті түрде орындалсын!

- Сіздермен сөйлескенім бір ғанибет болды. Әрқайсыңыз қазір табысты болды, ал болашақта түрлі іс-шараларға биік деңгейге жетеді деп үміттенемін! Мен сіздерге сенемін! Есіңізде болсын, бәрі сіздің қолыңызда!

Сынып сағаты «Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобасының жеңімпаздары туралы бейнероликті тамашалаумен аяқталады.

Мектеп сайтында

Қазіргі уақытта адам іс әрекетінің барлық салаларына компьютерлік технология батыл енуде. Оқу үрдісінде компьютерді пайдалану дәстүрге

айналды. Қоғамның қазіргі заман дәуіріндегі ғылыми-техникалық прогрестің дамуына байланысты адам өмірі эволюциялық дамудың жаңа кезеңіне шықты.

Дүниежүзілік өрмекші торы бұл - миллиондаған мәтін, аудио, бейне жазбалардың қол жетімді қоры. Интернеттің артықшылығы – қазіргі заман талабына сай адамдардың мәлімет алмасуына, қарым-қатынасына ақпараттық-коммуникативтік қызмет көрсете алуында.

Интернет желісінен мектептің сайты ашып оған «100 жаңа есім» жобасының жеңімпаздарымен жүргізілген жұмыстар жөнінде ақпараттарды салып отыру керек.

- Жоба жеңімпазымен өткізілген іс-шаралар.

Кәсіптік насихат және жарнама.

- Білім ошақтары мен кәсіпорындарға экскурсиялар
- Белгілі мамандықтар бойынша шебер мамандармен кездесулер.
- Оқыту фильмдері
- БАҚ арқылы ақпарат беру
- Мамандықтар «көрмелері»

Бұл ақпараттық мәдениетті сақтай отырып, бірнеше мақсатта жүргізіледі:

1. Өнегелі өмірімен таныстыру.
2. Патриоттық тәрбие беру.
3. Кәсіптік бағдар беру.
4. Ата-аналарға көмек беру.

Мектептің тәрбие беру жұмысына мектеп әкімшілігімен бірге психологтар, әлеуметтік-педагогтар, сынып жетекшілері, тәлімгерлер, мектеп инспекторлары, ата-аналар қауымдастығы бірігіп атсалысуы қажет.

Олардың бірігіп қатысуымен «Бала және оның құқығы», «Құқық марафоны», «Бала және Заң талаптары», «Мен және менің құқығым» тақырыптарымен дөңгелек үстелдер, семинарлар, әкелер кеңесін, мамандармен кездесулер ұйымдастыруға болады. Осының нәтижесінде девиантты мінез-құлықтың алдын-алу жұмыстарын жүргіземіз. Оқу жылының басында педагогикалық ұжымның кеңесімен оқушыларды төмендегідей топтарға бөлеміз:

- Жеке басымен басқа оқушыларға үлгі болатын, яғни, көшбасшылар тобы;
- Оқу үлгірімі жақсы, тәртіпті оқушылар яғни, белсенділер тобы;
- Сынып жетекшісінің бақылауын қажет ететін, яғни, үнемі назарға алынатын оқушылар тобы;
- Құқық бұзушылыққа бейім болуы ықтимал оқушылар тобына жіктелді.

Кез келген адам табысты болғысы келеді. Және бәсекеге қабілетті болудан да бас тартпайды. Сонда табыс пен бәсекеге қабілеттілік дегеніміз не? Оны қалай жасауға болады?

Президент жаңғыру табысты болу үшін әрбір азамат өз еліне пайдалы болу керек деп есептейді. Президент табыс туралы тағы былай деген: -Менің ойымша, табысқа жету үшін алдымен мақсат қою керек. Содан соң мақсатқа

жететін жоспар болу керек. Содан кейін қадамдар жасап, табысқа жетесің. Зор табысқа жеткен кез-келген адам бәсекеге қабілетті бола алады. Бәсекеге қабілеттілік дегеніміз – басқа ірі компаниялармен дәрежеңнің тең болуы. Немесе басқа адамдармен бірдей қабілетке ие болуың керек. Басқаша айтар болсақ, сенің қолыңда сені көрсететін затың немесе билігің болуы керек.

Қорыта келе, қазақтандықтардың барлығы бәсекеге қабілетті болу керек. Елімізде бұған лайықты жағдайлар жасалған.

Қорытынды

Тәуелсіздік жылдарында заманауи Қазақстанның дамуына белгілі бір үлес қосқан нақты адамдарды мысалға алып, олардың табысқа жету идеясын, меритократия қағидаларын, бәсекеге қабілеттілігін, прагматизм мен білімнің салтанат құруына құштарлығын танымал ету және ақпараттық қолдау арқылы қоғамдық сананы жаңғырту «Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобасының негізгі мақсаты болып табылады.

Бұл өмір жолы еліктеуге үлгі болатын замандастар тарихы, олардың өзін-өзі дамытуға және өзін-өзі тәрбиелеуге үнемі ұмтылуы болмысындағы ерекшеліктері болып табылады.

Қоғамдық санадағы өзгерістер дереу өзгермейді, ол бірте-бірте, сатылап өзгереді. Бірінші кезеңде қоғамды табыс тарихымен, жаңа идеалдармен таныстыру міндеті тұр.

Болашаққа қатысты осы жаңа көзқарастың арқасында қоғам бұл жаңа көзқарастарды қабылдайды және қосылады немесе қабылдамайды. Бұл жағдай негізінен жаңа көзқарастың қаншалықты түсінікті және тартымды ұсынылғанына байланысты болады.

Екінші кезеңнің негізгі мақсаты- сананың жаңа моделін нығайту болып табылады, ал кейінгі кезеңдерде қоғам белсенді қызығушылық танытып, оны қорғай отырып, жаңаша көзқарас танытады. Ол болашақта болатын жағдай. Осылайша, қоғамдық сананы жаңғырту - бұл бір жылдық міндет емес, ол зор еңбекті талап ететін, бірнеше кезеңнен өтуді қажет ететін жұмыс.

Бұл, ең алдымен, ұлттың рухани-адамгершілік жандануына, білім беру ұйымдарының оқу мен тәрбие үрдісін ізгілендіруге байланысты. Бүгінгі таңда Қазақстанда білім алушыларды оқыту жүйесін жетілдіру бойынша ауқымды жұмыстар жүргізілуде. Алайда, жалпы білім беру ұйымдары шешуді талап ететін бірқатар өзекті мәселелер бар.

«100 жаңа есім» жобасының қаһармандары өнегесімен білім алушыларды тәрбиелеу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарды қолдану білім беру процесінде көмектеседі:

- білім беру үрдісінде тәрбие компоненттерін Мемлекет басшысы Н.Ә.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласында анықталған қоғамдық сананы жаңғыртудың алты бағытына сәйкес келтіру;

- Мемлекет басшысының «Ұлы Даланың жеті қыры» тұжырымдамалық мақаласында белгіленген бағыттарды тәрбие жұмысында жүргізу;

- білім беру аясындағы инклюзивтік мәдениет;

- балалар қоғамдық ұйымдарының, мектеп оқушыларының өзін-өзі басқару мен еріктілер қозғалысы, мектеп және ата-аналар қоғамдастығының өзара іс-қимылы;

- ғылыми-зерттеу және өндірістік-технологиялық ортада жас буынды оқытудың жаңа сапасы тұрғысынан интеграциялау.

Білім алушылардың салауатты өмір салтын қалыптастыру бойынша тәрбие жұмысын жетілдіру: кәмелетке толмағандар арасында құқық бұзушылықты азайту; суицид жасау, алкоголь, темекі және есірткі пайдалану жағдайларын қысқарту; сонымен қатар ерте жыныстық қатынасқа түсу; әртүрлі бағыттардағы діни ошақтардың белең алуына кедергі болу.

Бұдан басқа көрнекті тұлғалармен кездесулер, табысты адамдардың дәрістері сияқты жоспарланған іс-шаралар білім алушылардың болашақ мамандықты саналы түрде таңдауына жол ашады. Бұл заманауи балалар үшін өте маңызды: олар өздерінің біліміне, қабілеттеріне, қызығушылықтарына ғана сүйенбей, сонымен бірге өздері өмір сүрген қоғамға, өмірде дұрыс жол таңдап табысқа қол жеткізген адамдарға еліктеп өмір сүреді. Бұл оқушыларға табысты адамдардан ізін басып, мамандықты дұрыс таңдау жасауға көмектеседі.

«100 жаңа есім» жобасының жеңімпаздары тәрбиенің негізгі Тұжырымдамалық 8 бағытын іске асыру шеңберінде үйлесімді жастар тәрбиесіне белсенді түрде атсалысады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. <http://100esim.el.kz/ru/result>
2. <http://vecher.kz/incity/umnyj-gorod-timur-i-ego-komanda>
3. <https://netsport.kz/g468634-shahmaty-shahmatnye-chasy?yclid=1233108057727196458>
4. <https://docsportal.net/4037151/>
5. <https://45minut.biz/?cat=213196891>
6. <http://fb.ru/article/188484/hend-meyd---chto-eto-takoe-hend-meyd-idei>
7. <https://www.metod-kopilka.ru/fizika-bizdi-mirimizde-81635.html>

«100 жаңа есім» жобасының жеңімпаздарының тарихын пән сабақтарында қолдану жолдары

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-сыныбындағы «Жаратылыстану» оқу пәнінің «Ғалам. Жер. Адам» бөлімінің «Материктер мен мұхиттар» бөлімшесінде 5.2.6.1 - материктер мен дүние бөліктерін игеру және зерттеу тарихын сипаттау; 6.2.6.1 - жоспар бойынша материктер мен олардың физикалық-географиялық аймақтарының табиғат ерекшеліктерін анықтау мақсаттарын жүзеге асыру барысында бір жыл ішінде 4 құрлықты, 22 елді аралап шыққан алғашқы қазақстандық саяхатшы – Сағымбаев Мағжан Талапұлының саяхаты туралы деректерді қолдануды ұсынамыз.

Мағжан Талапұлы велосипедпен Жер шарын аралаған кезінде болған Қазақстан, Өзбекстан, Түрікменстан, Иран, Азербайджан, Грузия, Түркия, Болгария, Сербия, Венгрия, Австрия, Германия, Швейцария, Франция, Испания, Колумбия, Эквадор, Австралия, Таиланд, Камбоджа, Лаос, Қытай елдерінің зерттелу тарихы және олардың табиғат ерекшеліктерін анықтау жұмыстарын жүргізуге болады.

7-9-сыныптардың «География» оқу пәнінің «Литосфера», «Атмосфера», «Гидросфера», «Биосфера» және басқа бөлімдерін оқу барысында Мағжанның Оңтүстік Америкадағы Анд тауының биік нүктесі Аконкагуа шыңына (6962 м.), Еуропадағы Эльбрус (5642 м.) шыңына шыққан, Оңтүстік полюстің 217 километр қашықтықты шаңғымен аралап, Антарктиданың Винсон шыңына (4892 м.) шыққан саяхаттары туралы деректерді қолдану арқылы білім алушыларды салауатты өмір салтына тәрбиелеуді жүзеге асыруға болады.

«Елдердің экономикалық географиялық жағдайы» тақырыбының 7.6.1.6 - қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің географиялық, экономикалық-географиялық жағдайын жақсарту жөнінде ұсыныс жасау мақсатын жүзеге асыру барысында Пошқаев Әбдібек Үйтекбайұлының туған жері Жуалы ауданындағы ірімшік зауытына жаңа қондырғылар мен құрал-саймандар орнатып, қайта қалпына келтіргенін мысал ретінде алуды ұсынамыз. Білім алушылар зауыттың қуаттылығының артуы, отандық өнім сапасының жоғарылауы себептеріне мысалдар келтіре отырып жергілікті жердің, өлкенің экономикалық жағдайын жақсарту жолдарын ұсынады. Әбдібек Үйтекбайұлы өз тәжірибесінде шикізат жетіспеушілігіне тап болады, бұл проблемадан шығу жолдарын іздестіру арқылы да сабақтың мақсатына жетуге болады, яғни аймақтағы мал басын арттыру бағытындағы жобаларды іске асыру, ауыл халқының жеке меншігіндегі малдардың сүтін қабылдау, еңбек өнімділігін арттыру үшін кәсіпорынның кәсіби мамандармен және тың технологиялармен қамтамасыз етілуі тәрізді ұсыныстар жасауға болады.

«География» оқу пәнінің «Зерттеу және зерттеушілер» бөлімшесінде басқа зерттеушілермен қатар Рафикова Хадичахан Сабиржановнаның есімін және оның жасыл технологиялар категориясына кіретін мұнай өңдеуге

арналған бәсекеге қабілетті технологияларды құрудың негізі болып табылатын еңбегін атап өту қажет.

«Өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау» тақырыбында білім алушылар өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау қажеттілігін дәлелдеумен және қорғау жолдарын ұсынуден қатар, туған жерге деген құштарлықтың нәтижесінде омарта шаруашылығын дамытып отырған жас кәсіпкер Анатолий Добровольцевтің еңбегімен таныстыру ұсынылады.

5-6-сыныптарға арналған «Музыка» пәнінің «Күй құдыреті», «Музыка тілі – достық тілі», «Классикалық музыканың үздік туындылары», «Заманауи музыка мәдениеті» бөлімдерінде Жүдебаев Арман Әділханұлының жетістіктерімен, ол бас дирижері болған Құрманғазы атындағы Қазақтың мемлекеттік академиялық халық аспаптар оркестрінің репертуарымен таныстыру арқылы қазақтың дәстүрлі музыкасы негізінде білім алушылардың музыкалық мәдениеттілігін қалыптастыруға және шығармашылық қабілетін дамытуға болады.

Мазмұны

Кіріспе	3
1 «100 жаңа есім» жобасы шеңберінде жетістіктерімен танымал болған қазақстандықтар.....	5
2 «100 жаңа есім» жобасы қаһармандарының өнегесімен оқушыларға тәрбие беру бойынша әдістемелік ұсыныстар.....	30
Қорытынды.....	67
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі.....	69
Қосымша.....	70

Введение

Проект «100 новых лиц Казахстана» - это отражение жизни реальных людей со всех уголков Казахстана. Президент Н.Назарбаев в своей программной статье «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания» предложил обратить внимание общественности на историю наших современников и создать новую мультимедийную площадку, на которой каждый сможет ознакомиться с ними.

Подобная практика в мире существует давно. Реализация такого рода проектов, направленных на популяризацию положительных образов среди широких масс населения, активно используется рядом зарубежных стран. Это, например, австралийский проект The 100 leaders, российские «58 молодых и успешных» и «Рейтинг успешных молодых предпринимателей» и другие.

Целью проекта «100 новых лиц Казахстана» является продвижение идей успешности, конкурентоспособности, прагматизма и культа знаний на примерах конкретных историй людей, внесших за годы независимости значительный вклад в развитие Казахстана.

Данный проект представил Казахстану выдающихся лиц различных сфер деятельности. Это певцы, композиторы, спортсмены, ученые, журналисты и другие профессионалы в своем деле, достигшие успеха и признания уже в период Независимости.

В каждом регионе Казахстана есть свои успешные люди, чьи истории жизни могут стать стимулом к повышению уверенности в своих силах и мотивацией к активной деятельности.

Изучение достижений героев проекта «100 новых лиц Казахстана» в рамках школьной программы расширяет возможности успешного духовно — нравственного воспитания обучающихся. Их подвиг заставит обучающихся задуматься о таких понятиях, как честь, достоинство, самопожертвование ради других, пополнят знания о героических страницах нашей истории, что способствует формированию патриотического сознания.

Данный проект способствует:

- воспитанию у обучающихся на примере подвигов героев проекта качеств личности гражданина - патриота Родины, способного встать на защиту государственных интересов;
- формированию позитивного и привлекательного для современного обучающегося образа активного гражданина и патриота;
- сохранению и развитию у обучающихся чувства гордости за свою страну, за ее исторические и современные достижения, за подвиги своих выдающихся соотечественников – наших современников.

Задача учителя, воспитывая лидеров будущего в быстро меняющемся мире, ориентировать подрастающее поколение на конкретных людей, популяризировать выдающихся современников общенациональных и региональных проектов.

Авторами разработаны методические рекомендации по воспитанию обучающихся на примере казахстанцев, достигших успеха и признания в рамках проекта «100 новых лиц».

В методических разработках представлены рекомендации по использованию материалов о современных открытиях и изобретениях казахстанских ученых, выдающихся достижениях победителей проекта в области бизнеса, культуры, медицины и спорта при изучении отдельных тем учебных предметов, а также при организации внеклассной работы с обучающимися общеобразовательных школ. В стратегии проекта «100 новых лиц Казахстана» прослеживается активная пропаганда образования, знаний, постоянного самосовершенствования и формирования здорового образа жизни.

1 Казахстанцы, достигшие успеха и признания в рамках проекта «100 новых лиц»

Современную систему образования Казахстана характеризует нацеленность на устойчивую конкурентоспособность, развитие нововведений. Ядром модернизации воспитания в организациях образования становятся интегральные личностные ценности проектов Программы «Рухани жаңғыру».

В контексте школьного воспитания проекты выполняют определенные цели и задачи, позволяют увидеть новые грани человека как уникальной и неповторимой индивидуальности, готовой взять на себя ответственность за направляемое им самим развитие общества.

Проект «100 новых лиц Казахстана» о живых историях тех, кто свой ум, талант, трудолюбие вкладывает в процветание нашей Родины. Это современники наших школьников, олицетворяющие Казахстан, способные превращать свою жизнедеятельность в предмет практического преобразования, иницилирующего творческую самореализацию. Задача учителя, воспитывая лидеров будущего в быстро меняющемся мире, ориентировать подрастающее поколение на этих конкретных людей, популяризировать выдающихся современников общенациональных и региональных проектов.

Кроме того, Проект «100 новых лиц Казахстана» создает условия для формирования в выпускниках школ, качеств, достойных XXI века, комплексно представленных в 6 основных направлениях духовной модернизации как конкурентоспособность, прагматизм, национальная идентичность, культ знания, эволюционное развитие, открытость сознания.

Компонентами конкурентоспособности выступают:

- самообразование как умение ставить цели, определять средства и способы их достижения, понимать смысл поставленной задачи, анализировать и оценивать собственную деятельность, расставлять смысловые акценты; быть восприимчивым к окружающей действительности, критичным и самокритичным в оценке собственных действий и поступков окружающих; осуществлять сознательный выбор и нести за него ответственность; использовать имеющиеся и вырабатывать новые приемы внутреннего стимулирования самообразовательной деятельности, создавать на этой основе действенный инструментальный самовоздействия и самоподдержки; расширять личностные образовательные интересы и потребности;

- инициативность как внутренняя активность, по-разному проявляющаяся в различных сферах и видах деятельности, но всегда стимулирующая и развивающая необходимые для любой деятельности свойства: целеустремленность, самостоятельность, ответственность, настойчивость и т.п.;

- самостоятельность как умение поставить определенную цель, настойчиво добиваться ее выполнения собственными силами, ответственно относиться к своей деятельности, действовать при этом сознательно и инициативно не только в знакомой обстановке, но и в новых условиях, требующих принятия нестандартных решений;

- социальная ответственность как сознательность и идейная зрелость человека как личности; готовность отвечать за свои действия и поступки; выраженное стремление к созидательной общественно-полезной деятельности и принесению общественной пользы;

- гибкость как способность к многоуровневому познанию и всестороннему пониманию.

Компоненты прагматизма это:

- практичность, т.е. умение просто решать сложные проблемы, способность хорошо разбираться в практических, жизненных делах, уметь решать бытовые задачи, проявлять разумную инициативность и деловитость, предпочитая в своей деятельности то, что даёт реальные результаты;

- деловитость как способность проявлять рационально организованную активность, четко ориентированную на интересы дела; проявлять деловой стиль, деловую хватку, толковость, умелость и предприимчивость в работе;

- предприимчивость – умение самостоятельно действовать, идти на риск, быстро находить нужные и оптимальные решения.

Национальная идентичность включает:

- национальное достоинство как чувство гордости за свой народ, любовь к своей культуре и истории, ответственность за настоящее и будущее своей нации, способность представлять свою нацию перед другими народами;

- толерантность – настроенность на понимание и диалог с другим, признание и уважение его права на отличие;

- активную солидарность как моральную ценность и действия, основанные на единомыслии, общности интересов и совместной ответственности.

Культ знаний (ментальная ценность казахстанцев) характеризуется:

- грамотностью как не только умением находить необходимые сведения, но и способностью ориентироваться в бесконечном информационном потоке, анализировать и синтезировать полученные знания, извлекая пользу и применяя их на практике;

- функциональной грамотностью – способностью человека решать стандартные и нестандартные жизненные задачи в различных сферах жизни и деятельности на основе приобретенных знаний, то есть социализацией личности;

- эрудированностью – способностью проявлять информационную осведомлённость, начитанность, упорядоченность и структурированность по широкому кругу знаний и глубокие знания в области своей жизнедеятельности, возникшие в результате образования, систематического изучения и осмысления различных литературных источников; иметь хорошую, ёмкую память;

- компетентностью – общекультурной компетентностью (диалоговая форма общения с окружающими людьми); социальной компетентностью (высокая информированность учащихся об основных идеях, понятиях, концепциях в предметных областях знаний); коммуникативной компетентностью (владение иностранными языками); информационной

компетентностью (интеллектуальные способности в самостоятельном приобретении новых знаний, средств и способов познавательной деятельности)

Целью эволюционного развития ученика является достижение той морально-этической платформы, которая заложена в программе «Рухани жаңғыру». Способствовать тому, чтобы школьники стали сопричастной единицей эволюционного процесса в Казахстане — профессиональный долг каждого учителя.

Эволюционное развитие – это:

- эволюционная адаптация – приспособление к изменяющимся условиям внешней среды;

- рост сознания – это активный процесс отражения происходящих в обществе изменений;

- осознанность в духовном воспитании – поиск всеобщих оснований человеческого достоинства, моральных выборов, норм как основного регулятора человеческих отношений.

Открытость сознания представлена критериями:

- готовность к переменам – это динамичное целостное состояние личности, внутренняя настроенность на определенное поведение, мобилизованность всех сил на активные и целесообразные действия в данный момент, на системном уровне – открытость инновационным изменениям;

- социализация личности (общественный опыт) – процесс формирования социальных качеств, свойств, ценностей, идеалов, норм и принципов социального поведения, овладения знаниями, умениями и навыками, благодаря которым человек становится дееспособным участником социальных связей, институтов и общностей, могущим реализовать свои способности и задатки, а общество обеспечивает самовозобновляемость своей жизни путем замещения новой генерацией старших поколений;

- собственный социальный опыт индивида - опыт участия человека в различных видах деятельности и межличностного взаимодействия при исполнении комплекса социальных ролей, наложивший отпечаток на понимание жизни и отношение к ее различным проявлениям, определивший содержание установок и знаний человека, уровень развития его умений и навыков.

С началом социально-экономических преобразований перед казахстанской молодежью встали новые задачи, решение которых требует от каждого молодого человека личностного миропонимания и следование им в своей жизни.

1. Тренд «Блестящее, качественное образование» – национальный проект казахстанского общества. Образование – высшая ценность, приоритет мировоззренческих установок молодого поколения, это и мотивационная, и культурная составляющая социума, человеческий капитал, путь преодоления финансового и духовного кризиса.

2. Тренд «Креативная, мобильная личность» - успешная, динамичная, инновационная экономика Казахстана будет создана на основе воспитания

креативных, мобильных личностей, способных генерировать и реализовывать новые компетентностные идеи, умеющих находить и принимать нестандартные решения, имеющих желание к творческой самореализации внутренних ресурсов человека, воплощение их в жизнедеятельности.

3. Тренд «Конкурентоспособная, профессиональная личность» – стратегическая задача государства. Данный тренд предполагает воспитание людей новой формации нацеленных на достижение успеха. В условиях рыночных отношений – профессионал в определенной области, высококонкурентоспособная личность, четко определяющая цель деятельности, умеющая прогнозировать варианты, умеющая выбирать наиболее рациональный и нравственно оправданный путь, способствующий развитию профессиональной и жизненной карьеры.

4. Тренд «Высокая информационная культура» - современный уровень овладения новыми информационными технологиями, умение человека систематизировать, анализировать, перерабатывать колоссальную информационную базу, доступную человеку XXI века, использование ее данных в морально - этическом аспекте для личностного и профессионального роста.

5. Тренд «Четкая жизненная стратегия» - целостное и многоаспектное образование необходимых компонентов в выстраивании мировоззренческих ориентиров индивида, включающих в себя: жизненное целеполагание основных ориентиров, выстраивание определенной жизненной концепции человека, наличие конкретных ценностных ориентаций, готовность к преодолению жизненных коллизий и трудностей, желание извлекать уроки из временных неудач и проявлять инициативу, адекватно оценивать результаты и т.д.

6. Тренд «Высокая компетентность» – в содержание данного тренда включены следующие аспекты: проблемно-практический – адекватное понимание ситуации каждым человеком, постановка и выполнение целей, задач, норм в определенной профессиональной области; смылосодержательный - способность индивида содержательно реализовать жизненную стратегию, желание к непрерывному выявлению своих неограниченных возможностей для личностного роста; аксиологический - способность личности адекватно оценивать жизненные ситуации с точки зрения собственных и общезначимых ценностей.

7. Тренд «Личностный рост» – процесс внутренних изменений, самосовершенствования, преодоления конфликтов (внешних, внутренних), выявление личностного потенциала, не имеющего логического завершения, реализация обозначенных задач.

В связи с этим представляется, что об историях успеха и признания казахстанцев в рамках проекта «100 новых лиц», демонстрирующих оптимальные физические, интеллектуальные, профессиональные возможности, важно говорить в контексте основных направлений духовной модернизации [1].

Тренд	История Успеха
<p>1. «Блестящее, качественное образование»</p> 	<p>Ернур Рысмагамбетов 1986 года рождения (Жезказган). Физик, тренер, преподаватель, руководитель Бюро МФЦА.</p> <p>Ернур сам, будучи учеником 11 класса, получил приглашение на учебу в Кембриджский университет. Был обладателем золотой и серебряной медалей международных олимпиад по физике (IPhO) - Бали, Индонезия, 2002 г и Тайпей, Тайвань 2003 г; четырехкратным призёром республиканской олимпиады по физике 2000-2004 год и абсолютным чемпионом республиканской олимпиады школьников в 2003 году.</p> <p>В 2007 году окончил Калифорнийский Технологический Институт по специальности «Бизнес, Экономика и Менеджмент», учился по программе обмена студентами в Университете Колледж Лондона. Летом 2006 г. проходил стажировку в Инвестиционном Банке «JP Morgan Chase» г. Нью-Йорка. С 2007 года по 2009 год работал аналитиком и начальником отдела структурированных финансовых инструментов в финансово-аналитической корпорации Wilshire Associates.</p> <p>За 5 лет выступления в качестве тренера подготовил учеников Национальной Сборной РК, выигравших 24 медали из 25 возможных, из которых 6 - золотых, 15 - серебряных, и 3 бронзовых.</p>
	<p>Есенов Куат - выпускник школы-лицея №8 для одаренных детей г. Павлодара. Серебряный призер Международной математической олимпиады 2002 года (г. Глазго, Шотландия), победитель 2003 года (г. Токио, Япония) и 2004 года (г. Афины, Греция). Выпускник Технологического института (Массачусетс, США). Доктор PHD, сотрудник компании Google (Калифорния, США). Это все про Есенова Куата.</p> <p>Куат Есенов, названный Президентом Казахстана «золотым мальчиком» и попавший в Книгу рекордов Гиннеса как самый титулованный школьник планеты, с 9 по 11 класс завоевал шесть золотых, одну серебряную и одну бронзовую медали на международных олимпиадах по математике. Благодаря Ганелину гимн Казахстана 30 раз торжественно звучал в 11 странах мира.</p> <p>Его способности проявились очень рано, в три года мальчик научился читать. Все предметы в школе ему давались легко, а математическим талантом, утверждал его учитель Давид Ганелин, он одарен от природы.</p>
	<p>Калыкова Саида Турарбековна - солист Государственной Академической филармонии г. Астаны, обладатель премии «Жан шуак» за вклад в развитие культуры Республики Казахстан.</p> <p>Саида с детства была необычным ребенком. В шесть лет, когда она пошла в первый класс, не предупредив родителей самостоятельно записалась к музыкальному педагогу. Быстро освоив нотную грамоту, она начала учиться игре на фортепьяно. Но в 1994 году после перенесенной операции, круглая отличница в школе и музыкальной школе, девочка со стопроцентным зрением и абсолютным слухом перестала видеть. Тем не менее, Саида и дальше продолжала заниматься музыкой и обучением в общеобразовательной школе. В 12 лет она дает свой первый музыкальный концерт. А в 15 лет делает свои первые наброски музыкальных произведений.</p> <p>После окончания школы Саида поступает в Уральский музыкальный колледж. С отличием окончив музыкальный колледж в Уральске, Саида поступает в Национальный университет искусств.</p> <p>На втором курсе университета она едет на мастер-класс в итальянский</p>

	<p>город Киоджи. По программе школы она участвует в конкурсе в Сан-Бартоломео. И там занимает второе место. После конкурса ректор румынской консерватории и приглашает ее к участию в закрытом конкурсе. Это был конкурс пианистов-композиторов, где исполняются произведения собственного сочинения. На сегодняшний день у Саиды 15-20 собственных произведений.</p> <p>На последнем курсе КазНУИ, она получает грант на стажировку в Италии, проходит обучение итальянскому языку. А потом в 2011 году Саида становится обладателем республиканской стипендии «Болашак». Далее по приглашению самого ректора поступает в консерваторию им. Л. Керубини во Флоренции, в магистратуру старейшего музыкального вуза.</p> <p>Талантливая девушка блестяще защищает две научные работы на итальянском языке по Бетховену и Дебюсси и с особым отличием «Laude» заканчивает магистратуру, получив степень Академика музыки.</p> <p>Сегодня Саида дает сольные концерты как в Казахстане, так и в России и Италии.</p> <p>Саида владеет в совершенстве казахским, русским, английским, итальянским языками, а испанский и французский знает на разговорном уровне. Она активно участвует в общественной жизни страны и в благотворительных концертах по всему миру.</p>
<p>2. «Креативная, мобильная личность»</p> 	<p>Чернуцкий Максим – Павлодарская обл. Патриот, общественно-политический деятель, меценат, бизнесмен. С 2011 г. – работник угольной промышленности.</p> <p>«Своим главным достижением считаю приобретение за собственные средства инвалидного кресла нуждающемуся молодому парню с диагнозом ДЦП. Радость в глазах этого парня- самое яркое, что мне запомнилось за весь 2016 год».</p> <p>Участник различных Республиканских форумов и конференций, обладатель множества грамот, благодарственных писем. В декабрь 2014 года реализовал народно-патриотический проект «Халық Таспасы- Народная Лента». За свои средства подарил гражданам РК более 25 000 народных лент.</p> <p>Май 2017- автор проекта «TILKHAN ATA» в рамках проекта ZhasProject – полиязычного образовательного проекта, основной задачей которого является развитие и популяризация идеи «Триединство языков» в Республике Казахстан.</p>
	<p>Сергей Ан - Основатель национального стиля NOMAD MMA, тренер. Сергей создал свой стиль смешанных единоборств, который признали в 12 странах Мира, 29 лет занимается тренерской деятельностью, занимается общественной деятельностью.</p> <p>«Мы двенадцать лет вынашивали правила. У нас очень много разновидностей восточных единоборств, которые пришли из других стран. А нам хотелось иметь свой собственный, казахстанский, вид, который мог бы конкурировать с другими видами. Сейчас Номад признали в Корее, в Китае, в мире. Теперь наша задача - расширить территории и привлечь побольше людей для занятий этим видом. Если на первых соревнованиях участников было человек 100 с чем-то, и зрителей собиралось, может быть, 150 – 200, то сейчас собирается до 600 участников, и зрителей – полторы – две тысячи, залы заполнены. Это говорит о растущей популярности вида», - рассказывает Сергей.</p> <p>Помимо основного занятия Сергей с единомышленниками совместно с исполнительными органами были проделаны работы по восстановлению</p>

	<p>парков, построены скверы, спортивные и дворовые площадки, футбольные поля. Были построены новые детские сады и восстановлены старые.</p>
	<p>Маулен Бектурганов - основатель компании MBionics. Разработал и создал первый в Казахстане бионический протез руки. Данный протез предназначен для инвалидов III группы, улучшает их образ жизни. Протез максимально повторяет функционал руки человека. Маулен совершает прорыв в казахстанской науке, который помогает соотечественникам вернуться к полноценной жизни, не выезжая за пределы родины.</p> <p>В 2015 году, обучаясь в Международном университете информационных технологий по специальности вычислительная техника и программное обеспечение, Маулен впервые увидел устройство, дающее возможность человеку взаимодействовать с техникой посредством импульсов мышц, другими словами силой мысли. Он решил сделать бионический протез руки, которым можно было бы управлять с помощью импульсов мышц.</p> <p>Сначала в рамках дипломной работы Маулен сделал прототип протеза, который повторял движения его собственной руки. Далее осенью 2016 года Маулен шагнул вперед в своем деле и сделал второй прототип, который больше подходил под протез руки. Следом изобрел и третью, уже рабочую версию, который по системе управления был схож со вторым прототипом.</p> <p>В апреле 2017 года Маулен наконец-то сделал четвертую рабочую версию бионического протеза, который был успешно установлен и протестирован на практике.</p> <p>После этого Маулен основал свою компанию MBionics, где он с коллегами занимается разработкой новых версий бионических протезов. В планах наладить отечественное производство бионических протезов, экспортировать их за рубеж, осилить как можно больше изобретений для людей с ограниченными возможностями.</p>
	<p>Санжар Мырзагалым – изобретатель</p> <p>В 2014 году Санжар Мырзагалым и его друзья-сокурсники начали работать над технологией EcoSocket – розеткой, которая позволяет экономить электроэнергию. Этот стартап вошел в топ-10 лучших на Echelon Asia Summit 2015 – крупнейшей технологической конференции для разработчиков из Центральной и Юго-Восточной Азии. Сейчас Мырзагалым, несмотря на юный возраст, занимает одну из крупных должностей в Microsoft Kazakhstan.</p> <p>Разработка позволяет любую площадь, в независимости от количества квадратных метров, типа и года постройки превратить в так называемый умный дом. Достаточно лишь в магазине бытовой техники купить EcoSocket. По проекту молодых новаторов одно такое устройство можно подключить к одной единице техники, но разработчики рассказывают, что в их практике уже были случаи, когда самые изобретательные пользователи вставляли в Экосокет тройник или удлинитель и, таким образом, включали сразу несколько приборов. И все они прекрасно управлялись со смартфона.</p> <p>Каждый пользователь системы может увидеть на своем смартфоне, энергопотребление приборов. Разработка также позволяет настроить индивидуальные параметры – то есть внести свой тариф в спец. настройки, и программа посчитает сколько денег вы тратите в данный момент впустую. Именно способность анализа превращает эту по сути Айти Разработку в Зеленый проект, направленный на сохранение</p>

	<p>окружающей среды.</p> <p>Асемгуль Уразаева – основатель компании USC Travel. Асемгуль Аликовна в 22 года стала основателем и учредителем ТОО «USC» в г. Атырау. Ее компания поставляет оборудование, спецодежду в нефтяные компании, с предоставлением транспортных услуг по перевозке инертных материалов. Также одно из направлений бизнеса реализует туристическая компания USC TRAVEL, которая предоставляет корпоративные туристические услуги, оформляет групповые туры для компаний (выставки и семинары), проект по проведению Международного Детского фестиваля творчества в ОАЭ, Летний детский лагерь с участием преподавателей из Канады и Великобритании в ОАЭ. Запущен проект по поддержке иностранных граждан: оформление рабочих разрешений, регистрация иностранных граждан. Асемгуль Аликовна в 2013 году была назначена на должность заместителя председателя РОО «Первый антикоррупционный Медиа центр» в Республике Казахстан. В 2015 году стала членом Ассоциации Психологов Казахстана и создала проект Академия Успеха по предоставлению консалтинговых услуг, проведению тренингов с участием тренеров Международного уровня по личностному развитию и семейных отношений. В 2016 году назначена на должность Президента Международной Ассоциации Женщин Центральной Азии, где проводятся работы по поддержке и защите прав женщин, помощь детям инвалидам. Реализованы программы по экологическим вопросам Атырауской области, мониторинга в области здравоохранения и совместно с прокуратурой была создана рабочая группа по переоборудованию пандусов и бордюров для комфортного перемещения инвалидов и детей с колясками. В 2017 году она стала соучредителем ТОО «Smart Delivery LTD», данная компания осуществляет деятельность в сфере разработки и предоставления услуг интернет порталов.</p>
	<p>Зарина Саутбаева — ученый — биомедик, преподаватель Назарбаев Университета, магистр биологии, обладательница гранта от Международной организации по борьбе с раком (UICC). Она является выпускницей Манчестерского Университета (University of Manchester), проходила стажировку в Швейцарии г. Базель и Гарвардской школе медицины в Бостоне, США.</p> <p>friendsmg.com задал ученому несколько вопросов и определил какие цели привели его к этой работе.</p> <p>Биомедицина — профессия весьма специфическая, чем вызвано желание стать последователем научного мира и кому вы обязаны выбором этой специальности?</p> <p>Так случилось, что я не выбирала биомедицину, скорее это она выбрала меня (смеется). Я с детства мечтала стать врачом, однако, при поступлении на учебу по программе «Болашак» оказалось, что этой специальности нет в списке для обучения за границей, но есть смежная и не менее важная – биомедицина. Я рада, что решилась и выбрала этот путь. Поскольку наука в Казахстане активно развивается, мне импонировала мысль, что я могу быть одной из тех, кто будет стоять у истоков глобальных научных исследований.</p> <p>Другая приятная сторона биомедицины лично для меня состоит в том, что я стараюсь не просто вылечить больного пациента, а работаю над тем, чтобы предотвратить заболевания в корне. Чтобы человек не лечил то, что у него болит, а вообще не болел.</p> <p>Для меня как для преподавателя очень важно, чтобы мои студенты были</p>

	<p>конкурентоспособны, чтобы в будущем они смогли работать в достойной лаборатории. Я рада, что являюсь преподавателем первого курса, ведь именно на бакалавриате закладываются азы, которые понадобятся им на протяжении всей научной жизни (будь то умение правильно держать в руках дозатор или работать с клеточными культурами), - говорит Зарина. Что касается меня как ученого, то сейчас я работаю над проектом, связанным с диагностикой онкозаболеваний. И моя мечта связана с тем, чтобы мы научились выявлять рак как можно раньше. К сожалению, на данный момент человек узнает свой диагноз тогда, когда болезнь уже находится в прогрессирующей стадии. А если бы появилась возможность диагностировать ее на раннем этапе, могло бы быть гораздо больше шансов на положительный исход лечения и лучшее восприятие терапии организмом.</p>
<p>3. «Конкурентоспособная, профессиональная личность»</p> 	<p>Бахаргуль Толеген - коллекционер-этнограф, владелец единственного в Казахстане частного музея золотых и серебряных антикварных изделий тюркских народов, президент компании «Адеми-Ай Plus», производящей казахские национальные сувениры.</p> <p>Общий стаж работы Бахаргуль Толеген только в сувенирной отрасли 20 лет. Ещё в 2000 году основала компанию «Адеми - Ай Plus» по изготовлению и продаже национальных сувениров. Благодаря целеустремленности и многолетнему труду основателя и руководителя ТОО «Адеми - Ай Plus», а также слаженной работе профессиональной команды, продукция компании сейчас известна не только в Казахстане, но и за рубежом.</p> <p>С 2009 года Толеген Бахаргуль проводит ежегодно выставки «Ұлт жауһары» и «Жүрегімде Отаным» в Государственном музее искусств имени Кастеева (2009г.), в Центральном музее Республики Казахстан (город Алматы 2010г.) и Музее Первого президента Республики Казахстан (2014г.), Национальной библиотеке Республики Казахстан (2013г.), Государственном музее золота и драгоценных металлов (город Астана 2010г.), Национальный музей Республики Казахстан (город Астана 2015г.) В 2011 году по инициативе Бахаргуль Толеген открыт и сдан в эксплуатацию музей искусств «Адеми-Ай». В музее представлена коллекция свыше 1000 экспонатов коллекционера, искусствоведа, заслуженного деятеля культуры Республики Казахстан, президента компании Бахаргуль Толеген.</p>
	<p>Туркулов Беркин Кушербаевич. Среди достижений Берика Туркулова можно отметить следующие факты:</p> <p>С 2013 года и по настоящее время самостоятельно выполнил 400 операции и проассистировано более 800 операций на открытом сердце у детей с врожденными пороками сердца.</p> <p>Самый молодой детский кардиохирург, который оперирует новорожденных детей с врожденными пороками сердца.</p> <p>Проводил открытые операции на сердце у недоношенных детей с весом менее одного килограмма. Проводил совместные операции с коллегами из России, Италии, Кореи, Швейцарии в Центре перинатологии и детской кардиохирургии г. Алматы.</p> <p>Принимал непосредственное участие во внедрении у детей раннего возраста следующих операций: транспозиция магистральных сосудов, тотальный аномальный дренаж легочных вен, атрезия легочных артерий, функциональный единственный желудочек сердца, рабдомиома сердца, операция Фонтена, операция Росса, операция Росса-Кона, одномоментная</p>

	<p>радикальная коррекция перерыва дуги аорты в сочетании с ДМЖП срединным доступом у новорожденных.</p> <p>Беркин Торкулов не только квалифицированный врач, а также занимается научной деятельностью.</p> <p>В 2014 году защитил магистерскую диссертацию на тему: «Оптимизация кардиохирургической помощи детям с врожденными пороками сердца». Имеет публикации и доклады в международных журналах и сборниках конференций.</p>
	<p>Рафикова Хадичахан Сабиржановна- PhD, сениор-лектор Казахского национального исследовательского технического университета им. К.И. Сатпаева (КазННТУ) и Казахстанско-Британского технического университета (КБТУ).</p> <p>Разработала уникальный родий-иридиевый катализатор для нефти. Эта работа является основой для создания собственных конкурентоспособных технологий для переработки нефти, относясь также к категории зеленых технологий.</p> <p>Она начала серьезную научно-исследовательскую карьеру с поступления в докторантуру КБТУ в 2011 году, где стремилась не просто приобрести ученое звание, но в первую очередь внести вклад в развитие науки Казахстана. При этом сразу решила, что ее работа будет соответствовать требованиям «зеленой» химии, чтобы на каждом этапе научного процесса (от самой идеи, отбора веществ, проведения опытов до получения конечного продукта) не наносился вред окружающей среде.</p>
	<p>Тастанбеков Диас Бахытжанович. Спустя год после окончания магистратура по программе «Болашак» Диас устроился младшим научным сотрудником в исследовательский центр Назарбаев Университета – Nazarbayev University Research and Innovation System (NURIS), где занимался двумя видами полимеров: биоразлагаемыми для медицины и полупроводниковыми для солнечных батарей. Спустя 4 года он покидает NURIS и через год становится заведующим собственной лабораторией «Альтернативные полимерные материалы» в КБТУ, а после объединения КБТУ и КазННТУ (Политеха) лаборатория переходит во вновь образовавшийся университет – КазННТУ, где он работает и по сей день.</p> <p>Ещё во время работы младшим научным сотрудником Диас начинает заниматься собственными проектами: говорящая мусорная урна (проект даже занял 1-е место на первой Startup School Армана Сулейменова), видео-открытки, 3Д-печать на заказ, аэропоника (беспочвенное автоматизированное выращивание растений). С последним проектом Диас участвует в Startup Bolashak (1-ый сезон) и проигрывает. Участвует снова (2-ой сезон) и в 2016 году занимает 2-е место: получает грант на реализацию проекта и инвестиции от частных инвесторов. Сейчас проект реализуется в Алматы и Караганде. Сегодня Диас готовит заявку на свой самый крупный проект – биоразлагаемые импланты для остеосинтеза, которому планирует посвятить свою докторскую работу.</p>
	<p>Абдысагин Рахат-Би Толегенулы – юный композитор, пианист, лауреат международных конкурсов, автор более 100 музыкальных произведений. Репарка «самый юный» сопровождает Рахат-Би с самого начала творческого пути. Он – самый юный лауреат Госпремии «Дарын». Самый юный и единственный за всю историю независимого Казахстана деятель культуры, награжденный в 17-летнем возрасте почетным знаком «За заслуги в развитии культуры и искусства» Межпарламентской Ассамблеи СНГ.</p>

	<p>Он – единственный композитор из независимого Казахстана и самый юный, чьи творения вошли в копилку Всемирного фонда исполняемых произведений для фортепиано с оркестром «Discography» Университета Южного Иллинойса (США), где собраны шедевры мировой классики – от Баха, Гайдна, Моцарта до современных классиков. Рахат-Би – самый юный участник международных академий композиторов и исполнителей современной музыки: Impuls (Грац, 2013, 2015, 2017), ISA (Мюрццуслаг, 2015), KlangZeitMünster (Мюнстер, 2016), самый юный лектор ICTM 2015. Также он – разносторонне образованный интеллект, увлеченный исследователь-математик. В возрасте 14 лет им опубликованы научные труды «Математика и современная Музыка» (Алматы, 2013) и «Mathematics and Contemporary Music» (Almaty, 2013). Он автор уникального сборника творческих произведений «Грани гармонии» (Алматы, 2011).</p> <p>Сегодня его называют «Казахским Моцартом». Яркий вундеркинд, он уже в 12-летнем возрасте писал музыку.</p> <p>В легендарном издательском доме «Композитор» изданы партитуры симфонической картины Рахат-Би Абдысагина «God’s dwelling» («Жилище Бога») и «Over the vault of depth» («Над сводом глубины») для 8 исполнителей, г. Москва.</p> <p>В настоящее время Абдыгасин Рахат-Би является членом Жюри юношеского конкурса им. П. И. Чайковского, куда в разные годы входили более двухсот всемирно-известных музыкантов и педагогов из 24 стран мира.</p>
<p>4. <i>«Высокая информационная культура»</i></p> 	<p>Арман Сулейменов — г. Астана. Казахстанский Стив Джобс, выпускник Принстона и основатель стартапа «Collections» в Силиконовой Долине. Мастер в области саморазвития. Великолепный мотиватор.</p> <p>После окончания школы в 2005 году поступил в казахстанский филиал МГУ им. М. В. Ломоносова. После двух семестров в МГУ продолжил свою учебу в США, успешно сдав экзамены по программе «Болашак».</p> <p>В 2013 году, приобретя определенный багаж в теории и практике создания IT-стартапов, Арман вернулся на родину. Здесь он сразу начал с образовательных программ, передавая свои знания начинающим стартаперам. На базе Назарбаев Университета Арман создал курс «Искусство стартапа: от идеи до реализации за 4 недели», в рамках которого, помимо прослушивания лекций, выпускникам нужно было самостоятельно создать готовый проект. Еще через год, уже на базе Международного IT Университета при поддержке Green Apple он создал школу «Путь программиста», где готовил студентов к прохождению стажировки в международных компаниях Кремниевой долины.</p> <p>Первый свой проект — Being Beethoven — команда Zero To One Labs разработала осенью 2014-го, еще до основания самой компании. Это приложение, основанное на книге «Daily Rituals: How Artists Work» о ежедневных привычках успешных и известных людей, позволяет пользователю встроить их ритуалы в свой ежедневный график.</p> <p>В июне 2015 года Арман вместе со своими партнерами основал стартап-студию Zero To One Labs. Менее чем за год в портфолио компании появилось 8 продуктов, включая приложение Kelin.</p>

	<p>Тимур Рыспеков – ученик школы-лицея №28 им.М.Маметовой г.Алматы. Тимур является обладателем свыше 28 патентов и авторских прав в области физики, информатики, математики, изобретатель.</p> <p>Он победитель районных и городских этапов олимпиады по информатике за 2014-2016 учебные годы. В номинации «Инновации» Рыспеков Тимур получил Гран-при и Сертификат на сумму 100000 тенге. Тимур является победителем Microsoft DreamSpark 2015 и Евразийского этапа Skolkovo Startup Tur 2016 в Алматы. В июне 2016 года участвовал в крупнейшей в Восточной Европе инновационной конференции Startup Village в г.Москве. Одной из его последних разработок является создание робота для анализа окружающей среды, подобных которому в мире нет. Данный робот способен заменить метеостанции, станции для анализа экологии, оборудование по изучению аномалий и т.п., также может выполнять функции охранной системы, транслировать видеопоток в формате виртуальной реальности. Проект Тимура признан лучшей системой по анализу окружающей среды экспертами корпорации Microsoft, Малой Академии Наук Республики Казахстан и Казахстанской Федерации робототехники, AlmatyTechGarden.</p>
	<p>Нуржан Жолдыбалинов – IT-специалист, библиотекарь, маркетолог по информационным системам, Обладатель нагрудного знака «Кітапхана саласының үздігі».</p> <p>Когда в далеком, 1995 году в школу № 63 села Шар привезли 8-разрядный персональный компьютер «Корвет», одним из тех, кто первым сел работать и тайком между уроками приходил заниматься на нем – это был девятилетний Нуржан Жолдыбалинов. Детский интерес к компьютеру определил его профессию связать с информационными технологиями.</p> <p>Прошел все пути образования по выбранной профессии: в 2001 году поступил в Семипалатинский электротехнический колледж по профессии «Дежурный по станции». В 2004 году начинает учебу в этом же колледже по специальности «Программное обеспечение вычислительной техники и автоматизированных систем». В 2010 году закончил Семипалатинский государственный университет им. Шакарима по специальности «Вычислительная техника и программное обеспечение».</p> <p>Сегодня Нуржан Нурланович – заместитель руководителя по информационным ресурсам Национальной академической библиотеки Республики Казахстан г. Астаны (НАБ РК), один из самых молодых IT – специалистов, который принимал участие в разработке Казахстанской Национальной электронной библиотеки (КазНЭБ). Продолжает работать над созданием Единого каталога библиотек Казахстана на единой технологической платформе Казахстанской национальной электронной библиотеки (КазНЭБ) с созданием рабочего места: «Единая автоматизированная библиотечная информационная система КазНЭБ». Результатом будет являться Единый онлайн-каталог, Единая электронная полнотекстовая база данных, электронная доставка документов, корпоративная виртуальная справочная служба и другие.</p>
<p>5. «Четкая жизненная стратегия»</p>	<p>Баялышбаев Елдос Кайыркенулы – г. Талдыкорган. В результате травмы после ДТП лежал без движения один год, не мог поднять голову, двигать конечностями. Благодаря лечебной физкультуре, массажу и комплексу тренажерных упражнений Елдос встал на ноги, передвигается на ходунках, частично восстановлены функции нижних и верхних конечностей.</p> <p>Елдос ведет активную жизнедеятельность. В 2013 году начинает работать</p>

программистом в Обществе инвалидов «Ерлик» г. Талдыкорган. В 2014 году при поддержке акимата г. Талдыкорган им был открыт ОО «Спортивно реабилитационный центр инвалидов», который он возглавляет по настоящее время и оказывает поддержку лицам, имеющим затруднение в передвижении.

Получив в рамках Дорожной карты - 2020 в 2014 году грант на сумму 3 млн.тенге, он направил средства на изготовление специальных тренажеров. В центре с 2014 по 2016 годы прошли реабилитацию более – 260 человек. В 2016 г. по итогам конкурса «Startup Bolashak» Елдос занял второе место. Построил первый единственный специализированный пансионат для инвалидов на озере Алакол.

При поддержке Посольства Японии в Республике Казахстан по программе «Корни травы» Елдос выиграл грант на сумму 26 млн.тенге. В настоящее время с привлечением зарубежных экспертов специалисты центра прошли курсы квалификации по эксплуатации приобретенных реабилитационных тренажеров.

Жоламан Дина с 2007 года начала заниматься боксом в Жаксынской детско-юношеской спортивной школе под руководством тренера А.А. Высоцкого. В этом же году стала бронзовым призером областных соревнований в г. Кокшетау и бронзовым призером чемпионата Республики Казахстан среди молодежи.

Дина – чемпион Республики Казахстан 2008, 2013 года по боксу; обладательница хрустальной перчатки как лучший боксер молодежного турнира «Олимпийские надежды» в г. Челябинске; золотой медали и золотой перчатки турнира 2015 года, проходившего в г. Астана; серебряной медали в 2012 году в г. Атырау на Чемпионате Республики Казахстан; победитель Спартакиады РК в г. Кокшетау 2011 года; участница Чемпионатов Мира на острове Барбадос (2010), в КНДР (5 место, 2014); ей присвоены звание Мастера спорта РК по боксу (2011), Мастера спорта международного класса (2014)

В 2015 году вновь стала лучшей на международном турнире в г. Атырау. В 2016 году одержав победу на Чемпионате Республики Казахстан, получила возможность вновь участвовать на Чемпионате Мира по боксу среди женщин 2016 года в г. Астана. На данном Чемпионате Мира провела четыре боя и стала вторым чемпионом Мира по боксу среди женщин суверенного Казахстана, ей было присвоено звание Заслуженного мастера спорта РК. Является членом партии Нур Отан. Свободно владеет казахским, русским, английским языками.

Серик Есмагов - студент академии туризма и спорта, капитан молодежной сборной Казахстана по волейболу.

Он родился в 1998 году в Алматы. С раннего детства он начал активно заниматься спортом. Как и многие казахстанские мальчишки, мальчик увлекался единоборствами, особенно боксом. Постепенно пришли первые успехи, и наш герой попал в юношеский олимпийский резерв. Кроме того, Серик занимался плаванием и велосипедным спортом. На одном из юношеских чемпионатов Казахстана он даже выиграл велосипед. Но 30 августа 2011 года случилась трагедия и он потерял обе ноги.

Его мотиватором, оказавшим огромное влияние на дальнейшую жизнь, стал тренер Сергей Анатольевич Хохлов. Он считает его буквально вторым отцом. «Это мужественный человек, воин-афганец. Находясь в Афганистане, он лишился обеих ног, но это ничуть не сломило его. Он много со мной занимался, учил меня по-новому ходить, объяснил

	<p>некоторые вещи, понять которые способен только безногий человек». Сейчас Серик освоил и успешно занимается многими видами спорта. Он играет в волейбол, занимается легкой атлетикой. Участвует в забегах в колясках, метает ядро и копье. В последнее время увлекся тяжелой атлетикой и плаванием.</p> <p>В октябре 2013 года Серик в возрасте 16 лет стал обладателем бронзовой медали паралимпийских соревнований по волейболу на первых крупных соревнованиях, проходивших в Малайзии. После этого успеха на паралимпийские командные виды спорта стали обращать больше внимания. Серика Есматова стали приглашать для участия в различных передачах на телевидении, он даже снялся в ролике для канала KAZsport.</p>
	<p>Бауыржан Исламхан назван УЕФА лучшим футболистом сезона в Казахстане.</p> <p>Казахстанский футболист Бауыржан Исламхан к своим 24-м годам сделал прекрасную карьеру. Сегодня он является капитаном сборной Казахстана и главной надеждой местных любителей Кожаного мяча. Начинал он в 2011 году, играя за клуб «Тараз». Уже через несколько месяцев он впервые вышел на футбольное поле в качестве капитана. В составе этого клуба футболист принял участие в турнире Кубка Содружества. Исламханом заинтересовались тренеры нескольких отечественных и украинских команд.</p> <p>С 2013 года он играл по контракту в команде российской премьер-лиги «Кубань», по приглашению Мирослава Беранека на правах аренды 6 месяцев в казахстанском клубе «Астана». В конце зимы 2014 года ФК «Кайрат» заключил с клубом «Кубанью» трансферное соглашение на перекупку контракта футболиста. В сезоне 2014 года «Кайрат» завоевал бронзовые медали и выиграл Кубок Казахстана, а наш герой был признан лучшим футболистом премьер-лиги страны за 2014 год. С сезона 2015 года Бауыржан Исламхан стал капитаном своей команды. В то же время «Кайрат» завоевал теперь уже серебряные медали, а также во второй раз выиграл Кубок Казахстана. Карьера Бауыржана удачно складывалась и в 2016 году. В частности, по версии британского телевизионного канала BT Sport, по итогам завершившегося сезона гол Исламхана стал самым зрелищным в Лиге Европы УЕФА. Он набрал 86 процентов голосов при голосовании на официальном сайте телеканала.</p>
	<p>Сагимбаев Магжан Талапович - первый казахстанец, совершивший одиночное кругосветное путешествие вокруг света, прямой потомок легендарного путешественника, революционера Алиби Тонжановича Джангильдина.</p> <p>Впервые поехал путешествовать в 1991 на Черное море в ущелье Геленджик. В 1998 г. 4-х дневн.поход на Исыкуль. После чего и «заболел» путешествиями, горами, спортом. В первое большое путешествие отправился в 2013 году. Прошел, проехал автостопом 8 стран (Казахстан, Узбекистан, Россия, Грузия, Армения, Турция, Украина, Молдова). 1 мая 2014 года Магжан стартовал из центра Алматы, и ровно через 380 дней вернулся на ту же точку. За это время он успел «намотать» 28 тысяч километров и повидать 22 страны - Казахстан, Узбекистан, Туркменистан, Иран, Азербайджан, Грузия, Турция, Болгария, Сербия, Венгрия, Австрия, Германия, Швейцария, Франция, Испания, Колумбия, Эквадор, Австралия, Таиланд, Камбоджа, Лаос, Китай.</p> <p>В феврале 2016 года совершил в ходе экспедиции Казахского Географического Общества восхождение на пик Аконкагуа (6962м) вместе</p>

	<p>с Максумом Жумаевым. В июне 2016 года совершил восхождение на высшую точку Европы Эльбрус (5642м) вместе с актрисой Айсулу Азимбаевой. В декабре 2016 совершил восхождение на пик Винсон (Антарктика) и 217 километров прошел на лыжах до Южного полюса.</p>
	<p>Гульмира Абдрашева - основатель волонтерского движения «Клуб Добряков».</p> <p>Она, как и многие другие, два года назад открыла для себя одну из прелестей социальной платформы Instagram – высокую эффективность вовлечения и создала открытую группу, где размещается вся база тех, кто нуждается в помощи. Девиз клуба добряков: «Будь полезен, где бы ты не был!».</p> <p>Клуб создается по запросу людей в том городе, где они хотели бы основать благотворительное движение под именем «Клуба добряков». Так и появились остальные 4 клуба.</p> <p>Благодаря клубу свыше 30 человек было устроено на работу. На постоянном попечении клуба остаются семьи, в которых один или более детей инвалидов, многодетные семьи с грудничками, одинокие пенсионеры, сироты. Также временную поддержку Клуб оказывает людям, которые оказались в трудной жизненной ситуации, но могут выйти на работу.</p> <p>Гульмира реализует волонтерскую и благотворительную деятельность, безвозмездно помогая социально уязвимым слоям населения, нуждающимся, бездомным животным. Совершение благих дел не приносит Гульмире никакой финансовой выгоды.</p> <p>На своем примере Гульмира Абдрашева показывает, что значит быть настоящим добряком.</p>
	<p>Галымжан Алиуханов – военнослужащий. Алматинская обл. Ефрейтор Галымжан Алиуханов военнослужащий воинской части 61993 Десантно-штурмовых войск вынес двоих детей из горящей квартиры. Ефрейтор Галымжан Алиуханов, возвращаясь домой со службы, неподалеку от дома, он увидел дым, клубами вырывающийся из окна пятиэтажки. Не теряя времени, Галымжан бросился к пожарной лестнице, взобрался по ней на крышу, оторвал черепицу и через мансардное помещение проник в подъезд. На счастье, дверь квартиры была не заперта, и военнослужащий без труда проник в квартиру. Галымжан начал кричать, звать, в надежде, что кто-то откликнется, но в ответ не раздавалось ни звука. Тогда он начал осмотр помещения и в спальне обнаружил двух детей 4-5 лет. Маленькие погорельцы были в бессознательном состоянии. Не теряя ни секунды, ефрейтор Алиуханов вынес их из квартиры. «Нет в моем поступке ничего героического, - смущаясь, говорит Галымжан - Это нормальный мужской поступок. Не важно, военный или нет, так должен поступить любой мужчина. Спасибо моим командирам, и в первую очередь командиру войсковой части 61993 подполковнику Булату Дюсембаеву за постоянные занятия, которые проводятся у нас в части. Благодаря им все воины-десантники имеют хорошую закалку и физическую форму. Она мне очень пригодилась».</p>

Умбетов Кайрат Жарылкасынович - полковник, первый заместитель командира войсковой части 6505 регионального командования «Орталык» Национальной гвардии РК.

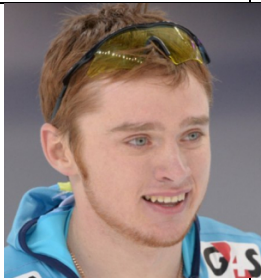
7 апреля 2016 года в учебном центре в поселке Карабас Карагандинской области при проведении гранатометания с личным составом срочной службы, начальник штаба воинской части 6505 Кайрат Умбетов, рискуя собственной жизнью, прикрыл своим телом молодого солдата и спас его от гибели.

В результате взрыва офицер получил осколочные ранения, рядовой А.Султанкулов отделался несколькими царапинами.

Сам полковник свой поступок считает обычным поведением настоящего офицера.

Кайрат Умбетов не был знаком с этим парнем. В бригаде около 3 тыс. человек, и в лицо знать всех невозможно, и все же, не задумываясь, рискуя собственной жизнью, пришел ему на помощь. 21 год из своих 38 Кайрат Умбетов служит Родине, и за все это время в его практике ничего подобного раньше не случалось.

Девятнадцатилетний рядовой Абзал Султанкулов, которому полковник спас жизнь, был призван в армию в 2015 году. Он сообщил, что бросая гранату, старался выполнить задание по гранатометанию верно, правда, сильно волновался в этот момент. Позже выяснилось, что солдат при выполнении боевых упражнений бросил гранату с недостаточной силой.

Кузин Денис Валерьевич

В 1998 году бабушка привела в спортивную секцию по конькобежному спорту к тренеру Пастушенко Николаю Петровичу. До 2008 года входил в состав сборной области по конькобежному спорту. С 2008 года вошел в состав национальной сборной Республики Казахстан. В 2012 году в карьере был переломный момент, связанный с получением травмы и операцией. После перенесенной травмы решил остаться в спорте по личной просьбе тренера и уже после полугода тренировок выиграл чемпионат Мира. Первый в истории Казахстана чемпион Мира по конькобежному спорту.

2010 год – участник зимних Олимпийских игр г.Ванкувер (Канада)

2011 год – победитель VII зимних Азиатских игр на дистанции 1500м. г. Астана (Казахстан);

2012 год – победитель чемпионата Азии на дистанции 1500м. г. Астана (Казахстан);

2013 год – победитель чемпионата Мира на дистанции 1000м. в г. Сочи (Россия).

2014 год – участник зимних Олимпийских игр г.Сочи (Россия); победитель Кубка Мира; малая золотая и малая бронзовая медаль на чемпионате Мира по спринтерскому многоборью.

2017 год – серебряный призер VIII зимних Азиатских игр на дистанции 1000м., бронзовый призер – командная гонка г. Саппоро (Япония).

б.«Высокая компетентность»

Алимханова Роза Сейткалиевна - профессор, доктор медицинских наук. Более 30 лет занимается безоперационным лечением патологии опорно-двигательного аппарата у детей раннего возраста (косолапость, артрогрипоз, вывих бедер и т.д.). В результате долгих лет работы с детьми и изучения проблем врожденных деформаций, разработала уникальную методику лечения, не имеющей аналогов в мире.

Работа казахстанского исследователя осталась не без внимания мирового сообщества. Роза Сейткалиевна была удостоена Золотой медали

	<p>Всемирной организации интеллектуальной собственности. Ее достижения и открытия в этой области признаны учеными и практикующими врачами Китая и Европы. Она автор более 30 изобретений, 120 научных трудов, 5 учебных пособий и 6 монографий.</p> <p>Признанная лучшей женщиной-изобретателем Казахстана, Роза Алимханова, является выпускницей Карагандинского Государственного Медицинского Университета. Аспирантуру и докторантуру закончила в Москве. Повышала квалификацию в Китае и Европе (Франция, Бельгия, Италия).</p>
	<p>Дмитриенко Елена Александровна - президент Республиканского Союза детских общественных организаций «Жулдыз» Республики Казахстан, кандидат педагогических наук, доцент, Лауреат премии Союза детских и пионерских организаций Казахстана, Почетный работник образования РК, Кавалер ордена «Құрмет», обладатель «Золотого Патента признания заслуг в разработке теории, методики детского движения, создание основ в новой области знания социокинетики» Ассоциации исследователей детского движения (г. Москва, 2002 г.).</p> <p>Авторская программа «Жулдыз» на протяжении нескольких лет широко используется в воспитательной работе с детьми, как действенный инструмент активизации детских социальных инициатив, детского самоуправления в организациях образования Астаны, Алматы, Караганды, Костаная, Усть-Каменогорска, Акмолинской, Павлодарской, Северо-Казахстанской областей и других регионов Казахстана.</p>
	<p>Акулов Владимир Иосифович - глава КХ «Камышинское», директор ТОО «Камышинское-2», которое достигло высоких показателей и успехов в деле племенного животноводства, и как итог селекционной работы - золотая медаль «Алтын-Белгі» - лучшее хозяйство по разведению скота молочной красно-пестрой породы в 2010 году.</p> <p>В этом хозяйстве высоко ценят труд профессионалов. Ценные работники поощряются премиями, молодняком КРС, путевками в здравницы.</p> <p>Особое внимание уделяется воспитанию детей и молодежи. В работе трудового коллектива хозяйства в летний каникулярный период мальчики и девочки, по решению районной комиссии по защите прав несовершеннолетних, работают рядом с отцами и матерями на полях и фермах, в столовой и других формированиях, беря пример с родителей, постигают первые навыки труда, видят и чувствуют специфику профессий.</p> <p>Выполняются программы по закреплению молодых специалистов на селе за счет строительства жилья, улучшения социальной сферы, содержания в идеальном состоянии зимой и летом дорог и улиц, получения услуг различных операторов сотовой связи и широкополосного Интернета.</p> <p>Создан мини-зоопарк, где собраны уникальные животные: яки, экзотические птицы - павлины, фазаны, так и представители фауны, имеющие большую популяцию в районе - маралы, медведи, волки, сурки, а также представители домашнего хозяйства.</p>
<p>7. «Личностный рост»</p>	<p>Алексей Лодочников - юный казахстанский домбрист-песенник. Своим примером Алексей доказывает, что нужно верить и добиваться своих целей. Леша не только прекрасно говорит на казахском языке, виртуозно играет на домбре, а еще, несмотря на юный возраст, пишет книгу.</p> <p>Родился в 1999 году в городе Аксу. Является воспитанником Качирского детского дома. На протяжении 14 лет Алексей проживал и обучался в детском доме. Вскоре поступил на отделение «Народное пение с домброй»</p>

ГУ «Комплекса «Музыкальный колледж - музыкальная школа – интернат для одаренных детей».

В 2014 году Алексей впервые выступил перед Главой Государства Н.А. Назарбаевым в г.Экибастузе. Это выступление послужило большой мотивацией в жизни ученика. Вскоре он принимает участие в областных и республиканских музыкальных конкурсах и занимает призовые места. За время обучения в музыкальном колледже Алексей стал руководителем МК «Жас Отан» своего учебного заведения.

Наталья Григорьевна Дементьева - директор Кокшетауского гуманитарно – технического лицея

Она активный член партии «Нұр Отан». В 2009 году удостоилась чести выступать перед Главой Государства от имени молодежи и учителей страны на внеочередном съезде партии, проводимом в г.Астана.

С 2009 года по 2016 год учитель работу в лицее совмещала с деятельностью телеведущей в Акмолинской телерадиокорпорации «Казахстан-Кокшетау». Имеет собственные авторские проекты: «Мы научились!» (тема- пропаганда государственного языка среди представителей некоренной национальности), «Мың бір сөз» (телеуроки казахского языка), «Живой родник» (о знаменитых деятелях Казахстана) «Под единым шаныраком» (проект совместно с Ассамблеей Акмолинской области), с сентября 2012 года вышел в эфир проект «Танымал».

Наталья Григорьевна является неоднократным призером конкурсов различного уровня на знание государственного языка, среди них: 2002 г. - 1 место в городском, областном конкурсах «Государственный язык – мой язык», 2003 г. – 1 место в республиканском конкурсе «Язык – путь к сокровищам культуры», в этом же году - сертификат в номинации «Ұстаз». Учащиеся Натальи Григорьевны в течение 15 лет являлись неоднократным призерами конкурсов на знание государственного языка среди представителей некоренной национальности.

Маишев Кайрат Алембаевич - директор птицефабрики «Жас Канат 2006».

За период работы с 2007 по 2016 год птицефабрика ТОО «Жас-Канат 2006» прошла три этапа модернизации, производительность предприятия увеличилась на 2857 %, поголовье птицы увеличено на 1463 %, создано 249 рабочих мест.

Развитие предприятия ТОО «Жас-Канат 2006» в условиях свободной рыночной экономики стало возможным благодаря государственной поддержке, применению руководителем новых инновационных подходов к развитию бизнеса, применению грамотной маркетинговой стратегии.

С целью создания предприятия директор Маишев К.А. принимал решение об участии в кредитных программах, что всегда сопровождалось большим риском. На пути к воплощению своих идей Маишев К.А. всегда руководствуется такими личными качествами, как ответственность, трудолюбие, личностное саморазвитие. С 2011 года по настоящее время Маишев К.А. является членом НДП «Нұр Отан», а также членом правления ОЮФЛ Союза птицеводов Казахстана. С 2016 года - Депутат Костанайского областного маслихата.

Таким образом, Проект «100 новых лиц Казахстана» для школьного образования имеет особую важность в развитии личностного потенциала обучающихся. Успехи современников значимы как пример с точки зрения

эффективного использования школьниками не только возможностей, но и времени для достижения целей, проявления активности, внесения вклада в свое образование.

Победители национального проекта «100 новых лиц Казахстана» олицетворяют собой современные тренды, стимулируют на креативность и инновации.

2 Методические рекомендации по воспитанию обучающихся на примере героев проекта «100 новых лиц»

Все герои проекта «100 новых лиц» – наши современники, обладающие огромным энтузиазмом и желанием развиваться и идти к своей мечте. Все эти люди добились значительного успеха и внесли неоценимый вклад в развитие нашего общества. Это стало возможным благодаря их упорному труду, знаниям и таланту. На личном примере они демонстрируют настоящий образец для подражания тысячам соотечественников. Эти истории успеха, имея реальное лицо обычных граждан, живущих в нашем обществе, мотивируют остальных, их рассказ о жизни убедительнее любой статистики.

«Рядом с нами столько выдающихся современников, которых породила эпоха Независимости. Мы должны сделать их героями нашей телевизионной документалистики. Мы должны сделать их образцом для подражания, для трезвого и объективного взгляда на жизнь», - подчеркнул Глава государства [2].

Люди во все времена нуждались и будут нуждаться в героях. Так уж устроена психология масс: их притягивает идеальный образ человека, на которого можно равняться и который вобрал в себя лучшие морально-этические качества. Особенно ценятся так называемые социальные герои, живущие среди простого народа и ради него совершающие свои подвиги. Но далеко не всегда их дела и поступки становятся достоянием гласности. В том числе потому, что они в большинстве своем люди скромные, не любящие «светиться».

Истории этих людей помогут сформировать новые конкурентоспособные направления, а также создадут мультимедийную площадку, которая может послужить настоящей мотивацией и стимулом для подрастающего поколения. Герои проекта «100 новых лиц» – это пример, как самосовершенствоваться, чтобы в будущем стать успешными в современном мире. Среди «100 новых лиц» не только ученые, художники или музыканты, есть и предприниматели, многодетные родители, организаторы общественных фондов.

Как известно, метод положительного примера является одним из эффективных методов гражданско-патриотического воспитания. Благодаря данному проекту, молодежь узнала соотечественников, достигших успехов в той или иной сфере.

Как на примерах современных сэлфмэйд казахстанцев воспитывать молодое поколение и какую роль в этом может сыграть проект «100 новых лиц Казахстана»?

Проект «100 лиц» включает самые вдохновляющие и мотивирующие истории наших соотечественников, которые добились успеха с момента получения независимости нашей страны.

«Каждый из вас достоин фильма, книги... Нужно, чтобы люди вдохновлялись вашим примером. Вы являетесь уникальными личностями. Независимость дала возможность расцвести вашему таланту и проложить путь в будущее. Вы станете примером для молодежи», – сказал Президент

Республики Казахстан Н.Назарбаев на встрече с участниками проекта "100 новых лиц Казахстана" [3]. Действительно, каждый из участников проекта уникален, талантлив в своей сфере.

Повсеместно по всей стране проводятся встречи, форумы и другие мероприятия различного уровня с героями проекта. Победителей проекта приглашают на профессиональные площадки, они делятся своим уникальным человеческим и профессиональным опытом, это дает шанс вырастить поколение мотивированных людей, которые осознанно придут в свою профессию, будут что-то делать для своей страны. Каждый из победителей «100 новых лиц» — это уже сложившаяся устойчивая самодостаточная личность.

В интернете доступные всем форумы демонстрируют нашему подрастающему поколению, как их целеустремленные соотечественники более старшего возраста добивались профессионального успеха.

Оказаться в числе победителей проекта «100 новых лиц Казахстана» – это в первую очередь результат большой работы над собой, самоотдачи и, конечно же, упорства. Каждый из них по праву достоин звания героя нашего времени, потому что их жизненный путь, принципы, сложности, которые они преодолели, чтобы прийти к своим победам в разных областях достойно внимания и признания.

Среди героев «100 новых лиц» есть немало людей, о которых принято говорить «с ограниченными возможностями». Именно они доказали, что возможности человека, увлеченного любимым делом, на самом деле безграничны.

Один из известных паралимпийских спортсменов в Казахстане — капитан паралимпийской молодежной сборной Казахстана по волейболу Серик Есматов, который лишившись в 13 лет после несчастного случая обеих ног, нашёл в себе силы, чтобы не опустить руки и добиться новых высот в спорте. Сегодня он, капитан паралимпийской молодёжной сборной Казахстана по волейболу, говорит, что проект «100 новых лиц Казахстана» помог ему быть услышанным. Серик признается, что хочет донести до людей важную истину – нужно верить в себя.

По его мнению, проблема современной молодежи в том, что они не планируют свое будущее. Многие молодые парни живут одним днем.

«Я бы хотел, чтобы каждый из вас показал всему обществу, что у нас в стране есть такие целеустремленные, умные люди. Я уверен, что проект «100 новых лиц Казахстана» даст колоссальный рост стране, давайте вместе добьемся высот», - говорит Серик Есматов.

В октябре 2013 года Серик, самый молодой игрок команды, принял участие в первых крупных соревнованиях, проходивших в Малайзии. Впервые в истории казахстанские спортсмены завоевали бронзовые медали паралимпийских соревнований по волейболу. У 20-летнего парня в планах создавать безбарьерную среду в Казахстане и продвигать параолимпийский спорт.

«Сделал себя сам» и Шахан Жолдасбаев, успешный бизнесмен, профессиональный пловец, чемпион Казахстана. В свои 36 лет он запустил и продвигает проект «Пандус. Ок» по строительству приспособлений, обеспечивающих доступ в здания для инвалидов-колясочников.

Трудно поверить, что речь идет о человеке в инвалидной коляске. Но именно такова судьба Шахана Жолдасбаева. Совсем молодым он попал в аварию, диагноз был неутешителен – разрушен шейный позвонок, поврежден спинной мозг, ходить больной не будет. Шахан обратился к тем, кто оказался в инвалидной коляске: «Главное – не потерять себя. Поверьте мне, вы можете быть полноценно счастливы».

На встречах с победителями проекта «100 новых лиц Казахстана» предприниматели рассказывают о важности человеческого капитала при условиях четвертой промышленной революции, становлении предпринимательства в РК, делятся реальными бизнес идеями и личным опытом, рассказывают и о секретах добившихся успехов молодых казахстанцев в различных сферах, внесших посильный вклад в развитие Казахстана.

А казахстанская спортсменка, мастер спорта Республики Казахстан международного класса по плаванию, 12-кратная рекордсменка мира, капитан Паралимпийской сборной Казахстана Зульфия Раухатовна Габидуллина (8-707-490-21-37) принесла Казахстану первую золотую медаль летних Паралимпийских игр в Рио-де-Жанейро в заплыве на 100 метров вольным стилем. В 1971 г. попала в аварию, пьяный мотоциклист сбил её, в результате — травма позвоночника, повреждения головы, рук и ног. Зульфия Габидуллина, обладательница 156 медалей и более 200 грамот и дипломов, входит в восьмерку сильнейших пловцов планеты сразу в нескольких мировых рейтингах. Такими героями гордится наша страна.

Восхищение вызывает судьба Асылбай Абылайхана (87014745801), инвалида вследствие несчастного случая на производстве. Он не только научился сидеть самостоятельно, но и встал на костыли, чтобы передвигаться без посторонней помощи. Однажды он увидел по телевизору сюжет о мастере из Казахстана, который легко справлялся с металлом: он был кузнецом и ювелиром. И тогда Абылайхан принял решение поехать в Алматы, чтобы стать учеником этого мастера. По возвращении в родной город в небольшой комнате в доме он открыл собственную мастерскую.

За долгие годы упорного труда Абылайхан стал не только отличным кузнецом и искусным ювелиром, но ещё освоил множество других ремёсел: художественную обработку кожи и кости. Всё это пригодилось ему в ежедневной работе в мастерской. Сегодня Абылайхан Асылбай - чеканщик, кузнец, талантливый ювелир, мастер по коже и резчик по кости. Абылайхан - единственный мастер в Казахстане, кто создал собственными руками шесть полных комплектов воинских доспехов с кольчугой. Его первый опыт в реконструкции доспехов казахских батыров – воссоздание костюма знаменитого Золотого человека. Некоторые его работы выставляются в лучших

музеях Казахстана, а также приобретаются ценителями и коллекционерами не только в нашей стране, но и за рубежом.

Ремесленник Абылайхан стал победителем конкурса бизнес-проектов среди предпринимателей с ограниченными возможностями, который проводил на грантовой основе Фонд развития предпринимательства «Даму».

Участвуя на многочисленных выставках и ярмарках мастеров по республике, он искренно делится опытом и проводит мастер-классы для всех желающих, щедро делится своими секретами.

Вдохновляющим примером для молодежи может быть инноватор из Усть-Каменогорска, основатель компании MBionics Маулен Бектурганов, который своими трудами совершает прорыв в казахстанской науке и помогает соотечественникам вернуться к полноценной жизни, не выезжая за пределы родины.

«Когда я анализирую свой путь, я вспоминаю, что нередко останавливался, увлекался робототехникой, занимался виртуальной реальностью. Я считаю, что путь к своему призванию — это не всегда прямая от нижней точки к верхней, это скорее кривая с сомнениями, когда тебе кажется, что ничего не получится. Но нужно спросить себя: «Действительно ты делаешь то, что тебе нужно?» Возможно, нужно вернуться назад и дать себе второй шанс», — отмечает Маулен Бектурганов.

Жизненные и профессиональные успехи «100 новых лиц Казахстана» являются примером для подражания и стимулом подрастающему поколению.

Следующая героиня – спортсменка, пример для подражания Эдуарда Вельк. Несмотря на свой юный возраст Эдуарда является обладателем черного пояса второго дана, мастером спорта Республики Казахстан по каратэ-до, членом Национальной сборной РК по каратэ-до Шотокан.

Эдуарда Вельк является многократной чемпионкой городских, республиканских и международных соревнований. В 2012 году на чемпионате мира в г. Сиднее (Австралия) она продемонстрировала блестящий результат, завоевав две золотые медали и став двукратной чемпионкой мира. Делясь своими планами на будущее, Эдуарда уверенно заявляет: «Свою дальнейшую жизнь я планирую связать со спортом, в частности, с каратэ, мечтаю принять участие в крупных международных соревнованиях и, конечно же, в Олимпийских играх. Спорт – это полноценная и активная жизнь. Занятия повышают работоспособность, помогают отвлечься от повседневных проблем, стресса, борются со многими заболеваниями, помогают стать сильными и самодостаточными личностями. Хотелось бы, чтобы наша молодежь осознавала это».

Как создать свой бизнес поможет опыт победителя «100 лиц» Исламбек Салжанова, казахстанского предпринимателя, мецената и общественного деятеля, генерального директора группы компаний «Алтын Қыран» и президента международного благотворительного фонда «Altyn Qyran», который рассказал об истории создания своего бизнеса в начале 90-х годов: «Начало 90-х годов было очень сложным: развал социалистической экономики, отсутствие

частной собственности и банков второго уровня, даже поделиться опытом было не с кем. Мы все начинали с нуля. Мне не стыдно говорить, что я начинал с «челночного бизнеса». Но у нас была огромная вера в будущее нашей страны, в наше светлое будущее. Самое главное – никогда не сдаваться».

В воспитании свободной, творческой личности, человека, живущего по высоким нравственным законам, способного внести достойный вклад в развитие нашего родного Казахстана, актуальной является авторская программа «Жулдыз» Дмитриенко Елены Александровны, президента Республиканского Союза детских общественных организаций «Жулдыз» РК, Лауреат премии Союза детских и пионерских организаций Казахстана. Программа «Жулдыз» может быть использована в качестве ориентира для самовоспитания, при планировании коллективных дел, воспитательной и развивающей работе с детьми. Она адресована всем желающим найти свое место в жизни, быть яркой и неповторимой личностью.

При разработке данной программы был учтен опыт пионерии, детских движений зарубежных стран, а в основу положены принципы возрастной и социальной педагогики и психологии. На протяжении нескольких лет программа «Жулдыз» широко используется в воспитательной работе с детьми, как действенный инструмент активизации детских социальных инициатив, детского самоуправления в организациях образования регионов Казахстана (к/т87015337028).

Одним из «локомотивов» прогресса в глубинном районе Костанайской области стала компания Турсынова Алмата, агрария, Генерального директора ТОО «ТПК «Карасу» (87145221533). Его компания «Карасу», являющаяся крупнейшим сельскохозяйственным товаропроизводителем Костанайской области, поставляет на рынок Астаны более 100 тонн мраморной говядины собственного производства. Примечательно, что он с самого начала своей деятельности уделяет пристальное внимание организации спортивного и культурного досуга молодежи. Была открыта детско-юношеская спортивная школа и стадион, краеведческий музей, культурно-молодежный центр в селе Карасу, культурно-спортивный комплекс в селе Восток, два детских сада в селах Восток и Карамырза, стадион «Жастар», где занимаются более 800 учащихся ГУ «ДЮСШ футбола».

Его приглашают на различные встречи с молодежью, где он советует молодежи развиваться, проявлять себя. Поступать так, как когда-то он – стремиться и достигать. Он после завершения вуза вернулся в родное село в Карасуском районе, создал программу модернизации технологических процессов в земледелии и сегодня успешно свою идею воплощает в жизнь.

Главным залогом успешности любого человека он называет самодисциплину.

Благодаря таким качествам, как честность, ответственность, предприимчивость и инициативность, состоялся директор обувной фабрики г. Петропавловска Евдаев Рашбиль Ильхананович. Он начинал свою трудовую деятельность с ученика обувного мастера, сегодня является одним из успешных

бизнесменов области, меценатом и благотворителем, возглавляет областной еврейский культурный центр, тем самым сохраняя культуру, историю, традиции, обычаи и язык еврейского этноса. На постоянной основе он оказывает помощь малоимущим, нуждающимся, инвалидам, пенсионерам, детям-сиротам. Так, взял «под опеку» Соколовский дом-интернат. Под началом Рашибилия Ильханановича работает благотворительный центр «Хэсэд», куда нуждающиеся могут обратиться за помощью в виде продовольственных продуктов, средств первой необходимости, лекарственных препаратов. Рашибиль Ильхананович вносит огромный вклад в сохранение и укрепление мира и межэтнического согласия в регионе. активно пропагандирует политику Президента Республики Казахстан Н. Назарбаева среди населения области.

Предприятие директора птицефабрики «Жас Канат 2006» Маишева Кайрата Алембаевича активно участвует в поддержке местных производителей. Развитие предприятия ТОО «Жас-Канат 2006» в условиях свободной рыночной экономики стало возможным благодаря государственной поддержке, применению руководителем новых инновационных подходов к развитию бизнеса и грамотной маркетинговой стратегии. Кайрат Алембаевич участвует в реализации государственных программ по развитию предпринимательства в Республике Казахстан, и реализации новых инвестиционных проектов в сфере птицеводства.

Примером для тысячи молодых начинающих бизнесменов стал молодой казахстанский предприниматель, инвестор, общественный деятель, руководитель Ассоциации молодых предпринимателей Тосканбаев Арман Айдосович. (к/т 8775350082). В 2014 году он основал вместе с партнерами компанию ТОО «TOPFLIGHT», которая занималась обучением предпринимательской деятельности, и ОЮЛиИП «Казахстанская ассоциация молодых предпринимателей» для того, чтобы помогать молодым начинающим бизнесменам.

В 2015 году Арман основал компанию ТОО "UnitedBusinessGroup" с торговой маркой часов "OTAN", которая занимается производством первых казахстанских часов. Мастера создают уникальные часы с гербом Казахстана.

Арман Тосканбаев является постоянным членом Комитета малого и среднего бизнеса и членом дискуссионного клуба молодых предпринимателей при Национальной палате предпринимателей, членом общественного совета по поддержке малого и среднего бизнеса при партии «Нур Отан».

Также восхищает и мотивирует молодежь Асемгуль Уразаева, (к/т 77756720455), которая в 22 года стала основателем и учредителем ТОО «USC» в г. Атырау и занимается благотворительностью и социальными проектами города. В 2015 году стала членом Ассоциации Психологов Казахстана и создала проект Академия Успеха по предоставлению консалтинговых услуг, проведение тренингов с участием тренеров Международного уровня по личностному развитию и семейных отношений. В 2017 году она стала соучредителем ТОО «Smart Delivery LTD», данная компания осуществляет деятельность в сфере разработки и предоставления услуг интернет порталов.

Свыше 11 лет бизнесмен Бернецын Гарик Симовонович возглавляет товарищество с ограниченной ответственностью «Титан-Север». За время существования предприятия построены тысячи километров автомобильных дорог, осуществлено строительство сотней километров магистральных водо- и теплосетей. В г. Петропавловска построен детский сад «Еркем-ай» на 320 мест, реализуется строительство еще трех детских садов в черте города.

На рынке труда ТОО «Титан-Север» зарекомендовал себя, как надежный подрядчик. Строя дороги, водопроводы, теплотрассы, детские сады компания, тем самым, вносит большой вклад в развитие своего региона.

Гарик Симовонович отмечает: «Когда ты видишь плоды своего труда, когда ты ощущаешь как необходимо людям то, что ты делаешь, понимаешь важность и необходимость своей работы. Для достижения успеха должен быть, в первую очередь, правильный настрой и подход к любому делу. Если человек настроен позитивно, то все у него получится. Надо верить в то, что ты делаешь, надо любить то, что ты делаешь...» (к/т 8 7152 46-57-30)

Настоящий образец для подражания, основатель волонтерского движения «Клуб Добряков» Гульмира Абдрашева (87019996735) в Instagramе создала открытую группу, где размещается вся база тех, кто нуждается в помощи. Девиз клуба добряков «Будь полезен, где бы ты не был!». Клуб часто публикует самые разные объявления: от необходимости переливания крови до возможной перевозки людей на авто. Однажды парень написал письмо в карагандинский клуб, в котором он выразил слова благодарности за спасенную жизнь его отца. Оказалось, что клуб опубликовал призыв сдать кровь, на который откликнулся почти весь город. Клуб создается по запросу людей в том городе, где они хотели бы основать благотворительное движение под именем «Клуб добряков». Так и появились остальные четыре клуба. Благодаря клубу свыше 30 человек были устроены на работу. На постоянном попечении клуба остаются семьи, в которых один или более детей инвалидов, многодетные семьи с грудничками, одинокие пенсионеры. Также временную поддержку Клуб оказывает людям, которые оказались в трудной жизненной ситуации, но могут выйти на работу.

Гульмира реализует волонтерскую и благотворительную деятельность безвозмездно, помогая социально уязвимым слоям населения, нуждающимся, бездомным животным. Ее опыт может использовать и при организации школьного волонтерского движения.

«Жить для людей, помогать им, посвятить себя служению, достижению высших целей» – так формулируют свое жизненное кредо практически все победители проекта «100 новых лиц Казахстана». При этом не имеет значения, в какой сфере деятельности они заняты: пишут картины или воспитывают 12 приемных детей, строят, готовят или танцуют.

Большинству из победителей Проекта них нет еще и 40 лет, но они уже достигли в жизни таких успехов, для которых людям зачастую не хватает и целой жизни. Они - настоящие профессионалы в своем деле.

Глава государства в Послании народу Казахстана «Рост благосостояния казахстанцев: повышение доходов и качества жизни» указал, о необходимости

в средней школе проводить профессиональную ориентацию обучающихся на наиболее востребованные специальности».

В этом аспекте Герои проекта «100 лиц» - представители востребованных специальностей: наука, медицина, спорт, общество, бизнес и культура.

Рыночные отношения кардинально меняют характер и цели труда: возрастает его интенсивность, усиливается напряженность, требуется высокий профессионализм, выносливость и ответственность. Поэтому изучение профессионального опыта героев проекта «100 лиц» играет огромную роль в профориентационной работе среди обучающихся, формирующую у них профессиональные намерения и пути ее реализации.

Одним из эффективных методов в профориентационной работе с обучающимися в организациях образования является мероприятия с участием победителей проекта «100 лиц». Они расскажут о принципах работы своего предприятия, помогут определиться с выбором будущей профессии, дадут рекомендации и советы по поводу продолжения обучения в определенной сфере деятельности, возможно, они могут стать наставниками в допрофессиональной подготовке обучающихся к освоению специальностей. Это и ориентация учащихся в мире востребованных профессий, познавательная активность в профессиональном самоопределении, формирование образа «Я-профессионал».

Герой – носитель высших ценностей своего социума в тот или иной исторический период. Действия героя становятся предметом восхищения и подражания для многих людей, и появляется такой феномен, как коллективный, массовый героизм, когда героизм становится чертой не отдельных личностей, а значительной массы людей, а то и целого народа.

В каждом регионе страны есть свои герои, представляющие разные сферы профессиональной деятельности и чьи успехи могут стать стимулом к повышению уверенности в своих силах и мотивацией к активной деятельности.

Важно учесть, что работа по профессиональной ориентации учащихся старшей школы носит практико-ориентированный характер и прикладную направленность обучения через взаимодействие и с предприятиями. Сотрудничество с героями проекта в качестве социальных партнеров позволит использовать их ресурсы, как информационные, так и материально-технические, к примеру, вариативные экскурсии на производство, познание мира профессиональных видов деятельности, проведение профессионально-ориентированных курсов и профессиональных проб, используя вариативную часть ТУПа. Обучающимся представится возможность попробовать себя в различных профессиональных областях. Не исключается и возможность проведения учебно-производственной практики учащихся старших классов на базах их предприятий.

История каждого победителя проекта – это готовый сценарий фильма или художественного произведения. Становление и успех каждого из них – это история достижений независимого Казахстана. За эти годы они своим кропотливым трудом и талантом проложили собственный путь в будущее,

стали ярким примером воплощения принципов, заложенных в программе «Рұхани жаңғыру».

С целью ознакомления обучающихся с новыми людьми Казахстана, достигшими определенных успехов в разных сферах своей профессиональной деятельности, рекомендуем провести фотовыставку под названием «Новые лица страны», где будут представлены фотографии победителей проекта «100 новых лиц Казахстана» с описанием их деятельности и достижений в области науки, спорта, технологий, общественной деятельности и др.

Изучение научных открытий и изобретений героев «100 новых лиц» в рамках школьной программы.

Казахстан признан одной из самых изобретательных стран в мире. Ещё до того как наша страна выиграла право проведения EXPO-2017, до того как президент Казахстана определил курс на инновационное развитие, Казахстан уже мог гордиться самыми плодовитыми изобретателями. Более 30 000 патентов было выдано РГП "НИИС" отечественным новаторам [4].

Знакомство обучающихся с выдающимися современными открытиями и изобретениями казахстанских ученых будет способствовать развитию основных направлений модернизации общественного сознания: конкурентоспособность, прагматизм, сохранение национальной идентичности, культ знания, эволюционное, а не революционное развитие Казахстана, открытость сознания, определенных программной статьей Главы государства Н.А.Назарбаева «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» [2].

Одним из наиболее ярких достижений современной казахстанской науки является метод сверхизмельчения - нанотехнология сверхизмельчения (метод Башкирцева), созданный в 80-е годы при выполнении заказов по изготовлению нанопорошков тантала и технического кремния (до него во всем Союзе никто не мог сделать). Алексею Башкирцеву впервые в мире удалось освоить и наладить массовый выпуск наноструктурных продуктов и строительных материалов, среди которых «Толокно цельно-смолотое» и «Цемянка». Итогом работ стало создание фитомиллов – «фито» – растение, а «миллы» – мельница, измельчение, то есть особая форма растительных порошков, перемолотых до наноструктур. В результате проявляются необыкновенные свойства, которые были известны ранее, но они настолько усиливаются, что одной чайной ложки в день хватает, чтобы организм человека сам себя начал лечить. Сырьем стал овес, по выражению Гиппократ, «король злаков», который уже с дополнением современных специалистов не имеет побочных эффектов и может с легкостью заменить половину лекарственных препаратов, обладая мощным оздоровительным эффектом.

Благодаря мельницам Башкирцева удалось помолоть то, что вообще никогда не молотось - влажные опилки, из которых получили бутанол - биотопливо второго поколения, способное заменить бензин. Биобутанол рекламируют как превосходное возобновляемое топливо. Хотя первая цель использования спирта – это решение промышленных задач, биобутанол также имеет ряд преимуществ перед этанолом как моторное топливо. Так как

молекула содержит четыре углерода по сравнению с этанолом, эти дополнительные химические связи выделяют больше энергии при сгорании. К тому же бутанол менее летуч по сравнению с этанолом, он может быть использован как 100% смесь без изменений в двигателях внутреннего сгорания, он не смешивается с водой, как этанол, соответственно, может транспортироваться по имеющемуся трубопроводу, и он более устойчив к низким температурам.

Биобутанол рекламируется как один из прогрессивных видов возобновляемого топлива, но исследования, можно сказать, «загнали в угол» его промышленное производство на коммерческой основе. В микробиологическом процессе ферментации бутанола есть одна парадоксальная особенность: хотя бутанола-образующая бактерия создает энзимы, которые конвертируют простые сахара в алкоголь, сам бутанол токсичен для этих микробов. Результатом такого бутанолового ингибирования является низкая концентрация спирта в ферментирующей среде, что приводит к снижению выхода бутанола и увеличению издержек производства. Это проблемы, которые возникают при использовании высокоочищенного сырья. Когда используется более дешевое биосырье, дополнительные бактериальные ингибиторы вырабатываются на стадии предварительной обработки. Стратегия по снижению токсичного эффекта бутанола и увеличению выходов, включающая в себя совершенствование технологии и подбор более совершенных культур микроорганизмов в настоящее время находится в фазе активной разработки [5].

Знающие люди поймут, что это значит сегодня, когда весь мир резонирует по этому поводу, но продвинуться вперед в этом направлении пока никому еще не удалось. Американцы давно и с завидным упорством бьются над этой проблемой. Разрешить ее пока не смогли. К результату они идут по более сложному и длительному пути: сделали центрифугу для разделения урановых изотопов, поставили вал на алмазной игле, наверху - магнитный подшипник.

Башкирцеву удалось создать уникальную методику, отличающуюся своей простотой. Измельченные опилки «дали» биобутанол, который успешно прошел испытания в Тулуне, Иркутске - его заправляли в автомобили и прогоняли их по улицам. Добавляется биобутанол в бензин до 25%, а в результате на 30% снижается токсичность выхлопов и повышается мощность. Ну чем не решение актуальнейших на сегодня проблем, включая экологические? Но самое главное, что делается этот биобутанол не из зерна и рапса, как предполагалось ранее, а из отходов производства - опилок, которые раньше миллионами тонн просто сжигались. Ученый смог получить признание своего способа мировым научным сообществом.

Это замечательное изобретение, так же как и личность ученого Башкирцева А.А. рекомендуется приводить в качестве примера отечественных открытий мирового значения при изучении отдельных тем предметов «Естествознание», «Химия», «Физика» [6]:

«Естествознание»: 5.1 Мир науки: 5.1.1.1 определять функции науки как вида человеческой деятельности. 5.2 Вещества и материалы. Образование и получение веществ: 5.3.3.1 приводить примеры образования некоторых веществ в природе и веществ, полученных искусственным путем; 5.4 Открытия, меняющие мир. 5.7.1.1 приводить примеры научных открытий, изменивших мир. Открытия будущего. 5.7.1.2 предлагать идеи для будущих исследований в науке. 6.1 Мир науки. Роль науки: 6.1.1.1 перечислять объекты исследований естественных наук. 6.5.1.5 предлагать альтернативные источники получения энергии. 6.4 Открытия, меняющие мир. Открытия, изменившие мир: 6.7.1.1 обсуждать значение открытий, изменивших мир; 6.7.1.2 обсуждать вклад казахстанских ученых в развитие естественных наук. Открытия будущего; 6.7.1.3 прогнозировать направления развития исследований науки в будущем

«Химия»: Углеродное топливо. Демонстрация № 14 «Виды топлива». 9.4.3.15 знать, что углеродсодержащие соединения используются в качестве топлива и исследовать альтернативные виды топлива и отмечать их недостатки и преимущества; 9.4.3.18 знать классификацию кислородсодержащих органических соединений; 9.4.3.19 знать классификацию спиртов и объяснять свойства, получение этанола применение метанола и этанола; «Разработка новых веществ и материалов». Разработка и создание новых материалов; природные и синтетические соединения с физиологической активностью; разработка и синтез лекарственных препаратов; нанотехнология, структура наночастиц; разработка новых полимеров; практическое значение новых материалов. 11.1 Введение в органическую химию, теория строения органических соединений. Значение органических соединений в природе и жизни человека. Роль казахстанских ученых в развитии органической химии: 11.4.2.11 – понимать значение органических соединений в жизни человека; 11.4.2.12 – понимать вклад казахстанских ученых в развитие органической химии. 11.3 Кислород-содержащие органические соединения. Спирты. Одноатомные и многоатомные: 11.4.2.33 – знать, что углеродсодержащие соединения могут быть использованы в качестве топлива; 11.4.2.37 – понимать, что запасы ископаемого топлива ограничены; 11.4.2.38 – знать, что сжигание углеводородного топлива приводит к загрязнению окружающей среды и его воздействие на климат; 11.4.2.44 – называть области применения спиртов и фенолов; 11.4.2.45 – изучать токсичные действия спиртов и фенолов.

«Физика»: 11 класс. Нанотехнология и наноматериалы. Основные достижения нанотехнологии, проблемы и перспективы развития наноматериалов. 11.9.1.1 – объяснять физические свойства наноматериалов и способы их получения; 11.9.1.2 – обсуждать сферы применения нанотехнологии.

В настоящее время в Казахстане актуальной является задача поиска новых эффективных катализаторов процессов нефтехимии и органического синтеза, отвечающих требованиям «зеленой» химии. Одним из крупнейших открытий казахстанской науки последних лет стало создание нового типа родий-иридиевых катализаторов, используемых в процессах переработки

нефти. Автор открытия – PhD, сениор-лектор Казахского национального исследовательского технического университета им. К.И. Сатпаева (КазНИТУ) и Казахстанско-Британского технического университета (КБТУ) Хадичахан Рафикова. Создание родий-иридиевых катализаторов на основе фосфорсодержащих ионных жидкостей – абсолютно новое направление в научной сфере Казахстана. Процесс гидрогенизации – один из важнейших в нефтехимии. Выход продукта реакции благодаря данным катализаторам максимален и условия проведения реакций мягче, что говорит о безопасности на промышленных установках.

Традиционно в процессе переработки нефти в качестве растворителей используются общевредные кислоты. Эти стандартные растворители очень вредны для атмосферы, являясь одной из причин формирования озоновых дыр. Тогда как разработанные группой наших ученых катализаторы позволяют проводить процесс без этих растворителей, на основе воды – самого чистого и экологичного реагента.

Ионные жидкости – это особый класс солей, состоящих только из ионов и имеющих температуру плавления ниже 100°C. В основном их применяют в прикладной науке, биотехнологии, энергетике и нефтехимии. Ионные жидкости относятся к так называемым зеленым растворителям. Актуальность работы состоит в применении родий-иридиевых катализаторов в процессах, имеющих важное значение для нефтехимического синтеза в промышленности, таких как гидрирование ацетофенона, являющегося побочным продуктом в процессе SMPO (применяется Shell, ARCO Chemical, Sumitomo и другими компаниями более 30 лет. – F) – совместного получения стирола и пропиленоксида из этилбензола и пропена, получения стильбенов, необходимых для производства полужестких пластмасс посредством сополимеризации с более активными мономерами.

Это открытие можно рассматривать при изучении следующих тем курсов «Естествознание», «Химия»:

«Естествознание»: 6.7.1.1 обсуждать значение открытий, изменивших мир; 6.7.1.2 обсуждать вклад казахстанских ученых в развитие естественных наук; Открытия будущего; 6.7.1.3 прогнозировать направления развития исследований науки в будущем.

«Химия». Углеводородное топливо. Нефть. Демонстрация № 15 «Нефть и нефтепродукты»; 9.4.3.15 знать, что углеродсодержащие соединения используются в качестве топлива и исследовать альтернативные виды топлива и отмечать их недостатки и преимущества; 9.4.3.16 называть месторождения угля, нефти и природного газа в Казахстане и объяснять влияние их добычи на окружающую среду Нефть. Демонстрация № 15 «Нефть и нефтепродукты»; 9.4.3.17 называть фракции нефти и области применения продуктов перегонки сырой нефти. Катализаторы и ингибиторы. Катализ: гомогенный и гетерогенный. Лабораторный опыт №5 «Изучение зависимости скорости химической реакции от различных факторов: гомогенный, гетерогенный катализ». Развитие каталитической химии в Казахстане: 10.3.2.4. – объяснять

влияние катализатора и ингибитора на скорость химической реакции; 10.3.2.5 – объяснять механизм гомогенного и гетерогенного катализа; 10.3.2.6 – знать развитие каталитической химии в Казахстане. Загрязнение окружающей среды отходами химического и металлургического производства: 10.4.1.14 – оценивать воздействие отходов химического и металлургического производств на окружающую среду. 11.1 Введение в органическую химию. теория строения органических соединений. Значение органических соединений в природе и жизни человека. Роль казахстанских ученых в развитии органической химии: 11.4.2.11 – понимать значение органических соединений в жизни человека; 11.4.2.12 – понимать вклад казахстанских ученых в развитие органической химии. 11.2 Углеводороды и их природные источники. Природные источники углеводородов и их месторождения в Казахстане. Переработка газа, нефти и угля. Развитие нефтегазовой и угольной промышленности в Казахстане. Экологические аспекты добычи, переработки в Казахстане: 11.4.2.33 – знать, что углеродсодержащие соединения могут быть использованы в качестве топлива; 11.4.2.34 – определять по карте месторождения угля, нефти и природного газа в Казахстане; 11.4.2.35 - описывать процесс добычи, понимать значимость процесса перегонки сырой нефти; 11.4.2.36 – знать области применения продуктов перегонки сырой нефти; 11.4.2.37 – понимать, что запасы ископаемого топлива ограничены; 11.4.2.38 – знать, что сжигание углеводородного топлива приводит к загрязнению окружающей среды и его воздействие на климат. Химия и жизнь. экологические проблемы: 11.4.1.1 – называть и объяснять 12 принципов «Зеленой химии»; 11.4.1.2 – знать источники загрязнения атмосферы, гидросферы и литосферы, предлагать пути решения глобальных проблем; 11.4.1.3 – объяснять различие проблемы «парникового эффекта» и разрушения озонового слоя; 11.4.1.4 – прогнозировать экологические проблемы в различных отраслях химической промышленности Казахстана и предлагать пути их решения. Разработка новых веществ и материалов». Разработка и создание новых материалов.

В современном мире актуальным становится поиск альтернативных источников энергии в целях получения её из энергии возобновляемых или практически неисчерпаемых природных ресурсов и явлений. Альтернативный источник энергии является возобновляемым ресурсом, он заменяет собой традиционные источники энергии, функционирующие на нефти, добываемом природном газе и угле, которые при сгорании загрязняют атмосферу и выделяют углекислый газ, способствующий росту парникового эффекта и глобальному потеплению. Альтернативные источники энергии распространены не так широко, как традиционные, однако представляют интерес из-за выгоды их использования при, как правило, низком риске причинения вреда окружающей среде.

К альтернативным источникам энергии относится ветроэнергетика. Использование ветроэнергетических установок в настоящее время расширяется во многих странах (Дания, ФРГ, Великобритания, Нидерланды, США, Индия, Китай). Дания получает 25 % энергии из ветра [7].

В мире используется более 30 типов ветрогенераторов, более ста модификаций. Активно развивается как малая, так и большая ветроэнергетика. Министерство образования и науки Республики Казахстан выделило грант на разработку, создание и эксплуатацию эффективного отечественного ветрогенератора, который максимально должен быть приспособлен к местным условиям. Должен учитывать ветровую аэродинамику наших мест, суровые морозы и так далее. Основной же целью является изготовление опытного образца компактной трехэтажной гибридной ветроэлектростанции (КТГВЭС), не имеющей аналогов во всем мире и укомплектованной отечественными составляющими, защищенными патентами Республики Казахстан.

Итогом исследований явилось создание ветрового генератора, который вырабатывает энергию даже в 40-градусные морозы (Жилкашинова Альмира Михайловна, ученый-физик, лучшая женщина-изобретатель Казахстана). Учитывая, что в условиях города ветровые потоки нестабильны и несильны, в изобретении применены лопасти, которые как бы ловят и усиливают ветровой поток. Новые конструкторские решения были применены также при компоновке узлов, устройстве ветроголовки, изготовлении лопастей и так далее. Опытный образец, который сегодня работает в одном из корпусов ВКГУ, в целом устойчиво обеспечивает светодиодным освещением две аудитории [8].

Тему ветроэнергетики и указанное изобретение полезно рассматривать в целях воспитания экологической культуры, а также развития основ научного мировоззрения у обучающихся на уроках предметов «Естествознание», «Физика».

«Естествознание»: 5.1 Мир науки. Формирование основ исследовательских, мыслительных, коммуникативных навыков и умений: работать с естественнонаучной информацией, содержащейся в средствах массовой информации, интернет-ресурсах, научной и научно-популярной литературе: владеть методами поиска, выделять смысловую основу и оценивать достоверность информации; объяснять прикладное значение важнейших достижений в области естественных наук. Роль науки. 5.1.1.1 определять функции науки как вида человеческой деятельности. 5.3 Процессы в живой и неживой природе. Процессы в неживой природе. 5.4.1.1 называть процессы, происходящие в неживой природе (круговорот веществ в природе, выветривание, горообразование, климатические процессы). 5.4 Открытия, меняющие мир: 5.7.1.1 приводить примеры научных открытий, изменивших мир; Открытия будущего: 5.7.1.2 предлагать идеи для будущих исследований в науке. 6.1 Мир науки. Роль науки: 6.1.1.1 перечислять объекты исследований естественных наук. 6.3 Энергия и движение: 6.5.1.3 называть единицу электрической энергии; 6.5.1.4 рассчитывать стоимость электроэнергии; 6.4 Экология и устойчивое развитие. 6.4 Открытия, меняющие мир. Открытия, изменившие мир. 6.5.1.5 предлагать альтернативные источники получения энергии; 6.7.1.1 обсуждать значение открытий, изменивших мир; 6.7.1.2 обсуждать вклад казахстанских ученых в развитие естественных наук;

Открытия будущего: 6.7.1.3 прогнозировать направления развития исследований науки в будущем.

«Физика». Энергия. Кинетическая энергия. Потенциальная энергия: 7.2.3.2 различать два вида механической энергии; 7.2.3.3 применять формулу кинетической энергии при решении задач; Превращение и сохранение энергии: 7.2.3.5 приводить примеры переходов энергии из одного вида в другой. Законы сохранения. Механическая работа и энергия. 9.2.3.6 объяснять взаимосвязь работы и энергии. Закон сохранения и превращения энергии. 9.2.3.7 применять закон сохранения энергии при решении задач. Экологическая культура: 9.8.1.3 оценивать преимущества и учитывать риски влияния новых технологий на окружающую среду.

В цивилизованном мире уже 15–20 лет идет процесс обучения школьников робототехнике. В Германии треть детских садов входит в государственную программу «Дом маленького исследователя». Самая совершенная система подготовки инженеров робототехники – в Южной Корее. Они запустили этот механизм еще 20 лет назад. В США считают, что Корея их в этом деле обгоняет. Робототехника Казахстана еще очень молода, но всего за 4 года своего существования она уже ознаменовалась созданием робота для анализа окружающей среды, подобных которому в мире нет. (Тимур Рыспеков – ученик школы-лицея №28 им.М.Маметовой г.Алматы). Проект позволяет контролировать загрязненность атмосферы. Робот способен определять уровень активности в воздухе свыше 87 химических реактивов, температуру, влажность, атмосферное давление, радиацию, магнитные и временные аномалии в природе. Данный робот способен заменить метеостанции, станции для анализа экологии, оборудование по изучению аномалий и т.п., а также может выполнять функции охранной системы, т.к. на роботе установлена камера, способная снимать в режиме 3600. Робот может транслировать видеопоток в формате виртуальной реальности. Проект признан лучшей системой по анализу окружающей среды экспертами корпорации Microsoft, Малой Академии Наук Республики Казахстан и Казахстанской Федерации робототехники, AlmatyTechGarden.

Ценность данного изобретения важно обосновать при изучении экологических проблем в рамках предметов «Химия», «Биология».

«Химия» 6.4 Открытия, меняющие мир. Открытия, изменившие мир. 6.7.1.1 обсуждать значение открытий, изменивших мир; 6.7.1.2 обсуждать вклад казахстанских ученых в развитие естественных наук; Открытия будущего: 6.7.1.3 прогнозировать направления развития исследований науки в будущем. 10.4.1.1 – изучить воздействие некоторых металлов и их соединений на окружающую среду. 10.4 Производство неорганических соединений и сплавов: Загрязнение окружающей среды отходами химического и металлургического производства. Химия и жизнь. экологические проблемы: 11.4.1.1 – называть и объяснять 12 принципов «Зеленой химии»; 11.4.1.2 – знать источники загрязнения атмосферы, гидросферы и литосферы, предлагать пути решения глобальных проблем; 11.4.1.3 – объяснять различие проблемы «парникового

эффекта» и разрушения озонового слоя; 11.4.1.4 – прогнозировать экологические проблемы в различных отраслях химической промышленности Казахстана и предлагать пути их решения.

«Биология»: 7-й класс. Экосистемы. Экологические факторы среды: абиотические (температура, свет, pH, влажность): 7.3.1.1 исследовать влияние факторов окружающей среды местной экосистемы на жизнедеятельность и распространение живых организмов.

Технология EcoSocket – розетка, которая позволяет экономить электроэнергию (Санжар Мырзагалым). Разработка позволяет любую площадь, в независимости от количества квадратных метров, типа и года постройки превратить в так называемый умный дом. Достаточно лишь в магазине бытовой техники купить EcoSocket. Он выглядит как обычный электрический переходник. Затем его нужно вставить в розетку, а уже к нему подключить тот или иной бытовой прибор. По проекту молодых новаторов одно такое устройство, оно, кстати стоит около 10 тысяч тенге, можно подключить к одной единице техники, но разработчики рассказывают, что в их практике уже были случаи, когда самые изобретательные пользователи вставляли в Экосокеты тройник или удлинитель и таким образом включали сразу несколько приборов. И все они прекрасно управлялись со смартфона. Каждый пользователь системы может увидеть на своем смартфоне, энергопотребление приборов. Разработка также позволяет настроить индивидуальные параметры – то есть внести свой тариф в спец. настройки, и программа посчитает сколько денег вы тратите в данный момент в пустую. Именно способность анализа превращает эту по сути Айти Разработку в Зеленый проект, направленный на сохранение окружающей среды. Ведь экономия электроэнергии в зданиях – это экономия топлива на электростанции, а значит и вредных выбросов в атмосферу будет меньше. Экорозетка будет интересна обучающимся при изучении тем, связанных с потреблением электроэнергии на уроках «Естествознания» и «Физики».

«Естествознание»: 6.3 Энергия и движение. 6.5.1.3 называть единицу электрической энергии; 6.5.1.4 рассчитывать стоимость электроэнергии; Открытия будущего. 6.7.1.3 прогнозировать направления развития исследований науки в будущем.

«Физика» Постоянный электрический ток. Лабораторная работа № 7 «Измерение работы и мощности электрического тока» 8.4.2.14 экспериментально определять работу и мощность тока; 8.4.2.15 производить практические расчеты стоимости электроэнергии с использованием единицы измерения кВт час;

Бионический протез руки (Маулен Бектурганов - основатель компании MBionics). Данный протез предназначен для инвалидов III группы, улучшает их образ жизни. Протез максимально повторяет функционал руки человека. Изобретение совершает прорыв в казахстанской науке, который помогает соотечественникам вернуться к полноценной жизни, не выезжая за пределы родины. В 2015 году Маулен впервые увидел устройство, дающее возможность человеку взаимодействовать с техникой посредством импульсов мышц,

другими словами силой мысли. В первую очередь это устройство, считывающее нервные импульсы мышц, сейчас находит широкое применение в мире во многих областях. Он решил сделать бионический протез руки, которым можно было бы управлять с помощью импульсов мышц. Сначала в рамках дипломной работы Маулен сделал прототип протеза, который повторял движения его собственной руки. То есть к живой руке подсоединился сенсор, а роботизированная повторяла следом ее движения. Далее осенью 2016 года Маулен шагнул вперед в своем деле и сделал второй прототип, который больше подходил под протез руки. Следом изобрел и третью, уже рабочую версию, который по системе управления был схож со вторым прототипом. В апреле 2017 года Маулен наконец-то сделал четвертую рабочую версию бионического протеза, который был успешно установлен и протестирован на практике. После этого Маулен основал свою компанию MBionics, где он с коллегами занимается разработкой новых версий бионических протезов. Сейчас они проводят свои эксперименты в лаборатории университета, где учится Маулен. Университет предоставил эту лабораторию, чтобы помочь своим выпускникам. Теперь в планах у Маулена наладить отечественное производство бионических протезов, потом уже экспортировать их за рубеж. Далее он планирует работу над аналогичной разработкой локтевого механизма, потом уже плеч и так далее осилить как можно больше изобретений для людей с ограниченными возможностями. Маулен искренне надеется, что, применяя новые технологии, он сможет сделать жизнь людей намного удобной и комфортной.

Предлагается рассмотреть данное изобретение при изучении следующих тем предмета «Биология»: Движение. Биофизика. Строение скелета человека. Роль и функции опорно-двигательной системы 8.1.6.1 описывать функцию опорно-двигательной системы. Типы соединений костей: неподвижное, полуподвижное, подвижное 8.1.6.3 сравнивать типы соединений костей. Биомедицина и биоинформатика. Применение биомеханики в робототехнике (биомеханика инженерная (экзоскелетоны, робототехника). Биомеханика медицинская (протезирование). Биомеханика эргометрическая (оптимизация) Моделирование «Изучение биомеханики движения наземных живых организмов» 10.4.4.1 – исследовать применение биомеханики в робототехнике.

Следует упомянуть также об интереснейших проектах казахстанского ученого-химика Диаса Тастанбекова: Говорящая мусорная урна (проект даже занял 1-е место на первой Startup School Армана Сулейменова), видео-открытки, 3Д-печать на заказ, агропоника. С последним проектом Диас сумел сделать прорыв в сфере агрокультуры Казахстана.

Будучи еще младшим научным сотрудником в Назарбаев Университете он вместе со своими напарниками разработал проект по выращиванию растений в агропонной теплице (гидропоника). Во втором сезоне конкурса StartUp Bolashak им удалось занять второе место и получить грантовые деньги и первые инвестиции.

Аэропони́ка (др.-греч. ἀήρ «воздух» + πόνοσ здесь «труд») — процесс выращивания растений в воздушной среде без использования почвы, при

котором питательные вещества к корням растений доставляются в виде аэрозоля. В отличие от гидропоники, которая использует в качестве субстрата воду, насыщенную необходимыми минералами и питательными веществами для поддержания роста растений, аэропонный способ выращивания растений не предполагает использование почвенного субстрата.

В планах у молодого алматинского ученого есть построение отдельного многоэтажного здания, внутри которого - вертикальная теплица, способная прокормить целый город.

С аэропоники, гидропоники и ее разновидностями (аквапоника) обучающихся рекомендуется ознакомить на уроках предмета «Биология» при изучении тем:

«Естествознание»: 5.4 Экология и устойчивое развитие. Экосистемы. 5.6.1.1 определять компоненты экосистемы; 5.6.1.2 классифицировать виды экосистем; 5.6.1.3 объяснять влияние экологических факторов на функционирование экосистем; 5.6.1.4 сравнивать естественные и искусственные экосистемы. 5.4 Открытия, меняющие мир. 5.7.1.1 Приводить примеры научных открытий, изменивших мир. Открытия будущего. 5.7.1.2 предлагать идеи для будущих исследований в науке. 6.4 Экология и устойчивое развитие. Экосистемы. 6.6.1.1 графически представлять и объяснять взаимосвязь компонентов экосистем; 6.6.1.2 объяснять причины смены экосистем; 6.6.1.3 объяснять переход энергии и веществ в экологической пирамиде 6.4 Открытия, меняющие мир. Открытия, изменившие мир. 6.7.1.1 обсуждать значение открытий, изменивших мир; 6.7.1.2 обсуждать вклад казахстанских ученых в развитие естественных наук. Открытия будущего. 6.7.1.3 прогнозировать направления развития исследований науки в будущем

«Биология»: Экосистемы. Экологические факторы среды: абиотические (температура, свет, pH, влажность), биотические (микроорганизмы, животные, растения). Лабораторная работа «Исследование местной экосистемы (на примере школьного участка)» 7.3.1.1 исследовать влияние факторов окружающей среды местной экосистемы на жизнедеятельность и распространение живых организмов. Пищевые цепи и пищевые сети. Моделирование «Построение пищевых цепей и сетей». 7.3.1.2 сравнивать природные пищевые цепи; 7.3.1.3 составлять пищевые цепи и пищевые сети. Питание живых организмов. Условия, необходимые для фотосинтеза. Лабораторная работа «Исследование факторов, влияющих на процесс фотосинтеза» 7.1.2.2 исследовать условия, необходимые для процесса фотосинтеза. Биосфера, экосистема, популяция. Компоненты экосистемы. Водные и наземные экосистемы. 8.3.1.1 составлять схему общей структуры экосистем; Моделирование «Сравнение наземных и водных экосистем» 8.3.1.2 сравнивать водные и наземные экосистемы. Типы взаимоотношений между организмами (аквапоника). Прямые и косвенные типы взаимоотношений организмов. 8.3.1.6 описывать типы взаимоотношений между организмами; Адаптации живых организмов к изменяющимся условиям окружающей среды. 8.3.1.7 объяснять механизм адаптации живых организмов к изменяющимся

условиям окружающей среды. Влияние человеческой деятельности на окружающую среду. Роль человека в природе. Рациональное природопользование Охрана природы. Сохранение биологического разнообразия. 8.3.2.1 обосновывать необходимость сохранения и поддержания биологического разнообразия; Экологические проблемы Республики Казахстана. Причины, последствия и пути решения 8.3.2.3 объяснять причины возникновения и пути решения экологических проблем на территории Казахстана. Разнообразие живых организмов. Биосфера и экосистемы. Эффективность переноса энергии в экосистеме. Поток энергии и цепи питания. 9.3.1.2 рассчитывать эффективность переноса энергии; Виды экологических пирамид. 9.3.1.3 сравнивать пирамиды численности, биомассы и энергии. Выделение. Продукты выделения живых организмов, обитающих на суше, в пустыне, в пресной и соленой воде. Конечные продукты разложения азотсодержащих органических веществ: аммиак, мочеви́на, мочева́я кислота. 9.1.5.5 установить связь между средой обитания и конечными продуктами обмена веществ у различных организмов (аквапоника). Биосфера, экосистема, популяция. Экологические пирамиды. Типы взаимоотношений. Моделирование «Составление схем передачи энергии в пищевых цепях». Решение экологических задач и экологических ситуаций. 11.3.1.1 объяснять правила экологической пирамиды; 11.3.1.2 – создавать схемы трофических уровней в экосистемах. Экология и влияние человека на окружающую среду. Экологические проблемы Республики Казахстан и пути их решения. 11.3.2.2. – изучать и предлагать возможные варианты решения экологических проблем Казахстана.

Самый крупный проект Диаса Тастанбекова – разработка технологии получения биоразлагаемых имплантатов для остеосинтеза, которые будут дешевле, чем титановые фиксаторы. «Технологии разлагаемых имплантов на сегодняшний день очень актуальны в медицине. Во-первых, титановые фиксаторы дороже в производстве и требуют две операции – по встраиванию и по вытаскиванию. Один разлагаемый имплант размером с фалангу пальца стоит около \$250, титановый для корня зуба (что в 2-3 раза меньше фаланги пальца) - примерно \$450. Во-вторых, биоразлагаемые полимеры не принесут вреда. Они будут растворятся до органических веществ, которые, вступая в биохимические циклы организма, выведутся из него естественным путем. Возможно, в дальнейшем мы будем добавлять полезные вещества, которые смогут укреплять кости. В-третьих, это более предпочтительно, особенно когда дело касается детских костей. Организм ребенка постоянно растет. Титановый фиксатор деформирует кость и препятствует росту больше, чем растворимый имплантат», - рассказал заведующий научно-исследовательской лабораторией «Альтернативные полимерные материалы» при НОЦ ХИ КБТУ Диас Тастанбеков. Производиться образцы будут с помощью распечатки на 3D-принтере. Срок разложения - от полугода до трех лет в зависимости от сложности перелома [9].

Разработка материалов для остеосинтеза производилась совместно с улучшением знаний о фиксации кости и сложном хирургическом вмешательстве. Золотым стандартом для большинства методов лечения переломов с помощью фиксации являются металлические устройства из титановых сплавов благодаря их выдающимся механическим свойствам. Но они имеют существенные недостатки. После заращения переломов необходима повторная операция для удаления имплантата. На протяжении многих лет ученые разрабатывали саморазлагающийся материал, который бы терял прочность по мере заживления кости. Сегодня биоразлагаемые полимерные устройства для остеосинтеза используются в опорах с низкой и средней степенью нагрузки. Но эффективность их использования не исследована к настоящему времени в достаточной мере, необходимо улучшение механических свойств биоразлагаемых устройств и их деградации, они не должны быть токсичными или вызывать негативную реакцию, несоразмерную их положительному эффекту.

Из биоразлагаемых полимеров наиболее изучены поли(гликолевая кислота), поли(молочная кислота) и их сополимеры, на них основано большинство коммерческих биодеградируемых протезов. Полиэфиры могут быть получены путем прямой поликонденсации мономеров (например, молочной кислоты) при высокой температуре, при этом получают полимеры с высокой полидисперсностью и низким молекулярным весом. Открытая цепь полимеризации циклических мономеров или димеров предпочтительна для получения полиэфиров высокого молекулярного веса.

Полиангидриды, поли(ортоэфиры), полифосфазены, полиамиды и полиуретаны деградируют крайне медленно по сравнению с полиэфирами. Полиуретаны никогда не использовались в качестве фиксатора, но они показали свою перспективность в качестве мембран для направленной регенерации тканей и в пористых структурах для заполнения костных дефектов.

Тема медицинского применения полимеров может быть рассмотрена на уроках предметов «Естествознание» и «Химия при изучении следующих тем:

«Естествознание»: 5.4 Открытия, меняющие мир. 5.7.1.1 приводить примеры научных открытий, изменивших мир. Открытия будущего. 5.7.1.2 предлагать идеи для будущих исследований в науке. Вещества и материалы. Классификация веществ. 6.3.2.1 классифицировать вещества на органические и неорганические; Образование и получение веществ. 6.3.3.1 определять преимущества и недостатки природных и искусственных материалов; 6.4 Открытия, меняющие мир. Открытия, изменившие мир. 6.7.1.1 обсуждать значение открытий, изменивших мир; 6.7.1.2 обсуждать вклад казахстанских ученых в развитие естественных наук. Открытия будущего. 6.7.1.3 прогнозировать направления развития исследований науки в будущем.

«Химия». 9.4 Углеводороды. Алкены. 9.4.3.11 объяснять особенности строения полимеров и механизм реакций полимеризации на примере полиэтилена; 9.4.3.12 объяснять и изучать проблему длительного разрушения

пластика и знать последствия накопления пластических материалов в окружающей среде. 11.4 Искусственные и синтетические полимеры: пластмассы, каучуки, волокна. Производство полимеров в Казахстане. 11.4.2.60 – называть свойства и области применения некоторых полимеров и пластмасс. 11.4.2.62 – знать виды полимеров, производимых в Казахстане.

Решение задач. (Олег Пименов – математик). Олег Константинович не имеет высшего математического образования, однако добился выдающихся успехов, решив три задачи, входящие в группу труднейших за всю историю математики. Первая задача была поставлена греческим математиком Героном в первом веке, т.е. оставалась не решенной около двух тысяч лет. Вторая задача была поставлена в 1637 г. французским математиком Ферма и носит название «Великая или большая, теорема Ферма». Третья задача - это задача великого немецкого математика Гаусса. Опубликована в 1801 г. Указанные задачи могут быть рассмотрены на уроках предмета «Математика».

На уроках предмета «Информатика» можно упомянуть студию мобильных приложений ZeroToOneLabs.com, в портфолио которой уже 8 продуктов, включая нашумевшее приложение Kelin.

(Арман Сулейменов). Первый свой проект – Being Beethoven – команда Zero To One Labs разработала осенью 2014-го, еще до основания самой компании. Это приложение, основанное на книге «Daily Rituals: How Artists Work» о ежедневных привычках успешных и известных людей, позволяет пользователю встроить их ритуалы в свой ежедневный график.

Другой интересный проект – DoctorStars – аналог борьбы умов для любителей медицины и биологии, созданный по заказу компании Dream Group (входит в группу компаний RESMI). Приложение построено как игра-викторина в областях медицины, биологии, анатомии. За 3 недели после запуска пользователи ответили на 456 000 вопросов.

Иван Крепак создал первый казахстанский умный замок «bLock», который управляется смартфоном на расстоянии. Этот проект был удостоен ряда наград, в том числе награда от Силиконовой Долины «Best Business Idea» и инвестиций в размере 20 000 долларов. Он – разработчик мобильных приложений и специалист в сфере компьютерной безопасности. В 2017 году Иваном было создано мобильное приложение «Zharys», которое является агрегатором ближайших спортивных соревнований по различным дисциплинам для всех возрастов. Помимо этого, Иван разработал проект «Портативная Антитеррористическая Антенна «Qianat Etre», которая способна обезвредить беспроводное террористическое оружие, предотвратить вредоносную рассылку и обеспечить академическую честность при проведении тестирования или экзаменов.

Приведенные выше изобретения и открытия казахстанских ученых – героев проекта «100 новых лиц» могут быть использованы в качестве тем для межпредметных уроков, показывающих взаимосвязь различных направлений современной науки, а также послужить основой для разработки научных проектов. Следует отметить, что одной из инициатив героев проекта «100

новых лиц» (Диас Тастанбеков) является открытие классов по ракетомоделированию, гидропонике в средних школах, которые повышают интерес учеников к астрономии, физике, математике, информатике, биологии, формируют еще в школьном возрасте интерес к инновационным профессиям.

В целях развития любознательности обучающихся и приобщения их к предметам «География», «Физическая культура» можно привести пример героя «100 лиц» Сагимбаева Магжана Талаповича, первого казахстанца, совершившего одиночное кругосветное путешествие. Объехал 22 страны (Казахстан, Узбекистан, Туркменистан, Иран, Азербайджан, Грузия, Турция, Болгария, Сербия, Венгрия, Австрия, Германия, Швейцария, Франция, Испания, Колумбия, Эквадор, Австралия, Таиланд, Камбоджа, Лаос, Китай) за 380 дней, проделал путь в 28.784 километров. Прямой потомок легендарного путешественника, революционера Алиби Тонжановича Джангильдина, он впервые поехал путешествовать в 1991 на Черное море в ущелье Геленджик, а в 1998 году совершил 4-х дневный поход на Исыкуль, после чего и заболел путешествиями, горами, спортом. В первое большое путешествие Магжан отправился в 2013 году. Прошел, проехал автостопом 8 стран (Казахстан, Узбекистан, Россия, Грузия, Армения, Турция, Украина, Молдова). 1 мая 2014 года Магжан стартовал из центра Алматы, и ровно через 380 дней вернулся в ту же точку. За это время он успел «намотать» 28 тысяч километров и повидать 22 страны, в том числе Европу, Центральную и Юго-Восточную Азию и даже посетить Австралию. В феврале 2016 года совершил в ходе экспедиции Казахского Географического Общества восхождение на пик Аконкагуа (6962м) вместе с Максутом Жумаевым. В июне 2016 года совершил восхождение на высшую точку Европы Эльбрус (5642м) вместе с актрисой Айсулу Азимбаевой. В декабре 2016 совершил восхождение на пик Винсон (Антарктика) и 217 километров прошел на лыжах до Южного полюса.

На уроках музыки можно ознакомиться с прославившимися музыкантами, композиторами, дирижерами, солистами – героями «100 новых лиц», оказавшими большой вклад в развитие музыкального искусства Казахстана и его пропаганду в ближнем и дальнем зарубежье.

Жудебаев Арман Адильханович. Старший преподаватель Консерватории имени Курмангазы (кафедры Народной Музыки и Дирижирования), руководил студенческим оркестром, блестяще выступавшим в знаменитых залах Турции, Австрии, Германии, Китае. Автор идеи знаменитого проекта «Айтыс Оркестров», который был представлен на Гала Концерте Консерватории в городе Астана, в концертном зале Казахстан в 2012 году. В 2013 – по настоящее время главный дирижер Казахского Государственного Академического Оркестра народных инструментов имени Курмангазы, который показал свое искусство в престижных залах США, Германии, Австрии, Китая, Швейцарии и Болгарии. Оркестр имени Курмангазы – это первый уникальный коллектив в сфере инструментального музыкального искусства Казахстана, имеющий 83-летнюю историю. Репертуарный фонд оркестра составляет свыше 4000 произведений. В исполнении коллектива оркестра постоянно звучит мировая

классика, известные произведения композиторов различных национальных школ и направлений.

Абдысагин Рахат-Би Толегенулы – юный композитор, пианист, лауреат международных конкурсов, автор более 100 музыкальных произведений. Он с юности увлекался музыкой, математикой, физикой, чтением книг, живописью, занимался плаванием, интересовался взаимосвязью языков. Качество обучения в музыкальной школе он обогащал не только великолепными результатами в изучении естественных и гуманитарных дисциплин в основной общеобразовательной школе, но и регулярно посещая мастер-классы по музыке профессуры в консерватории (Алматы).

Ремарка «самый юный» сопровождает Рахат-Би с самого начала творческого пути. Он – самый юный лауреат Госпремии «Дарын». Самый юный и единственный за всю историю независимого Казахстана деятель культуры, награжденный в 17-летнем возрасте почетным знаком «За заслуги в развитии культуры и искусства» Межпарламентской Ассамблеи СНГ.

Он – единственный композитор из независимого Казахстана и самый юный, чьи творения вошли в копилку Всемирного фонда исполняемых произведений для фортепиано с оркестром «Discography» Университета Южного Иллинойса (США), где собраны шедевры мировой классики – от Баха, Гайдна, Моцарта до современных классиков. Рахат-Би – самый юный участник международных академий композиторов и исполнителей современной музыки: Impuls (Грац, 2013, 2015, 2017), ISA (Мюрццушлаг, 2015), KlangZeitMünster (Мюнстер, 2016), самый юный лектор ICTM 2015.

Рахат-Би в 13 лет стал студентом, а в 17 лет уже являлся магистрантом, и в 18 лет блестяще защитил магистерскую диссертацию, став магистром искусствоведческих наук! Это исключительный случай не только в Казахстане, но и редчайшее явление в мировой практике!

Произведения Рахат-Би исполняются известными солистами, камерными ансамблями и симфоническими оркестрами Европы, Азии и Америки. Его музыка регулярно звучит в знаменитых концертных залах практически всех европейских стран и в ряде стран Азии. Мировые премьеры его произведений прошли в Праге, Лондоне, Вене, Париже, Берлине, Сеуле, Анкаре, Стамбуле, Москве, Рогашке-Слатине, Бергамо, Аркейе, Аликанте, Теуладе- Морайре, Алмате и Астане.

В большинстве случаев он сам играет партию солирующего фортепиано в своих симфонических произведениях и, являясь незаурядным пианистом, также дает сольные концерты из произведений мастеров эпох барокко, классицизма и романтизма. восхищает, но и мотивирует тысячи ее сверстников.

Калыкова Саида Турарбековна (см. гл.1)

Ерлан Бактыгерей Әбдінабиұлы - лауреат 1-го Республиканского дирижера им Ш.Кажғалиева, Главный дирижер и художественный руководитель симфонического оркестра Академической филармонии г. Астаны (2013 - 2015 гг.)

В 1985-1996 годах учился в Республиканской музыкальной школе им. А.К. Жубанова. Далее поступил в Алматинскую Государственную консерваторию им. Курмангазы. После окончания обучения его пригласили на работу в Астану в качестве артиста оркестра. Так как Ерлан являлся еще и дирижером, он много писал и оркестровал для оркестра казахских народных инструментов кюи, народные песни и классические произведения. Он был из тех, кто не желал останавливаться на достигнутом. Ему хотелось идти вперед и завоевывать дальнейшие вершины.

В 2001 году он стал лауреатом 1-го Республиканского конкурса дирижеров им. Ш. Кажгалиева. Это было поистине огромным толчком в его карьере для становления как дирижера-профессионала. Самое интересное, на конкурсе не было возрастного ограничения. То есть Ерлану пришлось соревноваться со своими преподавателями, которые гораздо сильнее и лучше его. Но далее все было, как в сказке. Его пригласил мэтр, дирижер, народный артист России, Казахстана и Татарстана, академик, профессор, Главный дирижер и художественный руководитель симфонического оркестра Татарстана, дирижер Большого театра России – Фуат Мансуров. Стать его учеником дело не простое. Ф.Мансуров был действительно уникальной личностью. В одном человеке сочеталось многое: он был мастер спорта по альпинизму, математик, знал в совершенстве 8 языков, и.т.д. Это было большой школой. И смог молодой музыкант этого всего добиться, благодаря стипендиальной программе «Болашак», чему он рад по сей день. В 2008 году Ерлана пригласили в Караганду Главным дирижером и Художественным руководителем Академического оркестра казахских народных инструментов им. Таттимбета и дирижером симфонического оркестра г. Караганды.

В 2013 Ерлана пригласили в Астану в качестве Главного дирижера и художественного руководителя симфонического оркестра Академической филармонии г. Астаны. Он много гастролировал, выступал на больших площадках с мировыми звездами, также поставил в концертном исполнении две оперы: «Золотые горы» Нургисы Тлендиева и «Алпамыс» Еркегали Рахмадиева. Кроме того, Ерлан Бактыгерей Әбдінәбиұлы организовал концерт с международной организацией «Тюрксой», посвященный композиторам тюркского мира.

В 2015 году по состоянию здоровья обратно переехал в Караганду. Было много причин вернуться обратно. Так как он многодетный отец (7 детей), решил заняться их воспитанием и открыл свое дело.

Чотабаев Медет – ведущий оперный солист государственного театра оперы и балета «Астана Опера». Лауреат второй степени IV Республиканского конкурса молодых исполнителей (2003), обладатель Гран-при регионального конкурса в честь 160-летия великого Абая (2005), обладатель Гран-при IX Международного фестиваля «Шабьт» (2006), лауреат первой степени Международного конкурса вокалистов им. Бибигуль Толегеновой (2007), дипломант Международного конкурса им. Беньямино Джильи (г. Порто-Реканати, Италия, 2008), обладатель первого приза и специального приза за

лучший тенор XXIII Международного конкурса им. Глинки (Москва, 2009), обладатель Гран-при Международного конкурса «Искусство XXI века» (Финляндия, 2009), участник «Опералия-2011», обладатель Гран-при Международного конкурса вокалистов им. Х. Даркле в Румынии (2012), обладатель первого места Международного конкурса оперных исполнителей в Вероне (Италия), лауреат третьей премии Международного конкурса «Morcello Giordani» (2012), финалист Международного конкурса «Leulya Gencer» (2012), обладатель специального приза премии «Алтын Адам – Человек года» – «Восходящая звезда отечественной оперной сцены» (2012), дипломант V форума партиотов (2012).

Алексей Лодочников (см.гл.1)

На уроках предметов «Музыка» и «Казахский язык и литература» рекомендуется посвятить обучающихся в творчество современных поэтов, победителей проекта «100 новых лиц».

Бекарыс Шойбеков – поэт-импровизатор, мастер айтыса, обладатель Государственной премии «Дарын». Обладатель главного приза Международного айтыса посвященного 150-летию Жамбыла, республиканского айтыса посвященного 300-летию Кабанбай батыра, республиканского Наурыз айтыса прошедшего в Шымкенте, республиканского айтыса посвященного 100-летию Н.Ондасынова. Поэт-импровизатор, чье имя знакомо всей стране.

Жумабек Ержан Жумабекулы – поэт, лауреат Государственной молодежной премии «Серпер», докторант. Стихи начал писать со школьной скамьи. С 2004 г. его стихи стали публиковать на страницах местных, областных и республиканских газет, таких как «Семей таңы», «Ертіс өңірі», «Қазақ әдебиеті». В 2005 г. стал главным призером в конкурсе «Жігіт сұлтаны», проходившем среди высших учебных заведений города Семей, выиграв титул «Семей серісі». В 2005 году занял 3-е место на городском состязании молодых акынов, в 2006 году стал обладателем 2-го места. В 2005 - 2006 гг. занял 2 место на городском конкурсе выразительного чтения им. Оралхана Бокеева. Его стихи вошли в сборник «Өсер өркен». Является призером айтысов «Қазақстан чемпионаты», «Аламан айтысы», показанных по телевидению в прямом эфире канала «Қазақстан» в 2006, 2007, 2008 гг. В 2012 году при поддержке Министерства Культуры и информации в свет вышел сборник стихов «Шексіздік шұғыласы». Его стихи вошли в 10-ти томник антологий казахской поэзии «Жыр маржаны», изданной в 2015 году издательством «Мереке». В 2015 году стал обладателем молодежной премии «Серпер». В 2017 году в рамках программной статьи Главы государства «Взгляд в будущее: духовное обновление» при поддержке организации Medeniyetin Burçları (Турция) в Стамбуле в издательстве Ezgi была выпущена его книга «Sonsuzluk Şûlesi» на турецком языке, в том же году в г. Кайсери состоялся творческий вечер. В 2017 году на международном конкурсе исполнителей «Shining Star», прошедшем в Стамбуле, честь страны представил экс-солист группы Бастау, Ерасыл Абдуалиев с песней Гаухартас, написанной Ержаном Жумабеком на турецком

языке, став обладателем Гран-при. На сегодняшний день находится в тесном творческом сотрудничестве с композиторами казахстанского шоу-бизнеса.

На уроках предмета «Художественный труд» обучающимся было бы интересно ознакомиться с творчеством чеканщика, кузнеца, талантливого ювелира, мастера по коже и резчика по кости Абылайхана Асылбай.

Абылайхан стал инвалидом вследствие несчастного случая на производстве. Он упал с высоты, когда работал на башенном кране. Полученные травмы были серьезными и могли приковать его к постели до конца жизни. Абылайхан не мог даже сидеть первое время. За ним ухаживала сестра, которая воспитывала четверых детей вместе со своим супругом. Однако он не только научился сидеть самостоятельно, но и, категорически отвергнув инвалидную коляску, встал на костыли, чтобы передвигаться без посторонней помощи.

Абылайхан долго искал дело, которое бы помогло ему реализовать нерастроченные силы и заработать на жизнь. Однажды он увидел по телевизору сюжет о мастере из Казахстана, который легко справлялся с металлом: он был кузнецом и ювелиром. И тогда Абылайхан принял решение поехать в Алматы, чтобы стать учеником этого мастера. По возвращении в родной город в небольшой комнате в доме на окраине города он открыл собственную мастерскую, где стал проводить большую часть своей жизни.

За долгие годы упорного труда Абылайхан стал не только отличным кузнецом и искусным ювелиром, но ещё освоил множество других ремёсел: художественную обработку кожи и кости. Всё это пригодилось ему в ежедневной работе в мастерской. Пожалуй, Абылайхан – единственный мастер в Казахстане, кто, не считаясь со временем и затраченными силами, создал собственными руками шесть полных комплектов воинских доспехов с кольчугой. Кстати, первый его опыт в реконструкции доспехов казахских батыров – воссоздание костюма знаменитого Золотого человека. Некоторые его работы выставляются в лучших музеях Казахстана, а также приобретаются ценителями и коллекционерами не только в нашей стране, но и за рубежом.

Абылайхан – активный участник многочисленных выставок, ярмарок мастеров, на которые его приглашают не только в Семей, но и различных городах республики. Он проводит мастер-классы для всех желающих, щедро делится своими секретами.

Также ремесленник и мастер стал победителем конкурса бизнес-проектов среди предпринимателей с ограниченными возможностями, который проводил на грантовой основе Фонда развития предпринимательства «Даму». На выделенный грант фонд приобрёл мастеру отличное оборудование для обработки металла, дерева, кости и кожи.

Современный мир существенно раздвигает рамки образовательного пространства. В условиях обновленного содержания образования традиционный урок перестает быть для ребенка основным и единственным источником информации.

Организация воспитательного процесса на примере героев проекта «100 новых лиц» в рамках дополнительного образования.

Изучение достижений героев проекта «100 лиц» вне рамок школьной программы, в дополнение к школьным курсам предметов с использованием нестандартных форм создаёт оптимальные условия не только для более эффективного усвоения знаний, умений и навыков, но и значительно расширяет возможности успешного духовно — нравственного воспитания учащихся. Их подвиг заставит учащихся задуматься о таких понятиях, как честь, достоинство, самопожертвование ради других, пополнят знания о героических страницах нашей истории, что способствует формированию патриотического сознания.

Рекомендуем проведение исследовательских конкурсов проектов по страницам проекта «100 новых лиц». Эта технология содержит широкий спектр эффективных воспитательных ресурсов, направленных на анализ и собственного отношения к ценности, определение собственного жизненного ориентира и принципа жизни, предоставляет широкие возможности для выхода обучающихся в социум, взаимодействия с известными людьми, приобщения к ценностям и образцам поведения. Обучающиеся будут познавать социально-гуманитарные ценности, основанные на модернизации общественного сознания и ориентироваться на них в своей предстоящей профессиональной деятельности, что в свою очередь способствует формированию у них гражданских позиций. Например, работа над проектами как «Герои среди нас» реализует следующие задачи:

- воспитание у учащихся на примере подвигов героев проекта «100 лиц» качеств личности гражданина-патриота Родины, способного встать на защиту государственных интересов;
- популяризация их подвигов, формирующие позитивный образ нашей страны;
- формирование позитивного и привлекательного для современного обучающегося образа активного гражданина и патриота;
- сохранение и развитие у учащихся чувства гордости за свою страну, за ее исторические и современные достижения, за подвиги своих выдающихся соотечественников-наших современников.

В соответствии с мировыми тенденциями подготовка обучающихся к предпринимательской деятельности, развитие лидерского потенциала, креативности и творческого мышления является одним из актуальных направлений современного образования и в нашей стране.

При обучении обучающихся основам предпринимательства и бизнеса рекомендуем приглашать в школы современных бизнесменов, предпринимателей проекта «100 новых лиц», следующих традициям казахстанского предпринимательства. На их примерах учащиеся воочию увидят, как достичь успеха, «зарядятся» идеей предпринимательства. Другими словами, позволит учащемуся развить свой человеческий потенциал.

В процессе встречи с предпринимателями занятия могут проходить в форме мастер-классов, игр, квестов, командных заданий, групповых дискуссий

и т.п. Далее можно организовать экскурсии на их предприятия и завершить деловой игрой. Важной составляющей таких мероприятий является воспитательный аспект, как формирование духовно-нравственной культуры подрастающего поколения. И закладывать эти основы нужно в школе.

Рекомендуем проведение цикла мероприятий, как недели предпринимательства с участием героев проекта «100 лиц»:

- открытые уроки предпринимательства в форме круглых столов, дискуссий и презентаций отдельных сфер предпринимательской деятельности;
- олимпиады и конкурсы по основам бизнеса и предпринимательства;
- экскурсии на предприятия успешных предпринимателей,
- конкурсы творческих работ по теме «Предпринимательство в Казахстане сегодня»;
- мастер-классы победителей проекта;
- конференции для учащихся старших классов по теме «Проблемы и перспективы развития малого и среднего бизнеса в Казахстане», выставки публицистической литературы по теме «Профессия предприниматель», радиопередачи, викторины, турниры и др.

В процессе встреч и изучения опыта профессиональной деятельности предпринимателей проекта у учащихся воспитываются такие качества, как инициатива, лидерство, ответственность, креативность, организаторские способности, решительность, упорство, присущие для предпринимателя.

Учить молодых людей основам ведения бизнеса – хорошее дело, которое не даст им увлечься преступными радикальными идеями. Различные исследования в Казахстане показали, что те, кто попадают в руки вербовщиков экстремистских организаций, не нашли своего места в современной жизни и стали озлобленными по отношению к богатым и успешным. Экстремизм рождается на почве невежества, неустроенности жизни, внутренней пустоты у человека. Если ум юноши или девушки будет занят стремлением к хорошей жизни, образованию и карьере, то пропагандисты экстремистских организаций не смогут им навязать ложные идеалы.

«Предприниматель – это человек, который верит в себя и свои силы, который знает, что может что-то изменить к лучшему и в своей жизни, и в жизни других людей», – резюмировал предприниматель проекта Евдаев Рашбиль на встрече с молодежью.

Проект «100 новых лиц» – это 100 конкретных результатов политики Главы государства в преломлении судеб конкретных людей. В совокупности, эта работа, которая велась Президентом на протяжении всех 26 лет независимости. И сегодня мы видим, что сформировалась новая генерация современных, мобильных, конкурентноспособных казахстанцев, которые верят в себя и в свои силы – это творцы успеха страны. «100 новых лиц» – это 100 практических уроков для молодого поколения, 100 алгоритмов достижения успеха. По сути, проект «100 новых лиц» – это воплощение нашей казахстанской мечты [10].

Герой, героизм, подвиг... Сегодня, как никогда, актуально должны звучать эти понятия. К сожалению, примером для подражания у большинства молодежи являются образы западной киноиндустрии: Джек Воробей, Человек-паук, Шрек и др. Это влияние на определенное время затмило некоторые ценности и создало несколько иллюзорный образ героя. Поэтому мы должны на примерах героического не только прошлого, но и настоящего и на мужественных поступках наших современников дать представление об истинной сути понятия «герой» и о подвиге человека во имя своего народа. Общение учащегося с героями-современниками способствует формированию новой социальной активной позиции юного гражданина, будущего профессионала, творца, обогащает новым жизненным социальным опытом.

Большое влияние на сознание и поведение учащихся оказывает пример других людей. Воспитательная сила примера основана на склонности и способности к подражанию. Не имея достаточных знаний и жизненного опыта, школьники присматриваются к поступкам и действиям окружающих, подражают им, стараются вести себя так, как ведут себя взрослые.

Дополнительное образование – составная (вариативная) часть общего образования, позволяющее обучающемуся приобрести устойчивую потребность в познании и творчестве, максимально реализовать себя, самоопределившись профессионально и личностно. Предлагаем в процессе внеклассных занятий на кружках организовать стремление обучающихся к совершенствованию, самовоспитанию и изменению их жизненной позиции учащихся на примерах успешных людей проекта «100 новых лиц».

Внеклассная работа: кружки Герои проекта «100 новых лиц»

Кружок «Хенд-мейд»

В современном мире очень ценятся вещи сделанные руками мастера, обладающие индивидуальностью, неповторимые, они украшают человека.

Хенд-мейд – это искусство, творческая реализация. Керамика, валяние из шерсти, вышивка и вязание, всевозможные поделки из камня, стекла, полимерной глины, дерева или кожи, мягкая игрушка, настенные панно из природных материалов, дизайнерские платья и аксессуары – все это хенд-мейд.

Кружок «Handmade», перевод с английского «Своими руками», развивает творческие способности. Это одна из возможностей учащимся выразить свою индивидуальность, найти себе увлечение, профессию по душе. Создавая поделки собственноручно, ребенок учится не только определенному виду мастерства, но еще и развивает фантазию, чувство стиля, вырабатывает творческий подход к решению проблем.

Работа в кружке даёт возможность каждому ребёнку раскрыть неповторимые индивидуальные способности, попробовать свои силы в разных видах декоративно-прикладного творчества, выбрать приоритетное направление и максимально реализовать себя в нем.

Творческое развитие личности ребёнка развивается через освоение им современных техник декоративно-прикладного творчества и приобщение к ценностям прикладного творчества.

Асылбай Абылайхан, инвалид вследствие несчастного случая на производстве, не только научился сидеть самостоятельно, но и, категорически отвергнув инвалидную коляску, встал на костыли, чтобы передвигаться без посторонней помощи. За долгие годы упорного труда Абылайхан стал не только отличным кузнецом и искусным ювелиром, но ещё освоил множество других ремёсел: художественную обработку кожи и кости. Всё это пригодилось ему в ежедневной работе в мастерской. Сегодня Абылайхан Асылбай – чеканщик, кузнец, талантливый ювелир, мастер по коже и резчик по кости. Абылайхан – единственный мастер в Казахстане, кто создал собственными руками шесть полных комплектов воинских доспехов с кольчугой. Его первый опыт в реконструкции доспехов казахских батыров – воссоздание костюма знаменитого Золотого человека. Некоторые его работы выставляются в лучших музеях Казахстана, а также приобретаются ценителями и коллекционерами не только в нашей стране, но и за рубежом.

Ремесленник Абылайхан стал победителем конкурса бизнес-проектов среди предпринимателей с ограниченными возможностями, который проводил на грантовой основе Фонда развития предпринимательства «Даму».

Участвуя на многочисленных выставках и ярмарок мастеров по республике, он проводит мастер-классы для всех желающих, щедро делится своими секретами.

Кружок «Робототехника и моделирование».

Для непрерывного образования в сфере робототехники в системе дополнительного образования организуются кружки.

Многие подростки стремятся попасть на специальности, связанные с информационными технологиями. Игры в роботов, конструирование и изобретательство присущи подавляющему большинству современных детей. На кружках «Робототехника и моделирование» ребята, учатся техническому проектированию с помощью создания программируемых моделей с использованием моторов, датчиков и различных технических элементов, они постигают основы электротехники, программирования, инженерии, механики.

В кружке «Робототехника и моделирование» формируются их знания, умения и интерес к науке, что в последующем позволит ребятам связать свою дальнейшую жизнь с техническим творчеством и программированием.

В процессе конструирования и программирования дети получают дополнительное образование в области физики, механики, электроники и информатики.

Кружок «Физика вокруг нас».

Внеклассные занятия в кружке «Физика вокруг нас» углубляют и расширяют знания учащихся, полученные на уроке, повышают их интерес к предмету. Особенностью работы кружка является изучение практического применения знаний, их связи с наукой и техникой, истории возникновения и развития научных представлений. На занятиях ученики должны убедиться в том, что использование физических закономерностей и явлений пронизывает все стороны человеческой деятельности, что основой производства и

совершенствования быта служат в числе других факторов физические знания, что физика нужна людям многих профессий.

Занятия в кружке приучают к самостоятельной творческой работе, развивают инициативу учащихся, вносят элементы исследования в их работу. Кроме того, они имеют большое воспитательное значение, способствуя развитию личности как члена коллектива, воспитывают чувство ответственности за порученное дело.

Сочетание классной и внеклассной форм работы обогащает урок, наполняет его новым содержанием, делает более интересным для учащихся.

Сведения, полученные на занятиях кружка, позволяют ученику приводить интересные примеры или выполнять опыты.

Кружок «Физика для всех» ориентирован на формирование функциональной грамотности учащихся по обоснованию сущности явлений окружающего мира, технологических характеристик устройств, в том числе бытовой техники, экологических проблем, связанных с использованием технологических устройств, физико-биологических процессов, протекающих в нашем организме.

Молодые ученые Казахстана

Рыспеков Тимур является обладателем свыше 28 патентов и авторских прав в области физики, информатики, математики, изобретатель. Одной из его последних разработок является создание робота для анализа окружающей среды, подобных которому в мире нет. Проект Тимура Рыспекова позволяет контролировать загрязненность атмосферы. Робот способен определять уровень активности в воздухе свыше 87 химических реактивов, температуру, влажность, атмосферное давление, радиацию, магнитные и временные аномалии в природе.

Иван Крепак создал первый казахстанский умный замок «bLock», который управляется смартфоном на расстоянии. Этот проект был удостоен ряда наград, в том числе награда от Силиконовой Долины «Best Business Idea» и инвестиций в размере 20 000 долларов. Он – разработчик мобильных приложений и специалист в сфере компьютерной безопасности.

В 2017 году Иваном было создано мобильное приложение «Zharys», которое является агрегатором ближайших спортивных соревнований по различным дисциплинам для всех возрастов.

Помимо этого, Иван разработал проект «Портативная Антитеррористическая Антенна «Qianat Etre», которая способна обезвредить беспроводное террористическое оружие, предотвратить вредоносную рассылку и обеспечить академическую честность при проведении тестирования или экзаменов.

Маулен Бектурганов – 24-х летний инноватор из Усть-Каменогорска, основатель компании «MBionics». Он разработал и создал первый в Казахстане бионический протез руки. Данный протез предназначен для инвалидов III группы и улучшает их образ жизни. Протез максимально повторяет функционал руки человека и приводится в действие при помощи импульсов

человека. Своими трудами Маулен совершает прорыв в казахстанской науке, который помогает соотечественникам вернуться к полноценной жизни, не выезжая за пределы родины.

Молодой изобретатель Ержан Нурединов создал один из самых инновационных проектов в области зеленой энергетики «SolarWind Tree» (Солнечно-ветровое дерево) – это многофункциональная установка, позволяющая одновременно генерировать, как энергию солнца, так и ветра в городской среде. Главной задачей для своего проекта Ержан поставил сокращение выбросов CO₂ в атмосферу и тем самым уменьшение смога. На деле работа одного Солнечно-ветрового дерева мощностью 5 кВт может сэкономить около 145 кг угля или 460 баррелей нефти в год.

Помимо этого Ержан изобрел и запатентовал «умную зебру». Он уверен, что этот проект при его масштабном внедрении поможет снизить смертность на дорогах Казахстана.

Кружок по биологии «Юный медик»

Учащиеся, проявившие интерес к физиологии, анатомии и другим медицинским дисциплинам, объединяются в кружок «Юный медик».

Занятия в кружке способствуют овладению школьниками системой медицинских знаний. Они знакомятся с процессами, происходящими в организме человека, с гигиеническими правилами направленными на сохранение здоровья людей, т. е. дополняет базовый курс, полученные ранее на уроках биологии, а также включает новые знания, не входящие в базовую программу.

Целью данного кружка является развитие учащихся интереса к профессиям, связанными с медициной, формирование здорового образа жизни. Кардиохирург Гульжан Сарсенбаева ежедневно спасает жизни малышей, она сделала более 450 операций на важный орган младенцев.

Она считает, что «любой врач должен иметь обширные знания, нужно всегда делать апгрейд своих знаний для того, чтобы оставаться профессионалом».

Ляззат Айткожина – гинеколог-репродуктолог. Благодаря ее заботливой помощи у многих семей Казахстана появился смысл жизни и женщины, которым не дано было стать мамами, теперь могут держать на руках собственного ребенка. Она помогает сбиться самой заветной мечте – стать родителем. Долгие годы Ляззат Айткожину узнают и по программе о здоровье «Дауа», которую она с 2012 года она вела на телеканале «Казахстан».

Кружок «Занимательная экономика»

На занятиях учащиеся получают практические знания, умения и навыки, необходимые для социальной адаптации и успешной деятельности в обществе в качестве личности, производителя (предпринимателя). Учащиеся знакомятся с базовыми понятиями, основными закономерностями построения малого бизнеса, с рыночными механизмами, оказывающими влияние на деятельность фирмы, с правилами организации коммерческой деятельности через призму бизнес-планирования.

В развитии у учащихся представлений о бизнесе как сфере деятельности и определении его места и значения в экономике, экономического образа мышления, интереса к изучению экономических дисциплин существенную роль играет ознакомление с трудовой деятельностью предпринимателей.

Кружок «Бизнес планирование»

Занятия сочетают в себе лекции и кейс-метод в изучении основ экономики, а на завершающем этапе обучающиеся проводят презентации.

Особенностью является интеграция курса кружка «Бизнес планирование» с информатикой и коммуникативными технологиями, используются современные интернет-технологии.

Формирование экономического мышления и экономической культуры развивают определенные ценностные ориентации, а также способность к самовыражению личности, побуждают интерес и стремление к рационализму в работе, изобретательности, выбору оптимального варианта решения социально-экономических задач.

Особенность кружка заключается в том, что он позволяет сформировать метапредметные умения и навыки (интеграция с информатикой и коммуникативными технологиями, математикой – математическое моделирование). Маишев Кайрат участвует в реализации государственных программ по развитию предпринимательства в Республике Казахстан, и реализации новых инвестиционных проектов в сфере птицеводства.

Его предприятие птицефабрика «Жас Канат 2006» набирает темпы своего развития, благодаря применению руководителем новых инновационных подходов к развитию бизнеса и грамотной маркетинговой стратегии.

Пример для тысячи молодых начинающих бизнесменов молодой казахстанский предприниматель, инвестор, общественный деятель, руководитель Ассоциации молодых предпринимателей Тосканбаев Арман Айдосович. Он основал вместе с партнерами компанию ТОО «TOPFLIGHT», которая занималась обучением предпринимательской деятельности и ОЮЛиИП «Казахстанская ассоциация молодых предпринимателей» с целью помочь молодым начинающим бизнесменам. В 2015 году Арман основал компанию ТОО «UnitedBusinessGroup», с торговой маркой часов «OTAN», которая занимается производством первых казахстанских часов.

Свыше 11 лет бизнесмен Бернециян Гарик возглавляет товарищество с ограниченной ответственностью «Титан-Север». За время существования предприятия построены тысячи километров автомобильных дорог, осуществлено строительство сотней километров магистральных водо- и теплосетей. В г. Петропавловска построен детский сад «Еркем-ай», реализуется строительство трех детских садов.

«Сделал себя сам» и Шахан Жолдасбаев, успешный бизнесмен, профессиональный пловец, чемпион Казахстана. В свои 36 лет он запустил и продвигает проект «Пандус. Ок» по строительству приспособлений, обеспечивающих доступ в здания для инвалидов-колясочников.

Кружок юных исследователей «Химия»

Школа призвана воспитывать деловых людей, способных к восприятию новых идей, принятию нестандартных решений, умеющих работать в коллективе. Решение этой задачи в развитии у учащихся самостоятельности и интеллектуальной активности, в рациональном сочетании теоретических знаний и их практического применения.

Кружок направлен на углубление знаний учащихся в области химии, формирование интереса к предмету, развитие любознательности. Перед учащимися раскрываются интересные и важные стороны практического использования химических знаний, способствующие интеллектуальному развитию школьников. Темы занятий нацеливают на овладение законами химии, на приобретение практических умений и навыков проведения химического анализа, способствуют формированию у учащихся научной картины мира.

В основу кружка положена методика организации проектной деятельности учащихся. Наука всегда вызывала у Диаса Тастанбекова неподдельный интерес и давалась легко. Диас более четырех лет проработал младшим научным сотрудником в исследовательском центре Назарбаев Университета – Nazarbayev University Research and Innovation System, где занимался двумя видами полимеров: биоразлагаемыми для медицины и полупроводниковыми для солнечных батарей. Стажировался во Франции (Страсбург), США (Беркли), Англии (Шеффилд). Сейчас у Диаса своя команда, с которой они работают над собственными проектами.

Сфера научных интересов Айгуль Малмаковой лежит в области химии синтетических и натуральных лекарственных препаратов. Ее Исследовательские работы посвящены поиску новых эффективных лекарственных препаратов. В результате исследований ученая синтезировала малотоксичные соединения с высокими биологическим эффектом из препаратов, обладающих свойствами стимулирования иммунитета и местной анестезии, и получила за изобретения 5 инновационных патентов и 5 патентов на полезные модели.

Волонтерское движение

Систематическая работа волонтерского движения в образовательном организации может влиять на формирование активной жизненной позиции подростков и ведение здорового образа жизни. Сами подростки постепенно обретают самоуважение, становятся уверенными и привлекательными для окружающих.

Работа в волонтерском отряде помогает ребятам поменяться внутренне и внешне. Взгляд из равнодушного превращается в горячий и заинтересованный. Для организации волонтерского движения в школе и обучения волонтеров подготовке мероприятий целесообразно привлечь специалистов, лидеров, к примеру «ГУЛЬМИРА», изучить их опыт, проконсультироваться у них.

Такой подход создаёт условия для развития и реализации организаторского, творческого и интеллектуального потенциала подростков.

Гульмира Абдрашева – основатель волонтерского движения «Клуб Добряков». Она в Instagramе создала открытую группу, где размещается вся база тех, кто нуждается в помощи. Девиз клуба добряков: «Будь полезен, где бы ты не был!». Клуб создается по запросу людей в том городе, где они хотели бы основать благотворительное движение под именем «Клуба добряков». Так и появились остальные 4 клуба.

Благодаря клубу свыше 30 человек было устроено на работу. На постоянном попечении клуба малообеспеченные семьи, одинокие пенсионеры. Временную поддержку Клуб оказывает людям, которые оказались в трудной жизненной ситуации, но могут выйти на работу.

Гульмира реализует волонтерскую и благотворительную деятельность, безвозмездно помогая социально уязвимым слоям населения, нуждающимся, бездомным животным.

Встречи, даже самая обычная лекция, прочитанные успешными людьми, способна подтолкнуть обучающихся к осознанному выбору будущей специальности. Это очень важно для современных ребят: ориентироваться не только на свои знания, способности, интересы, но и на общество, в котором они живут, на людей, достигших успеха, нашедших себя в жизни. Это помогает школьникам сделать правильный выбор вслед за успешными людьми.

Напомним, что основной целью проекта «100 новых лиц Казахстана» является продвижение идей успешности, конкурентоспособности, прагматизма и культа знаний на примерах конкретных историй людей, внесших за годы Независимости значительный вклад в развитие Казахстана. Проект дает превосходную возможность воспитания казахстанских школьников путем организации встреч с победителями конкурса, изучения научных открытий и изобретений героев «100 новых лиц» в рамках образовательного процесса, а также во внеклассной работе.

Заключение

Основной целью проекта «100 новых лиц Казахстана» является модернизация общественного сознания путем популяризации и информационного продвижения в обществе идеи успешности, принципов меритократии, конкурентоспособности, культа прагматизма и знаний на примере конкретных людей, внесших за годы независимости определенный вклад в развитие современного Казахстана. Это истории современников, чей жизненный путь является примером для подражания, а их отличительными чертами является постоянное стремление к саморазвитию и самообразованию.

Изменения в общественном сознании происходят не сразу, а постепенно, шаг за шагом. На первом этапе стоит задача ознакомить общество с историями успеха, новыми идеалами. Благодаря носителям этого нового взгляда на будущее общество либо принимает и разделяет эти новые взгляды, либо отторгает, и это зависит во многом от того, как они были поданы, насколько они были понятными и притягательными. Ключевая цель второго этапа – закрепить новую модель сознания, а на последующих этапах общество уже проявляет активный интерес и реализует новое видение, начинает его отстаивать. Это придет в будущем. Таким образом, модернизация общественного сознания – это задача не одного года, необходимо пройти несколько этапов и проделать большую работу.

Это связано прежде всего с духовно-нравственным возрождением нации, гуманизацией учебно-воспитательного процесса организаций образования.

На сегодняшний день в Казахстане ведется значительная работа по совершенствованию системы воспитания обучающихся. Однако существует ряд актуальных проблем, которые требуют своего решения общеобразовательными организациями.

Использование методических рекомендаций по воспитанию обучающихся на примере героев проекта «100 новых лиц» в образовательном процессе поможет:

- реализации Концептуальных основ воспитания в соответствии с шестью направлениями модернизации общественного сознания, определенными программной статьей Главы государства Н.А.Назарбаева «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру»;

- реализации в воспитательном процессе «Семь граней Великой степи», обозначенные в концептуальной статье Главы государства;

- формированию инклюзивной культуры в образовательной среде;

- взаимодействию детских общественных организаций, школьного ученического самоуправления и волонтерского движения, школы и родительской общественности;

- интегрированию в контексте нового качества образования молодого поколения в научно-исследовательскую и промышленно-технологическую среду;

- совершенствованию воспитательной работы по формированию здорового образа жизни обучающихся: снижение преступности среди несовершеннолетних; сокращение случаев суицида, злоупотребления алкоголем, табакокурением и наркотиками; а также случаев раннего вступления в половые отношения; нарастания религиозных воззрений самого различного направления.

Кроме того, предлагаемые мероприятия, такие как встречи с выдающимися личностями, лекции, прочитанные успешными людьми, способствуют осознанному выбору обучающимися будущей специальности. Это важно для современных ребят: ориентироваться не только на свои знания, способности, интересы, но и на общество, в котором они живут, на людей, достигших успеха, нашедших себя в жизни. Это помогает школьникам сделать правильный выбор вслед за успешными людьми.

Победители проекта «100 новых лиц» активно участвуют в воспитании гармонично развитой молодежи в рамках реализации 8 направлений Концептуальных основ воспитания, предоставляя им свои ресурсы.

Список литературы

1. <http://100esim.el.kz/ru/result>
2. Статья Главы государства «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания» 12 апреля 2017
3. <https://www.kazpravda.kz/news/100-novih-lits-kazahstana/geroi-svoego-vremeni>
4. <http://vecher.kz/incity/umnyj-gorod-timur-i-ego-komanda>
5. http://newchemistry.ru/letter.php?n_id=690
6. Учебные программы уровня основного среднего образования по обновленному содержанию. Приказ и.о. Министра образования и науки Республики Казахстан от 25 октября 2017 года № 545. <https://nao.kz/loader/fromorg/2/25>
7. https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D1%8D%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0#%D0%92%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%BE%D1%8D%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0
8. <https://altaynews.kz/archives/414>
9. <https://lsm.kz/implanty-v-kazahstane>
10. [inform.kz](https://www.inform.kz) https://www.inform.kz/ru/god-molodezhi-stanet-plodotvornym-dlya-molodyh-uchenyh-pobeditel-100-novyh-lic-kazahstana_a3493590

Классный час

«Проект «100 новых лиц»: Успешный человек. Какой он?»

Цели:

- познакомить учащихся с понятиями «успех, успешный человек» на примере героев проекта «Проект «100 новых лиц Казахстана»;
- исследовать, какими качествами необходимо обладать, чтобы достигнуть в жизни успеха.

Оборудование: экран, компьютер, компьютерная презентация, памятки учащимся «Девять шагов к успеху».

Для эксперимента: прозрачный кувшин, крупные камни, мелкие камни, песок.

«Солнце успеха» - солнце, лучи с качествами человека, клей.

План классного часа:

Организационный момент. Постановка целей урока.

Теоретическая часть. Объяснение материала.

Практическая часть. Деловая игра.

Метод погружения в себя.

Итог урока.

Ход классного часа

- Сегодня я хочу начать наш разговор с демонстрации нескольких портретов победителей проекта «100 новых лиц», который стартовал в Казахстане (на слайде портреты героев проекта). Вы знаете, что в мире всегда есть люди, которые добиваются успеха. Я хотела бы рассказать вам об этих уникальных героях-современниках.

В списке «100 новых лиц» есть немало людей, о которых принято говорить «с ограниченными возможностями». Они на своем примере доказали, что возможности человека, увлеченного любимым делом, на самом деле безграничны.

Историей великого преодоления стала жизнь композитора, солистки государственной академической филармонии Астаны Саиды Калыковой. Она с детства любила музыку, учителя считали, что у нее необычный слух. В 9 лет после операции на головном мозге Саида потеряла зрение, но недуг не заставил ее отказаться от мечты. Она продолжала играть, и в 13 лет дала свой первый сольный концерт, а в 15 – начала писать музыку, активно изучая иностранные языки.

«Надеюсь, моя история будет мотивировать людей к тому, чтобы они стали счастливыми. Ведь никогда нельзя сдаваться – надо идти вперед», - рассказывает она. Саида Калыкова заняла 2-е место на престижном музыкальном конкурсе в Италии, в Сан-Бартоломео, а в 2011 году по программе «Болашак» поступила в магистратуру консерватории им. Л. Керубини во Флоренции. Министерство культурного наследия, культурной

деятельности и туризма Италии присудило девушке ученую степень академика музыки, когда ей было всего 28 лет.

Нуржан Жолдыбалинов – один из самых молодых IT – специалистов, библиотекарь, маркетолог по информационным системам, принимал участие в разработке Казахстанской Национальной электронной библиотеки (КазНЭБ).

Следующий герой режиссер Азиз Заиров, воспитанник детского дома, инвалид, помогает детям с ограниченными возможностями реализовать свои творческие способности. Его фильмы рушат стереотипы о таких людях. «Важно не то, что ты упал, а то, что ты поднялся. Самое главное – жить с любовью в сердце. Даже, когда в вас никто не верит, нужно продолжать идти вперед», - советует Азиз. Его жизнь похожа на драматичное кино, но с позитивным продолжением. Он открыл видеостудию и снял короткометражный детский фильм, который в 2011 году взял гран-при на конкурсе «Кино против боли». В его планах реализовать проект по адаптации кино под незрячее население.

Год молодежи стал плодотворным также и для молодых ученых - победителей «100 новых лиц Казахстана». Молодой ученый-физик Альмира Жилкашинова изобрела ветровой генератор, который вырабатывает энергию даже в 40-градусные морозы. Благодаря этой инновационной разработке она выиграла республиканский конкурс изобретателей «Шапағат-2015». Ученый Алексей Башкирцев в одиночку сделал то, над чем десятки американских ученых безуспешно бьются десятилетиями. Полученный им впервые в мире биобутанол уже прошел успешные испытания. Ученый - химик Диас Тастанбеков - автор уникальных проектов, направленных на сохранение экологии.

Большинству из победителей Проекта нет еще и 40 лет, но они уже достигли в жизни таких успехов, для которых людям зачастую не хватает и целой жизни.

Учитель:

- Посмотрите внимательно на этих людей и скажите, что общего между ними? Что их объединяет?

(Ответ учащихся)

- Молодцы! Действительно все эти люди добились успеха в жизни. И сегодня мы поговорим об успешном человеке. Какой он? Как стать успешным человеком.

- Для того, чтобы ответить на поставленные вопросы, нам необходимо разобраться с понятием «успех».

- Назовите слова, ассоциирующие у вас со словом «успех».

(Ответ учащихся: победа, счастье, удача, достижение...)

«Успех» (по словарю С.И.Ожегова):

1. Удача в достижении чего-нибудь.

2. Общественное признание.

3. Хорошие результаты в работе, учебе.

Практическая часть. Деловая игра, работа в группах.

Деловая игра.

- Прошу весь класс разбиться на 3 группы:
- мудрецов;
- экспертов;
- практиков.
- Каждая группа получит свое задание.

Задание для группы мудрецов:

Инсценировать и проанализировать притчу.

Один мудрец взял большой сосуд и заполнил его доверху большими осколками камней. И спросил: «Полный ли сосуд?». «Конечно полный», – ответили его ученики. Тогда он взял мелкую гальку и насыпал сверху на камни и слегка потряс. Галька провалилась в пространство между камнями. После этого он взял мешок с песком и высыпал в сосуд. Несомненно, песок тоже просочился в щели, которые еще остались между камнями и галькой.

Этот сосуд как жизнь человека, – сказал мудрец – сначала мы должны наполнить ее самыми крупными камнями – это самые важные цели в нашей жизни, без которых мы не можем существовать: любовь, вера, семья, интересная профессия, воспитание детей. Галька – это то, что тоже необходимо для жизни. Например, любимые вещи, дом, автомобиль, компьютер. Песок – это повседневные наши заботы. Если мы сначала насыпаем в сосуд песок, места для камней и гальки уже не останется. Тогда наша жизнь будет состоять только из повседневной суеты, а вот самого важного мы не достигнем. Необходимо учиться сосредоточивать наши усилия на важных вещах, без которых жизнь теряет смысл. Иногда мы теряем много времени на пустые разговоры или только развлечения, а это значит, мы заполняем свой сосуд песком, забыв о крупных камнях.

-Подумайте, в чем может заключаться смысл жизни человека и что приводит нас к успеху?»

Задание для группы практиков:

- Сформировать образ успешного человека. Кто он - успешный человек? - на примере героев – современников или вашего любого одноклассника, которого вы считаете успешным.

(Показать слайд при выступлении группы практиков)

Задание для группы экспертов:

- Создать солнце успеха. Выбрать качества, которыми нужно обладать, чтобы быть успешным (солнце и нарезные полоски с качествами на столе).

(Показать при выступлении группы экспертов)

- А теперь послушайте о 5 качествах успешных людей с точки зрения психологов:

1. Такие люди честолюбивы.

Они видят себя способными стать лучше. Они развивают в себе способности, ни минуты не сомневаясь в правильности своих решений. Вы должны видеть себя способным измениться к лучшему.

2. Они храбры.

Они работают, чтобы преодолевать опасения, которые сдерживают большинство людей. Два самых больших врага вашего успеха- опасения и сомнение. Устранение опасений и сомнения- ключ к успеху.

3. Они верят в себя и свое дело.

Успешные люди в каждой области, в которой они работают, полностью преданы своему делу. Они верят в себя; они верят в свою компанию; они верят в свои изделия и услуги; они верят в своих клиентов; они имеют огромную веру.

4. Они профессиональны.

Они профессиональны в любом деле, которым занимаются, так как постоянно учатся и совершенствуются. Они вечные ученики. Профессионал никогда не прекращает узнавать новое. Они готовятся к любой ситуации, обдумывают вопросы перед каждой деловой встречей.

5. Они ответственные.

Они видят себя президентом своей собственной персональной корпорации услуг. Самая большая ошибка, которую мы можем когда-либо сделать, состоит в том, чтобы думать, что мы работаем для кого-то еще, кроме себя. Думайте, что вы - президент вашей собственной жизни.

- А еще они говорят, что каждый человек может стать успешным, если захочет и разовьет в себе необходимые качества. А кто-то из великих сказал: «Гений- это 1% везения и 99% упорного труда».

- У успешных людей есть такой девиз:

Побеждает тот, кто встает на один раз больше, чем падает.

Как вы понимаете эти слова?

(На пути к успеху очень важна вера в себя, в свои силы)

- Главное запомните: не бойтесь делать ошибки. Помните: ошибок не совершают те, кто ничего не делают.

Метод погружения в себя.

- Ребята, давайте закроем ладонями глаза на несколько секунд и хорошо подумаем, какие качества у меня уже есть, чтобы стать успешным, а над какими нужно потрудиться.

- Успешный человек – это целеустремленный человек.

- А чтобы и вы стали успешными, я хочу подарить вам памятки в форме бабочки «Девять шагов к успеху»:

1. Скажите себе, что вы не хотите быть неудачником.
2. Поставьте перед собой реальные цели, выработайте план действий и начинайте двигаться вперед.
3. Не жалуйтесь на нехватку времени.
4. Настраивайте себя на то, что у вас получится...
5. Анализируйте свои ошибки и извлекайте из них уроки.
6. Учитесь получать удовлетворение не только в моменты достижения результатов, но и в процессе работы, преодолевая трудности.
7. Верьте в себя.
8. Вдохновляйте себя.

9. Искренне радуйтесь своим успехам и удачам своих друзей.

- Напишите на бабочках свою мечту. И пусть она обязательно исполнится!

- Приятно было с вами пообщаться. Надеюсь, что каждый из вас уже сейчас успешен, а в дальнейшем добьется высот в разных видах деятельности! Я верю в вас! И помните, всё в ваших руках!

Классный час завершается просмотром видеоролика «100 новых лиц Казахстана».

Содержание

Введение	73
1 Казахстанцы, достигшие успеха и признания в рамках проекта «100 новых лиц».....	75
2 Методические рекомендации по воспитанию обучающихся на примере героев проекта «100 новых лиц».....	94
Заключение	129
Список использованной литературы	131
Приложение	132

**«100 жаңа есім» жобасының қаһармандары - ұлттың «алтын» қоры»
Әдістемелік ұсынымдар**

**«Герои проекта «100 новых лиц» - «золотой» фонд нации»
Методические рекомендации**

Басуға 15.03.2019 ж. қол қойылды. Пішімі 60×84 1/16.
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.
Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа табағы 8,3 б.т.

Подписано в печать 15.03. 2019 г. Формат 60×84 1/16.
Бумага офсетная. Печать офсетная.
Шрифт Times New Roman. Усл. п.л. 8,3.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
«БІ. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы» РМҚК
010000, Астана қ., Орынбор көшесі 8, «Алтын Орда» БО, 15-қабат

Министерство образования и науки Республики Казахстан
Национальная академия образования им. И. Алтынсарина
010000, г. Астана, ул. Орынбор, 8, БЦ «Алтын Орда», 15 этаж